

Buidatge^{*} de la col·lecció de *Converses filològiques* de Fabra contingudes a la capsa de la Biblioteca de Romàniques de la Facultat de Filologia UB (vegi's SOLÀ & MARCET (1998): 066 E, p. 165-166))

A més del quadern d'Artur Martorell, a la capsa hi ha la col·lecció de f. a partir dels quals es preparà l'edició de Pey (1954). Aquest material, que se sap que va anar a impremta pel tipus d'anotacions manuscrites que conté (tecnicismes de l'àmbit de l'edició, indicacions sobre qüestions formals específiques, etc.), consta de 879 f., majoritàriament de la mida d'un DIN-A4 —però n'hi ha alguns de retallats, i a partir del f. 830 són sistemàticament de dimensions inferiors—, i conté quatre tipus de textos distints:

- a) f. de l'edició de 1924, sense datar;
- b) *converses* retallades directament de «La Publicidad»/ «La Publicitat», sistemàticament datades a mà;
- c) *converses* mecanoscrites (obra de transcriptor desconegut) amb una capçalera en què s'indiquen l'autor (P. Fabra), la procedència («Converses filològiques», a «La Publicitat») i la data de publicació del text (en la majoria dels casos, s'indica a quina edició del diari —la de la nit— pertany); i
- d) *converses* manuscrites (obra de transcriptor desconegut), sovint datades —però no sempre.

Als f. hi ha les correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques que s'introdueixen en l'edició de Pey;¹ a més d'algunes anotacions orientades a resoldre qüestions formals de l'edició (ordre dels f., títols, subtítols, indicacions per al caixista de l'editorial, etc.). Els f. s'ordenen tal com apareixen en l'ed. de Pey; la numeració arriba fins al 619 (f. 641), que es correspon amb la darrera conv. d'aquesta edició. Els 238 f. restants, per tant, es van descartar; malgrat que formaven part del material preparatori i malgrat que, per les correccions de què són objecte, sembla que havien estat disposats per incloure's en els volums. La majoria d'ells, però, o bé apareixen ratllats o bé contenen algun tipus d'anotació que dona a entendre que finalment seran suprimits.

En el buidatge s'ha indicat el número de f. per l'ordre estricte en què apareixen a la capsa; la numeració que s'assigna als f. a l'inici de cada conversa —que arriba fins a la darrera de l'edició de Pey, però amb algunes errades: del f. 196 al 305 no hi ha correspondència, després es reprèn fins al final—; la primera frase del text; la seva procedència (Original de «La Publicitat»/ Text mecanoscrit/ Text manuscrit/ Full de l'edició de 1924); la data, quan apareix; el número de conversa corresponent en l'edició de Rafel (indicant si hi ha correspondència de dates o no); el número de conversa corresponent en l'edició de Pey (indicant si hi ha coincidència en la numeració o no) i el tipus de canvis que s'introdueixen en el text, distingint-los pels criteris que s'exposen a continuació:

- a) tipus de correccions: ortogràfiques, tipogràfiques i/o estilístiques;
- b) canvis en el títol: substitució de la capçalera general de l'article («Converses filològiques») per un títol relacionat amb el tema de la conversa (quan és un original de «La Publicitat»); assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa

^{*} Dut a terme per la becària Maria Cabrera i Callís al llarg del segon quadrimestre del curs acadèmic 2005-2006.

¹ Si no s'indica el contrari, Rafel (2006) reporta aquests canvis a l'aparat crític, però reproduïx el text tal com va aparèixer a «La Publicitat».

(quan és un f. de l'edició de 1924 o bé un text manuscrit o mecanoscrit, que apareixen sense títol); anotació al marge en què s'indica la pertinença de la conversa a una sèrie amb un mateix títol: «id.» (quan la conversa s'inclou dins d'una mateixa sèrie en l'edició de Pey);²

- c) supressió d'un fragment del text: quan s'escau, es deu o bé a qüestions estilístiques (p.e., quan la conversa s'inicia amb una al·lusió a l'article publicat el dia anterior: atès que l'edició de Pey s'ordena per criteris temàtics i no pas cronològics, es defugen les referències temporals concretes i els díctics de temps) o bé a raons de censura (p.e., se solen suprimir les seqüències en què Fabra denuncia la «submissió servil» al castellà que l'extensió d'una determinada construcció traeix);
- d) canvis que afecten qüestions formals de l'edició: supressió de la capçalera, del subtítol —si n'hi ha—, de la data, de la dedicatòria —si n'hi ha— i de la signatura (quan és un original de «La Publicitat»); supressió de la numeració en xifres romanes (quan és un f. de l'edició de 1924 o en originals de «La Publicitat», quan n'hi ha;³ numeració a l'inici del text⁴ i anotacions eventuais fetes al marge del f.

Quant a les correccions, **apareixen en vermell tots els canvis que s'afegeixen manualment sobre el text**; ~~apareixen ratllats tots els mots, lletres i fragments de text que se suprimeixen, apareixen en vermell i ratllats els fragments que s'han afegit manualment i que finalment també han estat rebutjats.~~ Ex: «~~L'espanyol~~ **el castellà**» = s'ha fet una crida damunt la paraula ratllada i s'ha substituït per la que apareix en vermell; «~~Quant a la tercera pregunta, que ens fa el senyor Ferran Soldevila, referent, que es refereix a~~ **46.— Un escriptor ens consulta sobre** la conveniència d'escriure...» = s'ha afegit una anotació manuscrita enmig d'un fragment de l'original i, finalment, tota la frase ha estat rebutjada i substituïda per una altra frase, també manuscrita.

Quant a l'autoria de les correccions i les anotacions, hi ha com a mínim tres persones diferents que revisen, corregeixen i anoten els textos (i de vegades discuteixen aspectes tècnics de l'edició en les anotacions fetes als marges del paper),⁵ però no se'n pot establir la identitat.⁶

² Quan en el f. hi ha diferents propostes de títol, es recull sols la que sembla més definitiva.

³ En l'edició de 1924, la numeració respon a l'ordre intern del llibre (la tria de converses s'organitza i es numera), i, doncs, sempre apareix; en els originals de «La Publicitat» aquest tipus de numeració sols apareix esporàdicament —i, encara, amb nombroses errades. Atès que responen a organitzacions distintes, doncs, la numeració en xifres romanes que segueixen els f. de l'edició de 1924 i la que segueixen algunes converses de «La Publicitat» no coincideixen: Rafel només reporta la que eventualment apareix als exemplars del diari —i, si no s'indica el contrari, hi ha correspondència entre la numeració de la seva edició i la dels articles de «La Publicitat» amb els quals es contrasta.

⁴ Quan en el f. hi ha diferents propostes de numeració, es recull sols la que s'estableix definitivament.

⁵ Vg., p.e., el f. 208.

⁶ Al f. 446 hi ha una anotació adreçada al «Sr. Saiz», que, pel que es desprèn del text, devia ser el caixista de l'editorial.

- **Foli 1.** «**1.**— Sovint ens fan consultes desconcertants, i les més freqüents són encara sobre punts ortogràfics.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 16-2-1926.

Rafel (2006): núm. 726. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 1, dins la sèrie «Ortografia. Generalitats». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa; sembla que hi ha diferents opcions: o bé «Qüestions ortogràfiques», o bé «Ortografia general. Ortografia i etimologia: regles ortogràfiques» o bé «Generalitats») i consideracions sobre qüestions formals de l'edició (anotació en què s'indica si ha d'aparèixer amb data o sense; numeració a l'inici del text; al·lusió al nombre de proves editades).

- **Foli 2.** «**2.**— No és que no puguin donar-se regles ortogràfiques que ajudin a recordar les grafies correctes, les quals no té hom ben fixades en la memòria com a conseqüència de la manera com ací cal aprendre l'ortografia.»

Text mecanoscrit.

Datat del 28 de juliol del 1926.

Rafel (2006): núm. 753. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 2, dins la sèrie «Ortografia. Generalitats». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera en què s'indiquen l'autor, l'origen i la data de publicació del text; numeració a l'inici del text).

- **Foli 3.** «**3.**— Unes són les regles que serveixen per a fixar la grafia dels sons susceptibles d'ésser representats per dues o més lletres distintes, i altres les regles que puguin donar-se en una ortografia pràctica per ajudar a la coneixença de l'ortografia fixada.»

Full de l'edició de 1924.⁷

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 238 (27-XII-1920).

Pey (1954): núm. 3, dins la sèrie «Ortografia. Generalitats». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, canvis en el títol (supressió d'un títol hipotètic: («b i v»)) i consideracions sobre qüestions formals de l'edició (al·lusió a la numeració dels folis continguts a la caps, supressió de la numeració en xifres romanes,⁸ numeració a l'inici del text).

⁷ Vg. MARCET i SOLÀ (1998): «A la biblioteca de Romàniques de la Universitat de B. es conserva en una caps la col·lecció de f. de la preparació d'aquesta edició que devien anar a la impremta. Són 879 folis (algun de mida diferent i fins més informal) numerats en llapis, que duen enganxats en general retalls de les converses primitives del diari o fulls de l'ed. de 1924, o bé transcripció a màquina, i fins i tot hi ha fragments ms. (...). (El subratllat és de Maria Cabrera.) S'han contrastat els folis amb un exemplar de l'edició susdita i es corrobora.

⁸ Aquest tipus de numeració també apareix a Rafel (2006), però no coincideix: vg. nota 1, *supra* ↑. A partir d'ara no es tornarà a fer la distinció si no és que hi ha coincidències en la numeració.

- **Foli 4.** «4.— Coincideixen en tants de casos el català i l'esp~~anyol~~ **el castellà** en l'ús de certes lletres (per exemple, la *b* i la *v*, la *a* i la *e*, la *c* i la *s*) que no és estrany que ens certs mots es constatin encara grafies errònies degudes a la influència castellana.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 8-3-25.

Rafel (2006): núm. 641. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 4, dins la sèrie «Ortografia. Generalitats». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 5.** «5.— En manllevar el català un mot al llatí escrit, pot ocórrer que es tracti d'un mot que ja havia donat evolutivament un mot català; d'on resulta que un sol mot llatí es troba haver originat dos mots catalans, hereditari l'un i manllevat l'altre.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 243 (sense datar).

Pey (1954): núm. 5: «Al·lòtrops». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Al·lòtrops») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 6.** «6.— Els mots catalans d'origen llatí es divideixen en dues categories: els mots hereditaris (Erbworte) i els mots manllevats (~~Lehnworte~~) (**Lehnworte**).»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 240 (31-XII-1920).

Pey (1954): núm. 6: «Mots hereditaris i mots manllevats». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Mots hereditaris i mots manllevats») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes, numeració a l'inici del text).

- **Foli 7.** «7.— Coneguda és l'aversion que durant algun temps es tingué als llatínismes, sobretot quan es tractava de pseudo-derivats de mots que en català s'havien allunyat dels mots llatins originaris més que els corresponents mots espanyols, la qual cosa els donava l'aire d'ésser manllevats a l'espanyol.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 23-2-26.

Rafel (2006): núm. 728. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 7, dins la sèrie «Derivats i pseudo-derivats». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Derivats i pseudo-derivats») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data, de la dedicatòria i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 8.** «8.— Així com el català pot manllevar al llatí escrit un mot del qual era ja sortit evolutivament un mot català (és el cas dels al·lòtrops o formes divergents; per ex., *estret* i *estricte*), pot així mateix manllevar-li un mot (per exemple ex., *filialis*) que és un derivat d'un altre mot (*filius*), el qual havia ja donat evolutivament un mot català (*fill*).»
Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 244 (sense datar).

Pey (1954): núm. 8, dins la sèrie «Derivats i pseudo-derivats». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «deriv. i pseudo-der.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

• **Foli 9.** «9.— Quan ens trobem amb una regla ortogràfica que diu que la bilabial sonora d'un derivat és representada per *b* o *v* segons que correspongui a una *p* (escrita *p* o *b*) o amb una *u* del primitiu (*estrebada* de *estrep*, *corbera* de *corb*, *blavor* de *blau*), o amb una regla que estableix que a una *o* oberta o tancada del primitiu correspon, en el derivat, una *u* escrita *o* (*porta*: *porter*; *gota*: *gotera*), convé tenir molt en compte que tals regles no concerneixen els pseudo-derivats.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 245 (sense datar).

Pey (1954): núm. 9, dins la sèrie «Derivats i pseudo-derivats». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Der. i pseudo-der.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

• **Foli 10.** «10.— Així com les lleis que presideixen l'evolució dels sons llatins en català es troben, per diverses causes, incomplides en determinats mots, així les regles generals d'adaptació al català dels mots manlevats al llatí escrit poden sofrir excepcions, les quals són sobretot degudes a una influència exercida sobre aquests mots pels hereditaris emparentats amb ells.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 246 (sense datar).

Pey (1954): núm. 10, dins la sèrie «Derivats i pseudo-derivats». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Der. i pseudo-der.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

• **Foli 11.** «11.— Per a la recta escriptura dels mots hereditaris que ofereixen sons d'ortografia dubtosa, la coneixença de llur etimologia no té pas la importància que hom sol atribuir-li.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 174 (24-VII-1920).

Pey (1954): núm. 11, dins la sèrie «Ortografia i etimologia». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ortogr. i etim.») supressió del darrer paràgraf del text⁹ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 12.** «12.— Havem demostrat en diferents ocasions com les preocupacions etimològiques han estat causa d'innombrables grafies errònies en el català de la **R**enaixença.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 191 (24-VIII-1920).¹⁰

Pey (1954): núm. 12, dins la sèrie «Ortografia i etimologia». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «ort. i etim.»), supressió d'un fragment del primer paràgraf del text¹¹ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 13.** «13.— Una grafia tradicional, una grafia que recolza sobre un fet de la llengua, mai no hauria d'ésser modificada per consideracions de caràcter etimològic.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 192 (26-VIII-1920).

Pey (1954): núm. 13, dins la sèrie «Ortografia i etimologia». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «ort. i etim.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 14.** «14.— No: la *h* intervocàlica, signe rememoratiu d'una consonant llatina caiguda, no és “una convenció ortogràfica tradicional en la nostra llengua”, com volen donar entenent els seus escassos partidaris.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 247 (sense datar).

Pey (1954): núm. 14, dins la sèrie «Ortografia i etimologia». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa «ort. i etim.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes, numeració a l'inici del text).

⁹ Aquest fragment no apareix a Pey (1945), però sí a Rafel (2006: p. 166, l. 24-28 de la corresponent conv.). No s'ha pogut contrastar amb l'original de «La Publicitat» perquè no és ni al quadern d'Artur Martorell ni a la capsa.

¹⁰ Hi ha diferències en el text: mentre que en Pey (1984) comença amb una forma verbal personal («**Havem demostrat** en diferents ocasions com...»), en Rafel (2006) comença amb un gerundi compost («**Havent demostrat** en diferents ocasions...»). (Els subratllats són meus.) Aquests canvis no es recullen a l'aparat crític de Rafel (2006).

¹¹ Aquest fragment no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006: p.179, l.5-7 de la corresponent conv.). No ho he pogut contrastar amb l'original de «La Publicitat» perquè no és ni al quadern d'Artur Martorell ni a la capsa.

- **Foli 15.** «~~Ortografia de les vocals inaccentuades. En aquest cas,~~ **En el cas de les vocals inaccentuades**, com en tots els casos en què dues lletres són homòfones no hi ha ~~cap~~ **cap regla general** que ens pugui servir de guia per a la recta escriptura de les lletres d'ortografia dubtosa.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 17-3-23.

Rafel (2006): núm. 408. **No hi ha correspondència de dates: 17-VII-1923.**

Pey (1954): núm. 15, dins la sèrie «Vocals àtones». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Vocals àtones») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la signatura, numeració a l'inici del text).

- **Foli 16.** «**16.**— Així com la intercalació d'una *h* entre dues vocals contigües per a indicar la caiguda d'una consonant llatina (*vicinam*: *vehina*) no és “una convenció ortogràfica tradicional en la nostra llengua”, així mateix l'ús de la lletra *y* com a signe indicador d'una *i* asil·làbica no és “un tret característic de la nostra ortografia”».

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 248 (sense datar).

Pey (1954): núm. 16, dins la sèrie «Vocals àtones». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «I-Y») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 17.** «~~Ortografia de la *b* i la *v*.~~ **16.**— No hi ha tampoc ~~cap~~ **cap regla general** per al recte ús de les dues lletres *b* i *v*, solament regles parcials, l'una d'elles, sense excepcions, que diu que davant *l* o *r* s'escriu sempre *b* (~~Exemple~~ **ex.:** *oblit*, *pobre*).»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 18-7-23.

Rafel (2006): núm. 409. Correspondència de dates.

Pey: núm. 17, dins la sèrie «B - V». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «B - V»), supressió del darrer paràgraf del text¹² i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data, de la dedicatòria i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 18.** «**18.**— Per a l'ortografia de la *b* i la *v* en els mots hereditaris havem d'atenir-nos a les gràfies antigues o a la pronúncia d'aquelles regions que no confonen la *b* i la *v*.»

Full mecanoscrit, de dimensions més grans (unió de dos folis de tamany DIN-A4)

Datat a mà: 4 gener 1920.

Rafel (2006): núm. 44. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 18, dins la sèrie «B - V». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «B - V») i canvis que

¹² Aquest fragment no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006: p. 342, l.16-22 de la corresponent conv.).

afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes,¹³ de la data i de la referència a l'autor; numeració a l'inici del text).

- **Foli 19.** «~~19.~~— La confusió de la *b* i la *v* essent en català un fet dialectal, la llengua mateixa ens diu cada cas quan s'ha d'escriure amb *b* o *v*.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 237 (23-XII-1920).

Pey (1954): núm. 19, dins la sèrie «B - V». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa) i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes, numeració a l'inici del text).

- **Foli 20.** «~~20.~~— Les preocupacions etimològiques han estat causa d'innombrables grafies errònies.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 175 (30-VII-1920).

Pey (1954): núm. 20, dins la sèrie «B - V». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa) i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes, numeració a l'inici del text).

- **Foli 21.** «~~III. Ortografia de la ç.~~ ~~21.~~— Hi ha encara molts que pensen que sempre que el so de *s* sorda correspon a una *z* o *c* espanyola **castellana**, cal representar-lo per *ç* o *c*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 19-7-23.

Rafel (2006): núm. 410. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 21, dins la sèrie «Ç». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ç»), supressió d'una frase del text¹⁴ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la signatura, numeració a l'inici del text).

- **Foli 22.** «~~22.~~— En les dues converses anteriors **altres converses** sobre l'ús de la *ç*, en parlar dels que escriuen equivocadament *ç* per *s* o *ss* en mots com *dansa*, etc., no ens referíem, naturalment, als qui opinen, contra l'Institut, que s'ha d'escriure *dança* i no *dansa*, sinó als qui, acceptant les normes ortogràfiques de l'Institut, creuen seguir-les escrivint *dança*.»

Full de l'edició de 1924.

Rafel (2006): núm. 186 (17-VIII-1920).

Pey (1954): núm. 22, dins la sèrie «Ç». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ç») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes, numeració a l'inici del text).

- **Foli 23.** «~~23.~~— Als pocs dies d'haver-se publicat les converses dedicades a cridar l'atenció sobre l'ús excessiu que actualment hom sol fer de la *ç*, escrivint amb *ç* un gran

¹³ Aquest tipus de numeració també apareix a Rafel (2006), i és coincident.

¹⁴ Aquest fragment no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006: p.342, l.5-8 de la corresponent conv.).

nombre de mots que segons l'Institut han d'ésser escrits amb s o ss, rebérem una carta en què l'autor revelava no tenir una idea exacta del que és una ortografia fixada i de com cal *saber* una ortografia fixada.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 235 (15-XII-1920).

Pey (1954): núm. 23, dins la sèrie «Ç». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ç»), supressió d'un fragment del text¹⁵ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes, numeració a l'inici del text).

• **Foli 24.** «**24.**— Posseint el català, entre vocals, el so de s sorda, representat per ss, com per exemple en *grossa*, i el so de s sonora, representat per s, com per exemple en *nosa*, això li permet, en els manlleus al llatí, de transcriure la ss i la s llatines respectivament ss i s: les formes catalanes de *possibilisem* i *fusibilisem* són *possible* i *fusible*, el primer pronunciat amb s sorda com *grossa*, i el segon amb s sonora com *nosa*.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 17 (4-XII-1919).

Pey (1954): núm. 24: «S-SS». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «S-SS»), supressió d'un fragment del text¹⁶ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes, numeració a l'inici del text).

• **Foli 25.** «**25.**— Els mots terminats en el so tx (~~E~~ex.: *despatx*, *lleig*, *roig*) es divideixen en tres categories segons que, en les altres formes del mateix mot, o en els altres mots de la seva família, davant vocal, aquell so persisteixi (*despatxar*), es trobi canviat en *tj* (*lletja*, *lletjor*) o es trobi canviat en *j* (*roja*, *rojor*).»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 8-6-23

Rafel (2006): núm. 387. Correspondència de dates.

Pey: núm. 25: IG-TJ(TG)-TX. Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (supressió de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «IG-TJ(TG)-TX») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la data i de la signatura, numeració a l'inici del text).

• **Foli 26.** «**26.**— ¿Per què, dient *llum*, *llumeneta*, ~~etcètera~~, *etc.*, adoptem *il·l·luminar* i no *illuminar*?»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 12-1-23

Rafel (2006): núm. 294. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 26, dins la sèrie «L·L». Coincidència en la numeració.

¹⁵ Aquest fragment no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006: p. 216, l.10-15 de la corresponent conv.).

¹⁶ Aquest fragment no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006: p. 25, l.9 de la corresponent conv.).

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «L·L») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la data, de la numeració en xifres romanes,¹⁷ de la dedicatòria i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 27.** «**27.**— ¿Per què, si adoptem *col·l·legi*, *intel·l·ligència*, amb dues *l* perquè provenen de *collegium*, *intelligentia*~~am~~, no escrivim amb dues *l* *vila*, *argila*, que provenen de *villae*~~am~~, *argillae*~~am~~?»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 239 (29-XII-1920).

Pey (1954): núm. 27, dins la sèrie «L·L». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «L·L») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes, numeració a l'inici del text).

- **Foli 28.** «**28.**— Encara una vegada més parlem de la *l* doble.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 13-6-23.

Rafel (2006): núm. 391. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 28, dins la sèrie «L·L». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «L·L»), supressió d'un fragment del text¹⁸ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 29.** «**29.**— Fa pocs dies apareixien, en dos títols de ~~LA PUBLICITAT~~ «**La Publicitat**», els mots *celebració* i *elaboració* escrits *cel·lebració* i *el·laboració*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 21-9-23.

Rafel (2006): núm. 449. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 29, dins la sèrie «L·L». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «L·L») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 30.** «**30.**— Acabem de llegir un llibre que presenta un nombre insignificant de faltes d'ortografia.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 17-4-25.

Rafel (2006): núm. 651. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 30, dins la sèrie «L·L». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «L·L») i canvis que afecten

¹⁷ Aquest tipus de numeració també apareix a Rafel (2006), i és coincident.

¹⁸ Aquest fragment («almenys els que imprimeixen molt en català») no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006: p. 330, l. 14-15 de la corresponent conv.).

qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 31.** «~~IV. Ortografia de les plosives finals.~~ **31.**— En fi de mot són homòfones la *b* i la *p*, la *d* i la *t*, la *g* i la *c*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 21-7-23

Rafel (2006): núm. 411. Correspondència de dates.

Pey: núm. 31, dins la sèrie «Plosives finals». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Plosives finals»), supressió de la primera frase del text¹⁹ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 32.** «**32.**— Una falta d'ortografia és sobretot greu en un títol.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 4-3-27

Rafel (2006): núm. 784. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 32, dins la sèrie «Plosives finals». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Plosives finals») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 33.** «**33.**— Una regla anàloga a la que serveix per a recordar la grafia correcta de la consonant final en un bon nombre de mots acabats en el so de **t**, serveix per a recordar la de la consonant final en un grup, també considerable, de mots terminats en el so de **c**.»

Text mecanoscrit.

Datat del 5-III-1927.

Rafel (2006): núm. 785. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 33, dins la sèrie «Plosives finals». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Plosives finals») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera en què s'indiquen l'autor, la font i la data de publicació: «P. Fabra, *Converses filològiques*, «La Publicitat», 5-III-1927»; numeració a l'inici del text).

• **Foli 34.** «~~V. Accentuació gràfica.~~ **34.**— Tant com és difícil l'ortografia de les lletres, donades les circumstàncies en què havem d'aprendre, és fàcil l'accentuació gràfica, que obeeix a regles fixes no gens complicades.»

Original de «La Publicitat». En mal estat.

Datat a mà: 24-7-23.

Rafel (2006): núm. 413. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 34, dins la sèrie «Accentuació». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la

¹⁹ Aquesta frase («IV. Ortografia de les plosives finals») no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006: p. 343, l. 1 de la corresponent conv.).

conversa: «Accentuació»)²⁰, supressió de fragments del text²¹ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 35.** «~~35.~~— Les regles d'accentuació gràfica, en tant que ens diuen en quins mots cal escriure l'accent i en quins no, així en català com en ~~espanyol~~ **castellà**.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 15-8-25.

Rafel (2006): núm. 690. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 35, dins la sèrie «Accentuació». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Acc.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 36.** «~~A un lector.~~ **36.**— La forma verbal **es** s'accentua per diferenciar-la gràficament del pronom reflexiu *es*.»

Text mecanoscrit.

Datat (a mà i mecanoscrit) del 30-1-1927.

Rafel (2006): núm. 778. Correspondència de dates.²²

Pey (1954): núm. 36, dins la sèrie «Accentuació». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Acc.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera en què s'indica l'autor, la data de publicació i la numeració del foli: «Fabra (30-1-1927) -2-»; numeració a l'inici del text).

- **Foli 37.** «**37.**— És sabut que l'~~espanyol~~ **el castellà** accentua gràficament els mots *quien, cual, como, donde, etcètera, etc.*, quan són usats com a mots interrogatius.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 3/10/[1]923.

Rafel (2006): núm. 455. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 37, dins la sèrie «Accentuació». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Acc.»), supressió del darrer paràgraf del text²³ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

²⁰ Sembla que hi havia diferents opcions de títols: «Accent», «Ortografia dels signes» o bé «Accentuació»: el que s'ha assenyalat al text, però, és el que s'indica amb més claredat i el que escull Pey en la seva edició.

²¹ A la frase següent: «Per a usar correctament l'accent gràfic en els pol·lisílabs basta, en efecte, d'aprendre de memòria les dotze terminacions *a, e, i, o, u, (les cinc vocals), as, es, is, os, us, (les cinc vocals seguides de s), en, in; (la i i la u de les terminacions i, u, is, us i in no formant part del diftong); (...)*». A l'edició de Pey, la frase apareix sense els fragments ratllats; a l'edició de Rafel, en canvi, es reproduïx exactament el text de «La Publicitat» i s'indiquen les variants d'altres edicions a l'aparat. (Vg. nota 4, *supra* ↑).

²² En Rafel (2006) el text apareix amb un paràgraf inicial («Al Sr. C.V.A... l'altre vivent» (p. 612, l. 1-6 de la corresponent conv.)) que no apareix ni en el f. mecanoscrit ni en l'edició de Pey (1954).

²³ Aquest fragment («Aquest confusióisme ortogràfic (...) de l'Acadèmia de la llengua castellana!») no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006: p. 376, l. 18-21 de la corresponent conv.).

- **Foli 38.** «38.— Alguna vegada havem vist fer la següent objecció a les grafies *història*, *gràcia* i anàlogues: Segons el sistema actual d'accentuació, els mots com *histèòria*, *graàcia*, etc. són considerats com a esdrúixols i per tant s'accentuen; però si convenim que aquests mots són en realitat plans, cal evidentment escriure'ls sense accent: *historia*, *gracia*, etc.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 10-12-20

Rafel (2006): núm. 232. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 38, dins la sèrie «Accentuació». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Acc.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 39.** «39.— Hi ha un ~~altre~~ cas en què els poetes fan ús de l'accent circumflex: quan la vocal que precedeix una *r* final muda ha de formar síl·laba amb la vocal inicial del mot següent; quan, per exemple, un grup com *pastor i ramat* ha d'ésser pronunciat en quatre síl·labes (*pas-tói-rra-màt*).»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 21-11-24.

Rafel (2006): núm. 613. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 39. Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Acc.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data, de la signatura i de la numeració en xifres romanes;²⁴ numeració a l'inici del text).

- **Foli 40.** «40.— ~~Havem assenyalat dos casos en què l'accent circumflex és d'un ús general:~~ **L'accent circumflex és d'un ús general en aquests dos casos:** per **a** indicar la mudesa de la *r* final en els mots terminats en *r* muda quan hom els fa rimar amb mots acabats en vocal (per exemple, en *pastor* rimant amb *cançó*); i per **a** indicar, en els dits mots, la mudesa de llur *r* final quan el poeta vol que la vocal que precedeix la *r* sigui pronunciada dins una mateixa síl·laba amb la vocal inicial del mot següent (per exemple, en *pastor i ramat*, pron. *pas-tói-rra-mat*, en quatre síl·labes).»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 28-11-24.

Rafel (2006): núm. 616. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 40, dins la sèrie «Accentuació». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Acc.»), substitució de la primera frase del text (vg. *supra*↑)²⁵ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

²⁴ Aquest tipus de numeració també apareix a Rafel (2006), i és coincident.

²⁵ Aquest canvi s'incorpora a Pey (1954); Rafel (2006) reproduceix exactament el text de «La Publicitat» i recull la variant a l'aparat crític.

- **Foli 41.** «~~41.— VI. Dièresi.~~ Una *i* i una *u* que van, dins un mot, immediatament darrera una altra vocal, per regla general, o formen un diftong amb aquesta vocal (*flaire*, *rauxa*), o són consonants formant síl·laba amb la vocal següent (*noia*, *cauen*).»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 25-7-23.

Rafel (2006): núm. 414. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 41, dins la sèrie «Dièresi». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Dièresi»), supressió del subtítol de l'article (vg. *supra* ↑)²⁶ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text)..

- **Foli 42.** «~~42.—~~ En un llibre recentment publicat havem constatat una falta d'ortografia verament inconcebible.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 12-12-23.

Rafel (2006): núm. 489. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 42, dins la sèrie «Dièresi». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Dièresi») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 43.** «~~Al senyor N. B.~~ ~~43.—~~ *Continuïtat, vacuïtat*, al costat de *ambigüïtat, obliquïtat*, s'expliquen pel fet que, en català, la dièresi és usada amb dos valors diferents.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 31-1-25.

Rafel (2006): núm.629. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 43, dins la sèrie «Dièresi». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Dièr.»), supressió d'un fragment del text²⁷ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data, de la signatura i de la dedicatòria; numeració a l'inici del text).

- **Foli 44.** «~~VII. Apòstrof.~~ ~~44.—~~ Llegint les publicacions catalanes encara trobem sovint faltes en l'ús de l'apòstrof.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 26-VII-28.

Rafel (2006): núm. 415. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 44, «Apòstrof». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la

²⁶ Aquest canvi s'incorpora a Pey (1954); Rafel (2006) reproduceix exactament el text de «La Publicitat» i recull la variant a l'aparat crític.

²⁷ Aquest fragment («(...) però no darrera *gü* o *qü*, ~~grups essencialment explosius com qualsevol consonant.~~) no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006: p. 499, l.17-18 de la corresponent conv.).

conversa: «Apòstrof»), supressió del subtítol i d'un fragment del text²⁸ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 45.** ~~«Amb gust interrompem les nostres vacances per contestar a [sic] les tres preguntes que ens fa el nostre car amic Ferran Soldevila. Tocant. 45.— Un il·lustre escriptor ens consulta sobre~~ la qüestió de l'emprament del signe d'interrogació al començament d'una proposició interrogativa.»

Text mecanoscrit.

Datat del 26 d'agost 1927.

Rafel (2006): núm. 811. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 45, «Signes d'interrogació». Coincidència en la numeració.

* En aquest f. falten els dos darrers paràgrafs del text, que Rafel (2006) reporta en una sola conversa. Pey (1954) els recull com a *converses* independents: el primer d'aquests dos paràgrafs (l. 16-22 en l'edició de Rafel) es correspon amb la conv. n. 559 (titulada «*Somatentista*, incorrecte»);²⁹ el segon, amb la conv. n. 46 (titulada «Ús de les majúscules»).

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Signes d'interrogació»), supressió d'un fragment del text (vg. primera frase del text, *supra* ↑) i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera en què s'indiquen l'autor, la procedència i la data de publicació del text: «P. Fabra, *Converses filològiques*, “La Publicitat”, 26 agost 1927»); numeració a l'inici del text).

- **Foli 46.** ~~«Quant a la tercera pregunta, que ens fa el senyor Ferran Soldevila, referent, que es refereix a~~ 46.— Un escriptor ens consulta sobre la conveniència d'escriure amb majúscula els noms dels naturals d'un poble.»

Text mecanoscrit.

Datat del 26-VIII-27

Rafel (2006): núm. 811. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 46, «Ús de les majúscules». Coincidència en la numeració.

* Aquest f. és la continuació de l'anterior (vg. f. 45, *supra* ↑): en Pey (1954) apareix com una conversa independent (i per això en modifica la primera frase); Rafel (2006), en canvi, reporta aquestes dues *converses* (i un darrer fragment que en aquests dos f. no es recull i que es correspon amb la conv. núm. 559 de l'edició de Pey) com un únic article.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ús de les majúscules») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera en què s'indiquen l'autor i la data de publicació del text («Fabra (26-VIII-27)»); numeració a l'inici del text).

- **Foli 47.** «47.— Mentre un mot com **grossa** es descompon en les síl·labes gràfiques **gros** i **sa**, un mot com **sella** es descompon en les síl·labes gràfiques **se** i **lla**; i això és perquè en català el símbol **H ll** és considerat com una lletra (que, en l'alfabet, va darrera la **l** i davant la **m** un dígraf.»

Original de «La Publicitat».

²⁸ Aquest fragment («Aquesta falta l'havem trobada... que cal escriure *s'en, m'el, t'em*, etc.?) no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006: p. 347, l. 7-10 de la corresponent conv.).

²⁹ Hi ha un error a l'aparat crític de Rafel (2006): on hi diu «599» hi ha de dir «559».

Datat a mà: 21-2-23.

Rafel (2006): núm. 323. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 47, dins la sèrie «Separació de síl·labes». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Separació de síl·labes») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text; indicacions al marge que fan referència a la substitució de la lletra negreta de l'original per lletra cursiva).

- **Foli 48.** «48.— Quan, en un mot escrit, dues lletres vocals es troben separades per una lletra consonant duplicada, és de regla, en partir el mot (per exemple, al final d'una ratlla), d'adjuntar la primera de les dues consonants iguals a la primera vocal i la segona de les dues consonants iguals a la primera vocal i la segona de les dues consonants a la segona vocal.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 16-2-23.

Rafel (2006): núm. 320. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 48, dins la sèrie «Separació de síl·labes». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Sep. síl·labes») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text). L'errada que apareix a la primera frase del text (vg. *supra* ↑) apareix corregida tant a Pey (1954) com a Rafel (2006).³⁰

- **Foli 49.** «Una cosa són les síl·labes de què es compon un mot i una altra, el grup de lletres inseparables en què es pot dividir el mateix mot escrit.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 18-2-23.

Rafel (2006): núm. 321. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 49, dins la sèrie «Separació de síl·labes». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Sep. síl·l.»), supressió de dos fragments del text³¹ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 50.** «50.— Els tipògrafs no es miren gens a alterar l'ortografia de certs grups, i àdhuc de deformar paraules, si això els facilita la composició.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 140 (22-V-1920)

Pey (1954): núm. 50, dins la sèrie «Separació de síl·labes». Coincidència en la numeració.

³⁰ Rafel (2006) no la recull a l'aparat crític

³¹ Aquests fragments apareixen a Rafel (2006) (l. 10-11 i l. 18-20), però no a Pey (1954).

Amb correccions estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Sep. síl·l.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 51.** «~~51.~~— No havent-hi una tradició tipogràfica catalana, és freqüent de trobar-se amb tota una mena de vacil·lacions en aquells casos en què ~~l'espanyol~~ **el castellà** no ens pot servir de guia.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 14-2-23

Rafel (2006): núm. 318. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 51, dins la sèrie «Separació de síl·labes». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Sep. síl·l.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 52.** «~~52.~~— ~~Al Sr. M. B.~~ Un corrector de proves ens escriu una carta on ens exposa una sèrie de dubtes ortogràfics.»

Original de «La Publicitat». En mal estat.

Datat a mà: 20-2-26

Rafel (2006): núm. 727. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 52, dins la sèrie «Ortografia i pronunciació». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Prosòdia. Ortografia i pronunciació») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la dedicatòria, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text). Hi ha, també, una indicació que fa referència a qüestions tipogràfiques (sobre la substitució de la lletres majúscules amb què en l'original apareix el nom del diari per lletres minúscules) i dos passatges reproduïts literalment al marge perquè en l'original resulten pràcticament il·legibles.

- **Foli 53.** «~~53.~~— Establerta la valor de les diferents lletres i dígrafs, ha estat sempre costum de partir de la pronúncia dels mots per a determinar-ne l'ortografia.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 16-3-23

Rafel (2006): núm. 337. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 53, dins la sèrie «Ortografia i pronunciació». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ortogr. i pron.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 54.** «~~Al senyor N. B.~~ ~~54.~~— Sempre que fundem una distinció gràfica en la pronunciació, havem de comptar que en el català existeixen moltes pronúncies errònies.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 28-1-25

Rafel (2006): núm. 628. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 54, dins la sèrie «Ortografia i pronunciació». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ort. i pron.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la dedicatòria, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 55.** «~~Al Sr. T. G.~~ 55.— La tercera persona del present d'indicatiu del verb *dur* és *du* o *duu*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 15-5-23.

Rafel (2006): núm. 370. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 55, dins la sèrie «Ortografia i pronunciació». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ort. i pron.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la dedicatòria, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 56.** «Una altra grafia errònia del ~~Diccionari Ortogràfic~~ *Diccionari Ortogràfic* és *perifèrie*.»

Original de «La Publicitat». Retallat a la fi del segon paràgraf.

Datat a mà: 31-5-23.

Rafel (2006): núm. 382. Correspondència de dates. L'article es publica sencer, incloent la part retallada.

Pey (1954): núm. 563, «*Tentar* o *temptar*?». Sols es publica la segona part de l'article, que en el f. no apareix.

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Perifèria - ~~Temptar~~») i una anotació escrita al marge: «Suprimir?».

• **Foli 57.** «56.— Tots sabem com, durant la renaixença literària, ens han preocupat les qüestions ortogràfiques.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 10-6-23.

Rafel (2006): núm. 389. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 56, dins la sèrie «Casos de pronúncia errònia». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Casos de pronunciació errònia»), supressió del darrer paràgraf del text³² i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 58.** «57.— Ara ja escrivim correctament i a la catalana els nombrosos mots savis que ~~la influència espanyola~~ ens ~~havia~~ *havíem* acostumat a escriure *darrerament* en

³² Aquest fragment («No ens atrevim... *rel·ligió*...») no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006) (l.17-19).

desacord amb la tradició o l'etimologia; però ja seria hora que procuréssim de pronunciar-los també correctament, d'acord amb les grafies restablertes.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 9-3-23.

Rafel (2006): núm. 332. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 57, dins la sèrie «Casos de pronunciació errònia». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (supressió de la capçalera general de l'article) i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 59.** «**58.**— Quan començà a usar-se el mot *fi~~l~~loixera*, adquirí una gran difusió la pronúncia *filoixera*; i no faltà llavors algun aciençat qui digué que el poble, donant a aquell mot aquella pronúncia, repetia el que ja havia fet, en l'origen del català, en convertir *examen* en *eixam*, *coxa* en *cuixa*, *fraxinum* en *freixe*, etc.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 249. Sense datar.

Pey (1954): núm. 58, dins la sèrie «Casos de pronunciació errònia». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

• **Foli 60.** «**59.**— Dir que *filoixera* és un exemple de la transformació de la *x* greco-llatina en *x* palatal, és com si hom digués que el mot francès *magnifique* (pronunciat *manyific*) és un exemple del canvi evolutiu en *ny* o *n* palatal del grup llatí *gn* en francès.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 250. Sense datar.

Pey (1954): núm. 50, dins la sèrie «Casos de pronunciació errònia». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques; sense títol; i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

• **Foli 61.** «**60.**— Gairebé tots els mots d'origen erudit que presenten una *z*, els pronunciem amb *ç* en lloc de *z*.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 18 (5-XII-1919).

Pey (1954): núm. 60, dins la sèrie «Casos de pronunciació errònia». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

• **Foli 62.** «**61.**— A València és anomenat parlar apitxat el parlar de la capital i sa contrada, on certs fonemes sonors es troben reemplaçats pels fonemes sords corresponents; on, per exemple, *casa*, *dotze*, *gent*, són pronunciats, no *caza*, *dodze*, *tjent* com en alacantí o castellonès, sinó *cassa*, *dotse*, *txent*.»

Original de «La Publicitat»

Datat a mà: 7-3-23.

Rafel (2006): núm. 330. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 61, dins la sèrie «Ensordiment indegut de sonores». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ensordiment indegut de sonores») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 63.** «~~62.~~— El defecte de pronunciació que anunciàvem en la conversa anterior i sobre el qual creiem convenient d'insistir és el següent, i en enunciar-lo per segona vegada ho farem defugint el mot tècnic (en la conversa d'ahir el mot *fricativa* apareixia transformat en *picativa*!)³³ En un mot isolat, s i ç finals... »

Original de «La Publicitat»

Datat a mà: 8-3-23.

Rafel (2006): núm. 331. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 62, dins la sèrie «Ensordiment indegut de sonores». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «ensord. ind. de son.»), substitució d'un paràgraf del text³⁴ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text; indicació al marge que fa referència a la introducció d'una ratlla blanca entre dos paràgrafs).

• **Foli 64.** «~~63.~~— La pronunciació tradicional de la *j* (*g* davant *e*, *i*) i de la *x* palatal dins el parlar de Barcelona, era la que encara tothom els dóna en el mot *rajar* i *deixar*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 15-3-23.

Rafel (2006): núm. 336. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 63, dins la sèrie «Ensordiment indegut de sonores». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa)³⁵ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 65.** «~~64.~~— Sembla que el defecte de pronunciació, consistent a reemplaçar, en els enllaços, els sons ~~suau~~ **sonors** *z* i *j* pels ~~forts~~ **sords** *s* i *x* —el qual fa que una combinació com *els astres* soni igual que *els sastres*— és molt més estès que no pensàvem; almenys si havem de jutjar pel que ens diuen de paraula i per escrit alguns dels lectors habituals d'aquestes converses.»

Original de «La Publicitat».

³³ Si bé en el f. apareix ratllada, aquesta primera frase apareix tant en l'edició de Pey (1954) com en la de Rafel (2006). En Pey, però, se suprimeix el fragment inclòs entre parèntesis.

³⁴ Aquest fragment («**homes alts**. Pron. correcta: o-me-zals... pron. defectuosa: ma-txi-juny») es copia de nou al marge (introduint-hi algunes correccions) perquè en el text original és difícil de llegir.

³⁵ Es donen dos possibles títols, «Africació. Barceloní apitxat» i «Africació de fricatives», cap dels quals no es correspon amb el que apareix a l'edició de Pey.

Datat a mà: 11-3-23.

Rafel (2006): núm. 333. No hi ha correspondència de dates: 2-III-1923. És probable, però, que hi hagi un error tipogràfic i que on diu «2» hi hagi de dir «12»: la conversa apareix intercalada entre la del dia 9 (núm. 332) i la del dia 13 (núm. 334); i, a més, ja hi ha una altra conversa (núm. 328), col·locada allí on li pertoca segons la cronologia, que data del dia 2.

Pey (1954): núm. 64, dins la sèrie «Ensordiment indegut de sonores». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «ensord. de sonors») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 66.** «65.— ~~En espanyol~~ En castellà no són rars els mots presos del llatí o del grec (o formats amb elements llatins o grecs), els quals han rebut una accentuació errònia» Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 27-9-23.

Rafel (2006): núm. 453. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 65, dins la sèrie «Accentuació errònia». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Accentuació errònia») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 67.** «66.— S'esdevé sovint que dues pronúncies o dues construccions, l'una catalana i l'altra castellana, ens són igualment familiars i les usem indistintament en català i en castellà ignorant que l'una pertany a la primera llengua i l'altra a la segona.» Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 136 (15-V-1920).

Pey (1954): núm. 66, dins la sèrie «Accentuació errònia». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Accentuació fònica»)³⁶, addició d'un fragment de text³⁷ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 68.** «67.— Els versificadors catalans fan rimar *pastor*, *llavor*, etc. amb *plançó*, *carbó*, etc., i amb *candor*, *amor*, etc.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 19-11-24

Rafel (2006): núm. 612. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 67, dins la sèrie «Rimes falses». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la

³⁶ Aquest títol no coincideix amb el de Pey («Accentuació errònia»).

³⁷ Aquest fragment («els quals, però... canvia, etc.») apareix a Pey (1954), però no a Rafel (2006) — que el reporta a l'aparat crític.

conversa: «Rimes falses») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 69.** «~~Al senyor P. V.~~ 68.— Sobre la qüestió de si és lícit de fer rimar dos mots com *ressò* i *cançó* no s'ha arribat mai a un acord unànimе entre els poetes catalans.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 23-11-24.

Rafel (2006): núm. 614. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 68, dins la sèrie «Rimes falses». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Rimes falses») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; indicació al marge que fa referència a l'ús sistemàtic de la forma abreujada del mot «etcètera»; numeració a l'inici del text).

- **Foli 70.** «~~Al senyor P. V.~~ 69.— En el cas en què els mots finals de vers presenten una *e* en llur síl·laba forta, no ocorre exactament el mateix que en el cas en què hi presenten una *o*; i això és degut al diferent tractament que la *e* tancada del llatí vulgar ha sofert en el català oriental i en el català occidental.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 27-XI-24

Rafel (2006): núm. 615. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 69, dins la sèrie «Rimes falses». Coincidència en la numeració.

Sense correccions. Amb canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Rimes falses») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data, de la dedicatòria i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 71.** «70.— Encara no s'ha bandejat completament, entre els nostres versificadors, el costum de comptar com una síl·laba qualsevol de les combinacions *ia*, *ie*, etc. *ua*, *ue* etc. ~~àdhuc~~ *àdhuc* en aquells mots en què la llengua mai no les ha pronunciades monosil·làbiques.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 9-8-25.

Rafel (2006): núm. 688. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 70, «Diftongació falsa». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Diftongació falsa») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 72.** «71.— ~~Al S. M. T.~~ 71.— Quan en una llengua hi ha dues categories de mots com és ara els verbs en ~~ir~~ *-ir* purs (*dormir*, *dorm*) i els verbs en *-ir* que prenen l'increment *-eix-* (*patir*: *pateix*), o com és ara els adjectius de dues terminacions (*car*: femení *cara*) i els adjectius d'una terminació (*gran*: femení *gran*), ocorre no rares vegades que un mot passa d'una categoria a una altra.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 23-12-26.

Rafel (2006): núm. 774. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 71, dins la sèrie «Vacil·lacions en la flexió». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Vacil·lacions en la flexió») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data, de la dedicatòria i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 73.** «72.— Un defecte molt comú, ~~que~~ **quan** s'ha discutit sobre la bondat relativa de dues formes en concurreència, ha estat de limitar la discussió a aquestes dues formes sense generalitzar-la a altres formes que es troben en el mateix cas que elles.»

Text mecanoscrit.

Datat del 4-X-1920

Rafel (2006): núm. 200. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 72: «Formació del plural ». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Formació del plural») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera en què s'indiquen l'autor, l'origen i la data de publicació del text («P. Fabra, *Converses filològiques*, “La Publicidad”, 4-X-1920); numeració a l'inici del text).

- **Foli 74. Continuació del f. anterior.** «... *panes* ha donat *pans*, amb el manteniment de la *n*.»

Text mecanoscrit, continuació del f. anterior.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques.

- **Foli 75. Continuació del foli anterior.** «... noms en *e* com *pare*, *roure*, *temple*, etc., que es diferencien dels singulars respectivament...»

Text mecanoscrit, continuació del f. anterior.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques i supressió del darrer paràgraf.³⁸

- **Foli 76.** «73.— Cal evitar algunes incongruències morfològiques que constatem sovint en escrits catalans.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: ~~4-4-23~~ **Substituir per la de 29-3-23.**

Rafel (2006): núm. 345. Correspondència amb la segona data.

Pey (1954): núm. 73, dins la sèrie «Formació del plural». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Form. plur.»), supressió del darrer paràgraf³⁹ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 77.** «74.— Cada dia han anat essent menys nombroses, en el femení dels adjectius, les vacil·lacions entre una forma idèntica a la masculina ~~P~~ (*prudent*, *feliç*) i una forma proveïda de la derivància *-a* (*prudenta*, *feliça*).»

³⁸ Aquest fragment («Pot discutir-se l'admissió... cap raó especial per a rebutjar *homes*») no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006: l.33-35 de la corresponent conv.).

³⁹ Aquest fragment («Recentment havem trobat... adverb *unànimement*») no apareix a Pey (1954) ni a Rafel (2006) —però indica les raons de la supressió en una nota al final de la conversa.

Text mecanoscrit.

Datat a mà: 24-11-23.

Rafel (2006): núm. 482. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 74, dins la sèrie «Adjectius d'una i de dues terminacions». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Adjectius d'una i de dues terminacions») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 78.** «~~75.~~— És curiós com certes formes errònies persisteixen insistentment àdhuc després d'haver estat denunciades.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 18-12-23.

Rafel (2006): núm. 492. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 75, dins la sèrie «Adjectius d'una o de dues terminacions». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «adj. de 1 i 2 term.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 79.** «~~76.~~— Cortèsment no ens sembla bé, si el femení de l'adjectiu corresponent és cortesa.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 29-2-24.

Rafel (2006): núm. 526. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 76, dins la sèrie «Adjectius d'una o de dues terminacions». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa)⁴⁰ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 80.** «~~La segona part de la conversa del dia 29 de març sortia amb errades que la feien intel·ligible. Havia de dir així: 76.—~~ Recentment havem trobat, en un escrit, *unànim* masculí al costat d'*unànime* femení.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 4-4-23.

Rafel (2006): núm. 348. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 77, dins la sèrie «Adjectius d'una i de dues terminacions». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Adjectius d'una i de dues terminacions»), supressió del primer paràgraf del text (vg. *supra*)⁴¹ i canvis que

⁴⁰ Al f. s'apunten dos possibles títols, «Formació d'adverbis» o bé «Fem. dels adj.»; cap d'ells, però, no es correspon amb el que apareix finalment a Pey (1954).

⁴¹ Aquest fragment no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006: p. 301, l. 1-2 de la corresponent conv.).

afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 81.** «~~Al senyor G. G.~~ **79.**— En català, el numeral *dos* ofereix la particularitat de posseir una forma especial per al femení: *dues* (~~En espanyol~~ **castellà**, en francès i en italià, com sabem, el numeral 2 no posseeix sinó una sola forma per a ambdós gèneres.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 16-5-25.

Rafel (2006): núm. 660. No hi ha correspondència de dates: 10-V-25.

Pey (1954): núm. 78: «Femení del numeral *dos*». No hi ha coincidència en la numeració, per equivocació en el f. (el següent f. també apareix numerat com a 79).

Amb correccions estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Femení del numeral *dos*»), supressió de dos fragments del text⁴² i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 82.** «**79.**— El català, a diferència de l'~~espanyol~~ **del castellà**, té un sufix que li serveix per treure de qualsevol numeral cardinal l'ordinal corresponent: el sufix *-è* que trobem en *sisè*, *dotzè*, *trenta-dosè*, etc.»

Fragment d'un original de «La Publicitat».

Datat a mà: 30-1-23.

Rafel (2006): núm. 307. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 79, dins la sèrie «Formació dels ordinals». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Formació dels ordinals»), supressió de dos fragments del text⁴³ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 83.** «**80.**— En català els numerals ordinals són mots d'origen popular formats per l'addició del sufix *-è* als cardinals corresponents; així, als cardinals *set*, *vuit*, *quinze* corresponen els ordinals *setè*, *vuitè*, *quinzè*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 17-10-1923.

Rafel (2006): núm. 463. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 80, dins la sèrie «Formació dels ordinals». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Formació dels ordinals») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

⁴² Aquests fragments («I gosaríem dir... indiferentment, *dos* i *dues*.» i «en front [sic] de l'espanyola») no apareixen a Pey (1954), però sí a Rafel (2006: l. 3-6 i l. 22 de la corresponent conv.).

⁴³ Al f., la columna del diari apareix retallada de manera que no se'n llegeix el primer paràgraf («Prolongaments de *bonum*... conserva la *n* (*bon home*).»). El darrer paràgraf («Notem, tot passant... (per exemple, quan diem *sis quinzaus*, en lloc de *sis quinzens*)») sí que hi apareix, però s'indica manualment que cal suprimir-lo. Ambdós fragments se suprimeixen a Pey (1954), però apareixen a Rafel (2006: l. 1-8 i l. 21-25 de la corresponent conv.).

- **Foli 84.** «81.— El plural de l'adjectiu *qualsevol* (ço és *qual-se-vol*) no és *qualsevol*s, sinó *qualssevol* (ço és *quals-se-vol*), que trobem des d'antic habitualment escrit *qualsevol*.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 187 (19-VIII-1920).

Pey (1954): núm. 81, «Plural de l'indefinit *qualsevol*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Plural de l'indefinit *qualsevol*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 85.** «82.— En els compostos del numeral *unum*, la forma amb *n* és un adjectiu i la forma sense *n* és un pronom: *Algun*, *cada un*, *cadascun* són adjectius, *algú*, *cada u*, *cadascú*, *ningú* són pronoms (així com *u* en *tot és u*).»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 31-1-23.

Rafel (2006): núm. 308. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 82: «*Algú* i *algun*. *Cadascú* i *cadascun*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Algú* i *algun*. *Cadascú* i *cadascun*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 86.** «83.— “Hi ha que haver vist en qualque ocasió...”, “~~I quan hom es troba front a un públic...~~”»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 10-5-23.

Rafel (2006): núm. 368. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 83: «*Qualque* i *algun*». Coincidència en la numeració.

Sense correccions. Amb canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Qualque* i *algun*»), supressió de dues frases del text⁴⁴ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 87.** «84.— D'acord amb el nostre amic J. V.: no comprenem l'afecció que molts escriptors senten pel mot *quelcom*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 24-6-24.

Rafel (2006): núm. 569. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 84: «*Quelcom*, *res* i *alguna cosa*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Quelcom*, *res* i *alguna cosa*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

⁴⁴ Aquests fragments («I quan hom es troba front a un públic...» i «L'ultrapassa...del segon passatge») apareixen a Pey (1954) —el segon lleugerament modificat— i també a Rafel (2006: l. 1-2, l. 17 de la corresponent conv.).

text; indicació al marge que fa referència a la manera de separar els versos que se citen a la conversa).

- **Foli 88.** «~~85.~~— Un vici arrelat en el català escrit, que devem a la imitació d'un vici igualment arrelat en el castellà oficinesc i periodístic, és el d'usar *el mateix* per evitar la repetició d'un substantiu mencionat anteriorment.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 21-12-22.

Rafel (2006): núm. 286. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 85: «Ús incorrecte d'*el mateix*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ús incorrecte d'*el mateix*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data, de la numeració en xifres romanes⁴⁵ i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 89.** «~~86.~~— Seria ja hora que, en el llenguatge escrit, no uséssim com a sinéonims els dos demostratius *aquest* i *aqueix*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 28-12-22.

Rafel (2006): núm. 288. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 86: «*Aquest* i *aqueix*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Aquest* i *aqueix*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data, de la numeració en xifres romanes⁴⁶ i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 90.** «~~87.~~— Ens escriu el senyor Ll. R. M., d'Igualada: “També seria bo d'escatir el valor del mot *nostrat*”.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 4-4-25.

Rafel (2006): núm. 648. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 87: «*Nostrat* o *nostre*?». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Nostrat* o *nostre*?») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 91.** «~~X. Que i què.~~ **88.**— *Que* és un adjectiu o un adverbi quantitatiu, un pronom relatiu o una conjunció.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 14-8-23.

Rafel (2006): núm. 427. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 88: «*Que* i *què*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Que* i

⁴⁵ Aquest tipus de numeració també apareix a Rafel (2006), i és coincident; en Pey (1954), en canvi, no apareix.

⁴⁶ Ídem n. 50.

què») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 92.** «~~XI. Qui, quin.~~ 89.— El pronom *qui*, relatiu o interrogatiu, és un mot invariable.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 15-8-23.

Rafel (2006): núm. 428. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 89: «*Qui* i *quin*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Qui* i *quin*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 93.** «~~XII. Quin, qual.~~ 90.— *Quin* és un interrogatiu, *qual* és un relatiu.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 16-8-23

Rafel (2006): núm. 429. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 90, dins la sèrie «*Quin* i *qual*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Quin* i *qual*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 94.** «91.— *Quins* és el plural de l'adjectiu *quin*, no el plural del pronom *qui*, el qual és invariable.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 33 (21-XII-1919).

Pey (1954): núm. 91, dins la sèrie «*Quin* i *qual*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «adj. i pron.»)⁴⁷ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 95.** «~~XIII. El que, el qual.~~ 92.— Quan anem a escriure un *el que*, ens cal recordar que sovint usem erròniament aquesta combinació, i havem d'encercar en cada cas si és lícit d'emprar-la o si cal reemplaçar-la per *el qual*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 17-8-23.

Rafel (2006): núm. 430. No hi ha correspondència de dates: 18-VIII-1923.

Pey (1954): núm. 92, dins la sèrie «*El que* i *el qual*». Coincidència en la numeració.

Sense correccions. Amb canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*El que* i *el qual*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

⁴⁷ Aquest no és el títol que apareix en l'edició de Pey.

- **Foli 96.** «93.— En *El libro que me diste y el de mi hermano son del mismo autor*, on l'oració de relatiu *que me diste* es refereix al nom *libro*, *que* és el relatiu i *libro* és l'antecedent d'aquest relatiu.»

Original de «La Publicitat».

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 37 (27-XII-1919).

Pey (1954): núm. 93, dins la sèrie «*El que i el qual*». Coincidència en la numeració.

Sense correccions. Amb canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Adj. i pron.»)⁴⁸ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 97.** «94.— Havem vist ~~en una altra conversa~~ que les combinacions *el que i la que* són inadmissibles quan les emprem en lloc de *el qual i la qual*.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 72 (6-II-1920).

Pey (1954): núm. 94: «*El que i quin*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*El que i quin*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 98.** «95.— El català escrit, supeditat al castellà, calcant-ne servilment totes les construccions, necessitava un mot que traduís el *cuyo* castellà.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 38 (28-XII-1919).

Pey (1954): núm. 95, dins la sèrie «*El... del qual*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*El... del qual*»), supressió d'un fragment del text⁴⁹ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 99.** «96.— Els *quei* troben artificiosa la construcció *el... del qual*, han de considerar que ho és igualment qualsevol construcció feta amb el relatiu *qual*, i que la llengua popular defuig en general l'ús, no solament de *qual*, sinó dels altres relatius en combinació amb una preposició.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 46 (6-I-1920).⁵⁰

Pey (1954): núm. 96, dins la sèrie «*El... del qual*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

⁴⁸ Aquest no és el títol que apareix a l'edició de Pey.

⁴⁹ Aquest fragment («L'adversió [*sic*]... aquell sentiment provincià ha d'ésser») no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006: l. 10-14 de la corresponent conv.).

⁵⁰ En el text de Rafel hi ha una errata: on hi diu «*el... de qual*» hi ha de dir «*el... del qual*» (l. 1). (El subratllat és de Maria Cabrera.)

- **Foli 100.** «97.— En una frase com *La casa que has comprat era del meu germà*, en què l'antecedent del relatiu (*que*) és el nom *casa*, l'objecte denotat per aquest nom en l'oració principal, és designat pel pronom *que* en l'oració subordinada.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 48 (8-I-1920).

Pey (1954): núm. 97: «Adjectiu relatiu *el qual*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Adjectiu relatiu *el qual*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 101.** «98.— En Cases-Carbó, en un article publicat a *La Veu de Catalunya* «*La Veu de Catalunya*» de dissabte darrer, proposa l'adopció de la construcció *Un home d'on la pèrdua és fàcil de reparar*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 8-4-25

Rafel (2006): núm. 649. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 98, dins la sèrie «*El... del qual*, insubstituïble per *d'on*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*El... del qual*, insubstituïble per *d'on*»), supressió d'un fragment del text⁵¹ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 102.** «99.— El Sr. *senyor* S. G. ens fa retret que, en donar compte, en una conversa, que era estat proposada l'adopció del gir *d'on el* amb la valor de *el del qual* (*la sala d'on el paviment és de marbre*), ens limitàvem a fer notar que els exemples antics en els quals hom pretenia recolzar aquest *d'on* genitiu, no eren exemples de *d'on* genitiu, sinó de *d'on* ablatiu: sí, teníem raó quan dèiem que els exemples antics invocats no justificaven la construcció proposada, però el nostre deure era, segons el senyor S. G., de no deixar en l'aire la resposta a dues preguntes que forçosament havia de fer-se qualsevol que llegís la nostra conversa: Hi havia o no hi havia exemples antics de *d'on* genitiu?»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 27-6-25.

Rafel (2006): núm. 674. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 99, dins la sèrie «*El... del qual*, insubstituïble per *d'on*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 103.** «100.— A vegades el pronom relatiu es refereix, no a un nom o pronom, sinó a tota l'oració anterior.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

⁵¹ Aquest fragment («imitació servil... *fácil reparar*») no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006: l. 10-11 de la corresponent conv.).

Rafel (2006): núm. 39 (29-XII-1919).

Pey (1954): núm. 100, dins la sèrie «*La qual cosa, cosa de què i què*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*La qual cosa, cosa de què i què*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 104.** «**101.**— En català antic era molt usat el mot *cosa* designant el contingut d'una oració anterior.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 241 (sense datar).

Pey (1954): núm. 101, dins la sèrie «*La qual cosa, cosa de què i què*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; indicació al marge que fa referència a la l'ús de la dièresi en un nom propi; numeració a l'inici del text).

- **Foli 105.** «**102.**— “Sabut havem que vós havets dats o havets permès que sien partits los nostres esclaus que havíem e teníem a la Ziza... ~~de la qual cosa~~ **de la qual cosa**, si així és, som molt meravellats...”»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 40 (30-XII-1919).

Pey (1954): núm. 102, dins la sèrie «*La qual cosa, cosa de què i què*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 106.** «**103.**— Sabut és que en francès els mots *qui*, *quoi*, *quel* i *où* es poden usar com a antecedents del relatiu *que*, d'on resulten construccions com les següents: *O vous, qui que vous soyez, mortelle ou déesse*; *Quoi qu'il fasse tu le vaincras*; *Quelles que soient les circonstances...*; *Où que tu ailles...*»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 95 (10-III-1920).

Pey (1954): núm. 103: «*On que*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*On que*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 107.** «**104.**— Els **quei** s'interessen per les qüestions gramaticals saben prou les campanyes que havem fet a favor de *el qual*, que sovint es trobava substituït per *el que* i més sovint encara per *el quin*.»

Original de «*La Publicitat*».

Datat a mà: 14-6-23.

Rafel (2006): núm. 392. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 104: «*Qual incorrecte*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Qual incorrecte*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 108.** «**105.**— Un dels contradictors del senyor Bulbena (que pretén que el relatiu *que* no ha d'ésser mai usat en funció de subjecte) sembla, amb tot, reconèixer que, en efecte, *qui* és més gramatical que no pas *que*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 23-8-24.

Rafel (2006): núm. 590. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 105, dins la sèrie «*Qui i que*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Qui i que*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 109.** «**106.**— I, entrant en el fons de la qüestió, direm que, donat l'estat actual de la llengua, si els escriptors catalans es decidien a establir una distinció rigorosa entre un *qui* subjecte i un *que* complement directe, difícilment aquesta innovació penetraria en la llengua parlada, si mai aconseguia penetrar-hi, puix que no es tracta, com en el cas de *llur*, de reintroduir un mot arcaic, sinó de canviar la significació d'un mot viu.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 26-8-24.

Rafel (2006): núm. 591. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 106, dins la sèrie «*Qui i que*». Coincidència en la numeració.

Sense correccions i sense títol. Amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 110.** «**107.**— Diu el nostre amic Ferran i Mayoral: “Però és evident que, en gramàtica com en tota cosa, el costum —qui pot ésser a voltes la perpetuació d'un vici o simplement una negligència— no basta a judicar una regla.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 10-9-24.

Rafel (2006): núm. 595. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 107, dins la sèrie «*Qui i que*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 111.** «**108.**— Un redactor de ~~LA PUBLICITAT~~ “**La Publicitat**” que volem creure que és Rovira i Virgili, tot declarant-se partidari com nosaltres del *qui* facultatiu contra el *qui* obligatori que voldria Bulbena, concedeix, però, que la solució *que* - *qui* és teòricament superior a la solució *que*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 13-9-24.

Rafel (2006): núm. 596. Correspondència de dates.⁵²

Pey (1954): núm. 108, dins la sèrie «*Qui i que*». Coincidència en la numeració.

⁵² En el text de Rafel (2006) hi ha un error de transcripció: on diu «partidaris» ha de dir «partidari» (l. 2).

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text) i supressió del segon paràgraf del text.⁵³

- **Foli 112.** «**109.**— ~~XIV~~. En les oracions de relatiu, allò que ja és expressat pel mot relatiu (*que, el qual, on, etc.*) havem d'evitar d'expressar-ho una segona vegada mitjançant un pronom feble adjuntat al verb.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 19-8-23.

Rafel (2006): núm. 431. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 109, dins la sèrie «Construcció pleonàstica de relatiu». Coincidència en la numeració.

Sense correccions. Amb canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Construcció pleonàstica de relatiu») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 113.** «**110.**— El relatiu és un mot que, tot servint per a unir l'oració de relatiu amb l'oració principal, és al mateix temps un dels membres de l'oració de relatiu.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 41 (31-XII-1919).

Pey (1954): núm. 110, dins la sèrie «Construcció pleonàstica de relatiu». Coincidència en la numeració.

Sense correccions i sense títol. Amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 114.** «**111.**— En les proposicions en què concorren dos pronoms inaccentuats o febles adjuntats a un mateix verb, sovint la llengua parlada usa combinacions pronominals que no són les que el sentit de la proposició exigeix.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 82 (20-II-1920).

Pey (1954): núm. 111, dins la sèrie «Combinacions de pronoms». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Combinacions de pronoms personals») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 115.** «**112.**— Sigui una proposició com *Feren llegir la carta a l'ambaixador.*»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 84 (23-II-1920).

Pey (1954): núm. 112, dins la sèrie «Combinacions de pronoms». Coincidència en la numeració.

⁵³ Aquest fragment («Menys pot encara... a la regla convinguda») no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006) (l. 17-35).

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 116.** «**113.**— És conegut el fet que el datiu *li*, en contacte amb els pronoms *el*, *la*, *els* i *les*, s'és canviat en *hi*.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 129 (4-V-1920).

Pey (1954): núm. 113, dins la sèrie «Ús incorrecte d'*els hi*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ús incorrecte d'*els hi*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 117.** «**114.**— Ha estat dit mil vegades que el plural del datiu *li* és *els* i no pas *els hi*; que si diem, amb el complement indirecte en singular, *li havem escrit una carta*, cal dir, amb el complement indirecte en plural, *els havem escrit una carta*, no pas *els hi havem escrit una carta*.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 80 (18-II-1920).

Pey (1954): núm. 114, dins la sèrie «Ús incorrecte d'*els hi*». Coincidència en la numeració.

Sense correccions i sense títol.⁵⁴ Amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 118.** «**115.**— La combinació *els hi* no sols és usada erròniament en lloc del datiu *els*, sinó encara en substitució d'altres combinacions pronominals, com *els ho*, *els el*, *els la*, etc.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 81 (19-II-1920).

Pey (1954): núm. 115, dins la sèrie «Ús incorrecte d'*els hi*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 119.** «**116.**— Sovint hom sent frases com aquesta: *Els forasters varen demanar cadires, i els en hi varen donar quatre*.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 83 (21-II-1920).

Pey (1954): núm. 116: «Ús incorrecte d'*els en hi*». Coincidència en la numeració.

⁵⁴ A un marge hi ha una anotació ratllada en què s'indica un possible títol de la conversa («Ús incorrecte d'*els hi*») que és el que finalment rep la sèrie d'articles en la qual aquesta s'inclou en l'edició de Pey (1954).

Sense correccions. Amb canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ús incorrecte d'*els en hi*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 120.** «**117.**— Encara escriu hom sovint *l'hi* en lloc de *li*.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 124 (22-IV-1920).

Pey (1954): núm. 117: «*Li i l'hi*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Li i l'hi*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 121.** «**118.**— *L'hi*, combinació de dos pronoms, pot tenir sis valors diferents.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 125 (24-IV-1920).

Pey (1954): núm. 118, dins la sèrie «*L'hi, la hi, li ho*». Coincidència en la numeració.

Sense correccions. Amb canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*L'hi, la hi, li ho*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 122.** «**119.**— Primitivament, *l'hi* (en l'antic, normalment *loy* o *lo hi*) no era altra cosa sinó la combinació del pronom *lo* i l'adverbi *hi*: *Aquest calaix és buit; hi podeu posar el pa; poseu-l'hi* (ço és: *el pa, al calaix*).»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 126 (27-IV-1920).

Pey (1954): núm. 119, dins la sèrie «*L'hi, la hi, li ho*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 123.** «**120.**— En català antic la combinació del pronom femení *la* i l'adverbi *hi* revestia la forma *lay* o *la hi*, ço és, *la* no elidia la seva *a* davant *hi*.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 127 (29-IV-1920)

Pey (1954): núm. 120, dins la sèrie «*L'hi, la hi, li ho*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 124.** «**121.**— ¿Com resolien els antics l'encontre dels complements *ho* i *li*?»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 128 (20-IV-1920).

Pey (1954): núm. 121, dins la sèrie «*L'hi, la hi, li ho*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 125.** «~~122.~~— Diem, per enunciar que havem posat un llibre en un armari, *N'hi havem posat un.*»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 131 (6-V-1920).

Pey (1954): núm. 122: «*N'hi i li'n*». Coincidència en la numeració.

Sense correccions. Amb canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*N'hi i li'n*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 126.** «~~“Se'l donaré.”~~ ~~123.~~— Algun cop havem denunciat castellanismes de la llengua escrita estranys a la llengua parlada.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 20/10/923.

Rafel (2006): núm. 464. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 123: «*Se'l* incorrecte». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Se'l* incorrecte»), supressió d'un fragment del text⁵⁵ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 127.** «~~124.~~— En l'imperatiu dels verbs pronominals, la primera persona del plural *rentem* s'adjunta el pronom *nos* (*rentem-nos*), i la segona persona del plural, el pronom *vos* (*renteu-vos*).»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar

Rafel (2006): núm. 78 (16-II-1920).

Pey (1954): núm. 124, dins la sèrie «Afixació de pronoms al verb». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Afixació de pronoms al verb») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 128.** «~~125.~~— En l'afixació dels pronoms *nos* i *vos* al verb són comeses, avui encara, faltes imperdonables.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 79 (17-II-1920).

Pey (1954): núm. 125, dins la sèrie «Afixació de pronoms al verb». Coincidència en la numeració.

Sense correccions i sense títol. Amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

⁵⁵ Aquest fragment («Estranya manera... la premsa diària!» no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006: l. 21-22 de la corresponent conv.).

- **Foli 129.** «126.— Quan tractem d'afixar un pronom feble a una forma verbal terminada en consonant o en *u*, cal tenir present que l'afixació de la forma plena del pronom (*me*, *nos*, etc.) a la forma verbal inalterada (*digues*, *portar*), dóna en tots els casos la forma correcta de la combinació verb+pronom (*digues-me*, *portar-nos*).»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 87 (27-II-1920).

Pey (1954): núm. 126, dins la sèrie «Afixació de pronoms al verb». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 130.** «127.— Repetim la regla a seguir quan tractem d'afixar un pronom feble a un verb acabat en consonant o *u*: Sense introduir cap modificació al verb, unir-li, mitjançant un guionet, la forma plena del pronom.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 88 (28-II-1920).

Pey (1954): núm. 127, dins la sèrie «Afixació de pronoms al verb». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 131.** «128.— En la llengua parlada són freqüents les combinacions de verb i pronom terminades en *ze*: *entenemze*, *vestimze*, *lleveuze*, *escoltanze*, *rentanze*, *portalze*, *havelze*, etc.»

Full de l'edició de 1924.

Sense numerar.

Rafel (2006): núm. 89 (1-III-1920).

Pey (1954): núm. 128, dins la sèrie «Afixació de pronoms al verb». Coincidència en la numeració.

Sense correccions i sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 132.** «129.— La llengua moderna ha tendit a l'eliminació de les formes plenes amb *o*: *nos*, *vos*, *los*, *lo*.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 90 (4-III-1920).

Pey (1954): núm. 129, dins la sèrie «Afixació de pronoms al verb». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 133.** «130.— Havem constatat en la conversa anterior l'existència, en la llengua parlada, de combinacions en què darrera [*sic*] un verb terminat en consonant o *u* apareixen usades les formes reforçades *ens*, *els*, *el*, etc., en lloc de les formes plenes *nos*.

los, lo etcètera: *digueu-ens-ho, veient-els*, etc., en lloc de *digueu-nos-ho, veient-los*, etc.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 92 (6-III-1920). Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 130, dins la sèrie «Afixació de pronoms al verb». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 134.** «**131.**— En la llengua parlada, la segona persona del singular de l'imperatiu d'un gran nombre de verbs de la segona i la tercera conjugació (*estrènyer, rompre, llegir*) presenta dues formes distintes: l'una terminada en consonant (*estreny, romp, llegeix*), i l'altra terminada en *e* (*estrenye, rompe, llegeixe*), la qual no difereix de la tercera persona (*estrenyi, rompi, llegeixi*) sinó per la substitució de la terminació *i* d'aquesta per la terminació *e*; així, en els verbs *fugir, rebre*, la forma en *e* és *fuge* (amb la *g* de *fugi*) *rebe* (amb la *b* de *rebi*), mentre que la forma en consonant és *fuig, rep.*»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 91 (5-III-1920).

Pey (1954): núm. 131, dins la sèrie «Afixació de pronoms al verb». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 135.** «**132.**— Hi ha, encara, un altre grup de verbs en què la segona persona del singular de l'imperatiu presenta formes distintes segons que vagi combinada o no amb un pronom feble.»

Full de l'edició de 1924.

Datat a mà: .

Rafel (2006): núm. 93 (8-III-1920).

Pey (1954): núm. 132, dins la sèrie «Afixació de pronoms al verb». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 136.** «**133.**— Davant el pronom *hi* i *ho* el verb pot sofrir dues modificacions ultra les que experimenta davant els altres pronoms, començats en consonant.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 101 (19-III-1920).

Pey (1954): núm. 133, dins la sèrie «Afixació de pronoms al verb». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 137.** «134.— Hi ha una regla morfològica generalment admesa que diu que immediatament davant un verb començat en vocal o *h*, no han d'usar-se mai les formes plenes *lo* i *ne*, ni les reduïdes *'l* i *'n*, ni les reforçades *el* i *en*, sinó les elidides *l'* i *n'*.» Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 178 (3-VIII-1920).

Pey (1954): núm. 134, dins la sèrie «Combinació de pronoms davant el verb». Coincidència en la numeració.

Sense correccions. Amb canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Combinació de pronoms davant el verb») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 138.** «135.— Quan les combinacions *me'n*, *te'n*, i *se'n* recolzen sobre un mot següent començat en vocal o *h*, són mudades en *me n'*, *te n'* i *se n'*.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 194 (31-VIII-1920).

Pey (1954): núm. 135, dins la sèrie «Combinacions de pronoms davant el verb». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 139.** «136.— Les regles generals que regulen l'ús de les formes dels pronoms febles sofreixen una excepció en la combinació del pronom lo i el pronom-adverbi en tal com avui és ortografiada: l'en.»

Text mecanoscrit.

Datat del 7-VIII-1920 (ed. nit).

Rafel (2006): núm. 181. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 136, dins la sèrie «Combinacions de pronoms davant el verb». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera en què s'indiquen l'autor, la font i la data de publicació: «P. Fabra, *Converses filològiques*, “La Publicidad”, 7-VIII-1920” (ed. nit)); numeració a l'inici del text). Totes les anotacions són fetes a mà.

- **Foli 140. Continuació del f. anterior.** «la'n, etc.) Davant vocal, per conformar la combinació...»

Text mecanoscrit, continuació del f. anterior.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques.

- **Foli 141.** «137.— És lamentable que apareguin encara en el català escrit tantes de formes verbals defectuoses.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 30-12-23.

Rafel (2006): núm. 499. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 137, dins la sèrie «Formes verbals defectuoses». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «MORFOLOGIA (CONTINUACIÓ) Formes verbals defectuoses»)⁵⁶ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 142.** «**138.**— Ens decidim, doncs, a publicar la llista de formes verbals defectuoses de la qual parlàvem en la nostra conversa anterior.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 3-1-24.

Rafel (2006): núm. 500. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 138, dins la sèrie «Formes verbals defectuoses». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera i de la data; numeració a l'inici del text).

- **Foli 143.** «**139.**— La llista de formes verbals defectuoses que havem donat no comprèn, ni de molt, totes les formes que tenim registrades.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 10-1-24.

Rafel (2006): núm. 505. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 139, dins la sèrie «Formes verbals defectuoses». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 144.** «**140.**— Però encara hi ha una altra categoria de formes verbals errònies no incloses en la llista que havem donat en les darreres converses: formes exclusivament d'indicatiu usades com a subjuntius o imperatius, i formes exclusivament de subjuntiu usades com a imperatius.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 12-1-24.

Rafel (2006): núm. 506. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 140, dins la sèrie «Formes verbals defectuoses». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 145.** «**141.**— L'infinitiu llatí pot terminar en *-áre* (*cantáre*), *-ére* (*habére*), *-ere* inaccentuat (*pérdere*), *-íre* (*audíre*).»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

⁵⁶ En un indicació al marge es fa referència al cos que ha de tenir la lletra segons quin sigui el títol definitiu de l'apartat: «Suposo que serà *Morfologia II: Verb*, etc. (Separar *Morfologia* (un volum) i *Verb* (un altre volum) seria un disbarat). Aleshores cal regularitzar els títols: *Verb*, en tot cas, si es manté, ha d'ésser de la mateixa mida que *Morfologia del català antic*. Però em sembla millor no posar *Verb* i deixar els subtítols actuals, dins *Morfologia*... Es podrà concretar damunt proves.» Aquestes recomanacions són les que finalment se segueixen a l'hora d'estructurar el volum III de les *Converses*... en l'edició de Pey.

Rafel (2006): núm. 115 (9-IV-1920).

Pey (1954): núm. 141, dins la sèrie «Terminació de l'infinitiu». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Terminació de l'infinitiu») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 146.** «142.— Així com, en l'infinitiu, hi ha encara qui no sap en quins verbs cal escriure *r* final i en quins no (d'on provenen les grafies errònies, encara freqüents, *absòldrer*, *víurer*, etc.) —, en el futur, aquest temps format de l'infinitiu, són molts els que no saben exactament, en els verbs de la segona conjugació, quan la *r* de la terminació ha d'anar precedida i quan no d'una *e*, i això dóna naixença a grafies com *admeteré*, *romperé*, etcètera., molt més freqüents que hom no creuria.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 111 (2-IV-1920).

Pey (1954): núm. 142, dins la sèrie «Terminació de l'infinitiu». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 147.** «143.— Hi hagué una època en què era molt comú d'escriure tots els infinitius amb *-r* final; hom escrivia, no solament *témer*, *plànyer*, *créixer*, *córrer*, on la *-r* és correcta, sinó *crèurer*, *viurer*, *absòldrer*, *rèbrer*.»

Original de «La Publicitat».

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 110 (31-III-1920).

Pey (1954): núm. 143, dins la sèrie «Terminació de l'infinitiu». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 148.** «144.— El *combatir* constatat recentment en una important publicació catalana i l'*ocurreix* de la secció telegràfica de ~~LA PUBLICITAT~~ «La Publicitat», són exemples d'un castellanisme freqüent en el català de la Renaixença: la substitució d'un verb de la segona conjugació (en *-re* o *-er*) per un verb en *-ir* quan el verb ~~espanyol~~ *castellà* corresponent és un verb de la tercera.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 18-11-22.

Rafel (2006): núm. 265. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 144: «Verbs en *-ir* incorrectes». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Verbs en *-ir* incorrectes») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 149.** «150.— És un fet prou conegut que els verbs de la tercera conjugació es divideixen en dues categories segons que prenen o no l'increment *-eix-* en les formes de la terminació inaccentuada.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 195 (1-IX-1920).

Pey (1954): núm. 145, dins la sèrie «L'increment *-eix-*». Coincidència en la numeració. Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques; canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «L'increment *-eix-*»); addició d'un fragment de text⁵⁷ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 150.** «146.— Dels verbs populars en *-ir*, tots els de significació incoativa derivats d'adjectius (*ennegrir*) i de substantius (*florir*) presenten en les formes de la terminació feble l'increment *-eix*; solament uns quants verbs primitius es conjuguen sense l'ajut d'aquest infix, i amb el temps llur nombre disminueix encara pel pas d'alguns d'ells a la conjugació dita incoativa.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 22-11-22.

Rafel (2006): núm. 266. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 146, dins la sèrie «L'increment *-eix-*». Coincidència en la numeració. Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; supressió d'un fragment de text;⁵⁸ amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 151.** «~~Al senyor M. Q.~~ 147.— El verb *assentir* ¿fa *assent* o *assenteix*?.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 1-7-24.

Rafel (2006): núm. 572. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 147, dins la sèrie «L'increment *-eix-*». Coincidència en la numeració. Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; supressió d'un fragment del text⁵⁹ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la dedicatòria, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 152.** «148.— *Sentir* és un verb pur: *sent*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 3-7-24.

Rafel (2006): núm. 573. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 148, dins la sèrie «L'increment *-eix-*». Coincidència en la numeració. Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text)..

⁵⁷ Aquest fragment («Aquesta tendència... segons un model únic») apareix a Pey (1954); Rafel (2006), en canvi, el reporta a l'aparat crític.

⁵⁸ Es tracta d'un fragment de la conversa que es repetia dos cops; no apareix ni a Pey (1954) ni a Rafel (2006).

⁵⁹ Aquest fragment («Però, al costat... sobre la forma incoativa.») no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006: l. 10-18 de la corresponent conv.).

- **Foli 153.** «~~149.~~— La llengua moderna presenta un nombre considerable de formes verbals amb l'increment *-eix-* les quals convé evitar.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 164 (6-VII-1920). Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 149, dins la sèrie «L'increment *-eix-*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 154.** «~~150.~~— ~~XLI~~ La terminació *-èixer* és ben ~~catalana~~ *atalana*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 11-1-23.

Rafel (2006): núm. 293. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 150, dins la sèrie «L'increment *-eix-*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data, de la numeració en xifres romanes i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 155.** «~~151.~~— Cal prendre esment que la majoria dels participis terminats en *-scut* són erronis.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 11 (28-XI-1919).

Pey (1954): núm. 151: «Participis en *-scut* incorrectes». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques; canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Participis en *-scut* incorrectes»); amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 156.** «~~152.~~— ~~VII.~~ Quan un verb, en les seves diferents formes, posseeix, al costat del radical pur, un radical terminat en una consonant velar (*c*, *gu* o *qu*), les formes que presenten aquest radical són, amb comptades excepcions: en l'indicatiu, la primera persona del singular del present (*prenc*) i totes les del perfet (*prenguí*, *prengueres*, etc.); en el subjuntiu, totes les formes, així les del present (*prengui*, *prenguis*, etc.) com les de l'imperfet (*prenguéssis*, *prenguessis*, etc.); en l'imperatiu, les persones 3, 4 i 6 (*pren*, *prengui*, *preneu*, *prenguin*) i, en alguns verbs, totes cinc (*digues*, *digui*, *diguem*, *digueu*, *diguin*).»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 27-7-23.

Rafel (2006): núm. 417. No hi ha correspondència de dates: 28-VII-1923.

Pey (1954): núm. 152: «Infinitius i gerundis incorrectes». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Infinitius i gerundis incorrectes»), supressió del darrer paràgraf⁶⁰ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data, de la numeració en xifres romanes i de la signatura; numeració a l'inici del text).

⁶⁰ Aquest fragment («Els nostres lectors... trobar-ne algunes tots els dies!») no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006: l. 20-22 de la corresponent conv.).

- **Foli 157.** «153.— VIII. Tothom escriu correctament les formes rizotòniques del subjuntiu: no hi ha por que ningú escrigui *preni* en lloc de *prengui* o *cloï* en lloc de *clogui*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 29-7-23.

Rafel (2006): núm. 418. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 153, dins la sèrie «Distinció dels presents d'indicatiu i de subjuntiu i de l'imperatiu». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques; canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Distinció dels presents d'indicatiu i de subjuntiu i de l'imperatiu») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data, de la numeració en xifres romanes i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 158.** «154.— VIII. Si **en** un verb com *entendre*, que per a les dues primeres persones del plural posseeix les quatre formes *entenem*, *enteneu*, *entenguem* i *entengueu* —les dues primeres, d'indicatiu, i les altres dues, de subjuntiu—, ja, en el subjuntiu, notem nombroses vacil·lacions ~~entre aquestes i aquelles~~ (exemple (ex.: *Vol que ho entenem*, en lloc de *Vol que ho entenguem*), no ens ha de fer estrany de trobar usades incorrectament les dites formes en l'imperatiu, que, en la majoria dels verbs dits irregulars, té la primera persona del plural igual a la del subjuntiu (*entenguem*), i la segona igual a la d'indicatiu (*enteneu*), oferint així una complicació que no té el subjuntiu.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 2-8-23.

Rafel (2006): núm. 419. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 154, dins la sèrie «Distinció dels presents d'indicatiu i de subjuntiu i de l'imperatiu». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la numeració en xifres romanes, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 159.** «155.— VIII. Havem vist com, en el present de subjuntiu, a un singular en *-gui* correspon en el plural una primera persona en *-guem* i una segona persona en *-gueu*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 3-8-1923.

Rafel (2006): núm. 420. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 155, dins la sèrie «Distinció dels presents d'indicatiu i de subjuntiu i de l'imperatiu». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Distinció dels presents d'indicatiu i de subjuntiu i de l'imperatiu») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la numeració en xifres romanes, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 160.** «156.— En els verbs *respondre*, *prendre*, *moure*, es noten, en el subjuntiu i en l'imperatiu, freqüents vacil·lacions entre les formes pures *responeu*, *preneu*, *moveu* i les formes en *-gueu* *respongueu*, *prengueu*, *mogueu*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 22-6-27.

Rafel (2006): núm. 800. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 156, dins la sèrie «Distinció dels presents d'indicatiu i de subjuntiu i de l'imperatiu». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Distinció dels presents d'indicatiu i de subjuntiu i de l'imperatiu») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 161.** «~~157.~~— ~~Al Sr. B.M.:~~ La segona persona del plural del present de subjuntiu essent idèntica a la corresponent del present d'indicatiu en la immensa majoria dels verbs catalans (*No camineu prou de pressa*, *Vol que camineu més de pressa*), hom comprèn que, en aquells verbs com *moure* en què aquella és *mogueu*, distinta de la d'indicatiu, que és *moveu*, hi hagi tendència a reemplaçar *mogueu* per *moveu*; d'on, una vacil·lació, en el subjuntiu, entre *moveu* i *mogueu*, vacil·lació que retrobem en l'imperatiu.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 7-7-27.

Rafel (2006): núm. 803. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 157, dins la sèrie «Distinció dels presents d'indicatiu i de subjuntiu i de l'imperatiu». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la dedicatòria; numeració a l'inici del text).

- **Foli 162.** «~~158.~~— Sempre que en una proposició que exigeix el verb en subjuntiu o en imperatiu, ens trobem en presència d'una vacil·lació entre una forma en *-gueu* (*prengueu*) i una forma pura (*preneu*), ja sabem que, recorrent a les associacions *pren - preneu* i *prenguis - prengueu*, tenim un mitjà fàcil i segur per a determinar la forma que ens cal emprar: diem *pren-la*, doncs direm *preneu-la*; diem *no la prenguis*, doncs direm *vull que la prengueu*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 13-7-27.

Rafel (2006): núm. 804. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 158, dins la sèrie «Distinció dels presents d'indicatiu i de subjuntiu i de l'imperatiu». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 163.** «~~159.~~— Suposem un verb com *beure*, que fa, en el present de subjuntiu, *begui, beguis, begui, beguem, begueu, beguin*.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 32 (20-XII-1919).

Pey (1954): núm. 159, dins la sèrie «Distinció dels presents d'indicatiu i de subjuntiu i de l'imperatiu». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 164.** «**160.**— ~~VIII~~ Quan en el present de subjuntiu diem *prengui* (cosa que ens indica que en el plural havem de dir *prenguem*, *prengueu*, i no *prenem*, *preneu*, com erròniament diem algunes vegades), ço és, quan el present de subjuntiu presenta un radical en *-gu*, l'imperfet corresponent termina, per regla general, en *-gués*: a un present *prengui*, *prenguis*, etc., correspon un imperfet *prengués*, *prenguessis*, etc.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 4-8-1923.

Rafel (2006): núm. 421. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 160: «Imperfet de subjuntiu i perfet d'indicatiu». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques; canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Imperfet de subjuntiu i perfet d'indicatiu») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la numeració en xifres romanes, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 165.** «**161.**— ~~VIII~~ Hi ha en català, com és sabut, un nombre considerable de verbs que en la primera persona del singular del present d'indicatiu acaben en *e -c* (*bec*, *visc*)..»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 27-7-23.

Rafel (2006): núm. 416. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 161, dins la sèrie «Formes amb radical velar». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Formes amb radical velar») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 166.** «**162.**— Hi ha molts verbs catalans que tenen el present de subjuntiu terminat en *-ga*, *-gues*, etc., o *-gui*, *-guis*, etc., amb una *g* que no té el radical de l'infinitiu.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 34 (22-XII-1919)

Pey (1954): núm. 162, dins la sèrie «Formes amb radical velar». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 167.** «**163.**— Són molts actualment els escriptors a qui desplauen les formes verbals en *-o* (*canto*, *temo*, etc.), i alguns fins semblen inclinats a substituir-les per les corresponents formes sense desinència (*cant*, *tem*, etc.).»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 219 (13-XI-1920).

Pey (1954): núm. 163, dins la sèrie «La primera persona del singular del present d'indicatiu». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques; canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «La primera persona del singular del present d'indicatiu») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

• **Foli 168.** «164.— El català és una llengua en la qual han estat suprimides les vocals *o* i *u* de les síl·labes finals dels mots llatins plans, les quals vocals són conservades en castellà sota la forma de *o*.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 221 (16-XI-1920).

Pey (1954): núm. 164, dins la sèrie «La primera persona del singular del present d'indicatiu». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

• **Foli 169.** «165.— Primitivament en el francès, com en el català medieval, els verbs de la primera conjugació (*chanter*, *trembler*) es divideixen en dues categories, atenent a la terminació de la primera persona del singular del present d'indicatiu: aquesta persona presenta la desinència llatina *-o* canviada en *-e* en els uns (*tembler*: *tremble*) i suprimida en altres (*chanter*: *chant*).»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 222 (18-XI-1920).

Pey (1954): núm. 165, dins la sèrie «La primera persona del singular del present d'indicatiu». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració; numeració a l'inici del text).

• **Foli 170.** «166.— Els reflexos catalans de **les formes llatines** *Cánto*, *plóro*; —*ópero* són: I. *cant*, *plor*; —*obre*.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 223 (20-XI-1920).

Pey (1954): núm. 166, dins la sèrie «La primera persona del singular del present d'indicatiu». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb addició de dos fragments⁶¹ i amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

• **Foli 171.** «167.— A Catalunya, en ~~els casos~~ **les publicacions**, àdhuc avui encara rares, en què apareix una forma verbal en *-o* substituïda per una forma medieval, aquesta és una forma sense desinència, no una forma en *-e*: *penso*, *cerco*, *suplico*, *imploro*, etc., es

⁶¹ Aquests fragments («emprades al Rosselló...al Pirineu Oriental» i «emprades a l'Empordà... el bisbat de Girona») apareixen a Pey (1954); Rafel, en canvi, els reporta a l'aparat crític.

troben reemplaçades per *pens*, *cerc*, *suplic*, *implor*, etc., no per *pense*, *cerque*, *suplique*, *implore*, etc.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 224 (22-XI-1920).

Pey (1954): núm. 167, dins la sèrie «La primera persona del singular del present d'indicatiu». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

• **Foli 172.** «168.— Suposant que, com havem sabut ometre la *-o* final en innombrables substantius manllevats al castellà, sabéssim així mateix prescindir de la desinència *-o* en el verb —suposant que, així com havem aconseguit de dir *grup*, *pol*, *disc*, etc., en lloc de *grupo*, *polo*, *disco*, etc., pervinguéssim un dia a dir *cerc*, *anhel*, *acostum*, etc., en lloc de *cerco*, *anhelo*, *acostumo*, etc.—, tota mena de dificultats sorgirien encara en establir la forma que caldria donar al radical en un gran nombre de verbs.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 225 (24-XI-1920).

Pey (1954): núm. 168, dins la sèrie «La primera persona del singular del present d'indicatiu». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques; sense títol; amb supressió de la darrera frase del text⁶² i amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

• **Foli 173.** «169.— Els verbs en què la supressió de la desinència *-o* no produeix cap alteració en el radical són: Els verbs en *-car*: *abdicar*: *abdic*; *aclucar*: *acluc*; *cavalcar*: *cavalc*; *tancar*: *tanc*; *cercar*: *cerc*; *arriscar*: *arrisc*.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 226 (25-XI-1920).

Pey (1954): núm. 169, dins la sèrie «La primera persona del singular del present d'indicatiu». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 174.** «170.— Hi ha verbs en què la supressió de la desinència *-o* donaria lloc a un canvi en la pronunciació de la darrera lletra del radical o a un canvi en l'ortografia del darrer so del radical.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 227 (27-XI-1920).

Pey (1954): núm. 170, dins la sèrie «La primera persona del singular del present d'indicatiu». Coincidència en la numeració.

⁶² Aquest fragment («I, amb tot... les seves formes verbals en o!») no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006) (l. 26-27 de la corresponent conv.).

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 175.** «171.— De la mateixa manera que als femenins *bona, plena, fina* corresponen els masculins *bo, ple, fi, i* la tercera persona del present d'indicatiu dels verbs *tenir* i *venir* fa *té* i *ve*, la primera persona del present d'indicatiu dels verbs en *-nar* precedit de vocal (Ex.: *perdonar, inclinar*) hauria regularment de perdre la *-n* en ometre la desinència *-o*.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 228 (30-XI-1920).

Pey (1954): núm. 171, dins la sèrie «La primera persona del singular del present d'indicatiu». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 176.** «172.— Si no admetíem en absolut la desinència *-e* en la primera persona (i és perfectament explicable en els catalans orientals l'aversion envers una desinència que per a ells és homòfona amb la desinència *-a* de la tercera persona), si volíem, doncs, reemplaçar en tots els verbs les formes en *-o* per formes desproveïdes de desinència, hauríem forçosament d'admetre, com ha fet el balear una sèrie de terminacions estranyes al català antic, terminacions que aquest evità conservant la vocal llatina en forma de *-e*, com en el nom (*jo semble* al costat de *jo plor*, com, en el nom, *pobre* al costat de *car*).»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 229 (2-XII-1920).

Pey (1954): núm. 172, dins la sèrie «La primera persona del singular del present d'indicatiu». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 177.** «173.— Si tots els verbs es trobaven en el cas de *començar* o *abdicar*, on la supressió de la desinència *-o* (*començ, abdic*) no arrossega cap alteració del radical verbal i la forma resultant de l'omissió de la *-o* no ofereix res d'anormal en la seva terminació ni es confon amb cap altre mot de la llengua, el problema de l'eliminació de les actuals formes en *-o* seria relativament fàcil de resoldre: es tractaria únicament de transportar al verb la supressió de la *-o* final que estem acostumats de practicar en el nom, de fer en el verb el pas de *començo* a *començ* paral·lel al de *disco* a *disc*.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 230 (4-XII-1920).

Pey (1954): núm. 173, dins la sèrie «La primera persona del singular del present d'indicatiu». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 178.** «174.— En els verbs de la segona i de la tercera conjugacions, llevat dels que fan la tercera persona del present d'indicatiu en *-e* (*córrer, obrir, omplir*), les

formes en -o no podrien sinó ésser reemplaçades per formes sense desinència, la primera persona del present d'indicatiu esdevenint, així, en molts verbs, idèntica a la tercera: *temo, espremo, bato, combato, admeto, trameto, venço, rebo*, etc., serien reemplaçades per *tem, esprem, bat, combat, admet, tramet, venç, rep*, etc. (idèntiques a les terceres persones *ell tem, ell esprem, etcètera*.); així mateix *estrenyo, empenyo, planyo, atenyo*, haurien d'ésser reemplaçades per *estreny, empeny, plany, ateny* (idèntiques a les terceres persones *ell estreny, etc. etc.*), a menys que no recorreguem a les formes antigues *estrenc, empenc, planc, atenc*.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 231 (7-XII-1920).

Pey (1954): núm. 174, dins la sèrie «La primera persona del singular del present d'indicatiu». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 179.** «175.— Com *bo* i *bon*, i com *bé* i *ben*: *té* i *ten*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 3-2-23

Rafel (2006): núm. 310 (3-II-1923).

Pey (1954): núm. 175: «*Té* i *ten*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Té* i *ten*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la data i de la signatura;⁶³ numeració a l'inici del text).

- **Foli 180.** «176.— Sovint en les publicacions catalanes, algun cop en articles signats per bons escriptors, apareix el verb *pretendre* convertir en un compost del verb *tenir*: *pretenir*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 12-12-22.

Rafel (2006): núm. 280. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 176, dins la sèrie «Verbs compostos». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques; canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Verbs compostos») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la numeració en xifres romanes, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 181.** «~~Repetim la Conversa filològica~~ [sic] V... novament avui. 177.— “Segons comunica des de Tetuà [sic] l'Alt comissari acaba d'arribar a dit punt i no ocorreix novetat en tot el territori.”»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 4-11-22.

Rafel (2006): núm. 257. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 177, dins la sèrie «Verbs compostos». Coincidència en la numeració.

⁶³ Al f, aquesta conversa apareix sense la capçalera amb el títol genèric de «Converses filològiques», que deu haver estat retallada.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques; sense títol; amb supressió de dos fragments del text⁶⁴ i amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 182.** «178.— Els verbs en -ere inaccentuat del llatí vulgar donen en català verbs en -re o -er inaccentuat.»

Text mecanoscrit.

Datat a mà: 2-9-1920.

Rafel (2006): núm. 196. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 178, dins la sèrie «Verbs compostos». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb supressió d'un fragment del text⁶⁵ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera en què s'indiquen, manualment, la procedència i la data de publicació del text («Converses filològiques. La Publicitat. 2-9-1920»); numeració a l'inici del text).

- **Foli 183.** «179.— En totes les gramàtiques catalanes es constata l'existència d'un perfet perifràstic en el mode indicatiu: *vaig dir, vares dir, va dir*, etc.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 98 (13-III-1920). Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 179, dins la sèrie «Els pretèrits perifràstics». Coincidència en la numeració.

Sense correccions. Amb canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Els pretèrits perifràstics») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 184.** «~~No notat durant llarg temps... era entre nosaltres.~~» 180.— El senyor R. M. (d'Igualada) ens escriu condemnant ~~aquest~~ el pretèrit perifràstic **de subjuntiu**, que tendeix a reemplaçar, en certs casos, l'imperfet ~~del subjuntiu~~ **del mateix mode.**»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 5-5-25.

Rafel (2006): núm. 658. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 180, dins la sèrie «Els pretèrits perifràstics». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques; sense títol; amb supressió d'un fragment del text⁶⁶ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 185.** «181.— Les dificultats que presenta el català antic per a un lector modern no són grosses; però, si encara són en gran nombre els catalans que llegeixen amb alguna dificultat el català actual, havem de témer que n'hi hauria molts que desistirien de llegir els nostres autors medievals si no se'ls donava la significació dels mots avui en desús i

⁶⁴ Aquests fragments («Repetim... novament avui» i «Tots els que escriuen... la nostra gramàtica!») no apareixen a Pey (1954), però sí a Rafel (2006) (l. 1-4 i l. 13-15).

⁶⁵ Aquest fragment «per bé que... i *excloir*.» no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006) (l. 22). Al marge de baix del f. hi ha una anotació manual que indica les raons de la supressió: «Em sembla que no és veritat, o és raríssim. És millor treure-ho.»

⁶⁶ Aquest fragment («No notat... era entre nosaltres.») no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006) (l. 1-6).

no se'ls explicaven les principals diferències d'ordre gramatical que separen el català antic del modern.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 26-9-24.

Rafel (2006): núm. 600. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 181, dins la sèrie «Morfologia del català antic». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques; canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Morfologia del català antic») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 186.** «**182.**— El present d'indicatiu feia en català antic: I *Cant, cantes, canta, cantam, cantats, canten.*»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 17-9-24.

Rafel (2006): núm. 601. No hi ha correspondència de dates: 27-9-1924.

Pey (1954): núm. 182, dins la sèrie «Morfologia del català antic». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 187.** «**183.**— En català, com és sabut, hi ha un nombre considerable de verbs en què la primera persona del singular del present d'indicatiu, desproveïda de desinència, es diferencia de la tercera, també desproveïda de desinència, pel fet de presentar més o menys modificat el radical verbal.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 2-X-24.

Rafel (2006): núm. 603. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 183, dins la sèrie «Morfologia del català antic». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 188.** «**184.**— En català la majoria dels verbs de la tercera conjugació prenen en un cert nombre de veus l'increment *-eix.*»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 5-10-24.

Rafel (2006): núm. 604. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 184, dins la sèrie «Morfologia del català antic». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques; canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*incr. eix*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 189.** «**185.**— Cap temps personal no ha conservat millor les seves formes medievals que l'imperfet d'indicatiu.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 15-X-24

Rafel (2006): núm. 608. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 185, dins la sèrie «Morfologia del català antic». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques; canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Imp.indic.»)⁶⁷ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 190.** «186.— Les terminacions dels perfets regulars eren en català antic: I. *-í* o *-é*, *-ist* o *-est*, *-à*, *-am*, *-às*, *-aren*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 8-10-24

Rafel (2006): núm. 605. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 186, dins la sèrie «Morfologia del català antic». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 191.** «187.— El català antic posseïa una classe de perfets que ha desaparegut completament de la llengua: els perfets en *-s*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 10-10-24

Rafel (2006): núm. 606. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 187, dins la sèrie «Morfologia del català antic». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 192.** «188.— L'imperfet de subjuntiu feia: I. *Cantàs*, *cantasses*, *cantàs*, *cantàssem*, *cantàssets* o *cantàsseu*, *cantassen*; II. *Perdés*, *perdesses*, etc.; III. *Dormís*, *dormisses*, etc.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 12-X-24.

Rafel (2006): núm. 607. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 188, dins la sèrie «Morfologia del català antic». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 193.** «189.— Tocant a la formació del plural en el nom, poques diferències constatem entre el català medieval i el modern.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 18-10-24.

⁶⁷ El títol que s'abreuja en aquesta indicació no és el que finalment apareix a Pey (1954).

Rafel (2006): núm. 609. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 189, dins la sèrie «Morfologia del català antic». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 194.** «~~190.~~— Els pronoms febles susceptibles de revestir una forma reduïda (*me*: ‘*m*’; *nos*: ‘*ns*’; *lo*: ‘*l*’, etc.) ocorren en català antic adés sota la forma plena, adés sota la forma reduïda»

Original de «La Publicitat».

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 610 (23-X-1924).

Pey (1954): núm. 190, dins la sèrie «Morfologia del català antic». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 195.** «~~191.— Un altre cas d'acostament del català a l'espanyol~~ **Un cas de descatalanització** és l'ús de l'article davant dels dies de la setmana.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 13-12-22.

Rafel (2006): núm. 281. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 191: «Ús indegut de l'article amb els noms dels dies de la setmana». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ús indegut de l'article amb els noms dels dies de la setmana») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 196.** «~~201.~~— A propòsit d'un pròleg d'En Ruyra, En Rovira i Virgili torna a parlar de l'ús de la partícula *en* davant els cognoms propis de persona.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 9-1-25.

Rafel (2006): núm. 624. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 192: «Ús de l'article personal *en*». **No hi ha coincidència en la numeració: es tracta d'un error en la numeració dels folis, atès que es passa del 191 al 201.**

Amb correccions ortogràfiques; canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ús de l'article personal *en*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; anotació al marge que fa referència a la col·locació d'aquesta conversa en l'edició de Pey; numeració a l'inici del text).

- **Foli 197.** «~~202.~~— «La Veu de Catalunya» tradueix “la enérgica actitud del primer ministro inglés *en lo referente* a la represión de los crímenes en Irlanda” per “l'enèrgica actitud del primer ministre anglès *en el referent* a la repressió dels crims a Irlanda”»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 234 (14-12-1920).

Pey (1954): núm. 193, dins la sèrie «Construccions incorrectes amb l'article neutre». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Construccions incorrectes amb l'article neutre») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 198.** «203.— Sabem que algú que no sap avenir-se a renunciar a l'article neutre, ha dit que ell demostraria algun dia que l'article definit posseïa ja en català antic una forma neutra diferent de la masculina.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 73 (7-10-1920).⁶⁸

Pey (1954): núm. 194, dins la sèrie «Construccions incorrectes amb l'article neutre». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 199.** «204.— Amb el pronom *ço*, que novellament ha estat reintroduït en la llengua literària, passa una cosa anàloga al que passà amb el possessiu *llur*.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 70 (4-II-1920).

Pey (1954): núm. 195, dins la sèrie «Construccions incorrectes amb l'article neutre». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 200.** «205.— Avui s'ha generalitzat ja en la llengua escrita l'ús del pronom *ço* reemplaçant l'article neutre *lo*, considerat com un castellanisme .»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 138 (21-V-1920).

Pey (1954): núm. 196, dins la sèrie «Construccions incorrectes amb l'article neutre». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 201.** «206.— La llengua actual usa correntment l'article neutre en les expressions adverbials superlatives: *Vina [sic] lo més aviat possible; Fes-ho lo millor que sàpigues.*»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 139 (21-V-1920).

Pey (1954): núm. 197, dins la sèrie «Construccions incorrectes amb l'article neutre». No hi ha coincidència en la numeració.

⁶⁸ Aquest és un dels f. la data dels quals cal revisar; però a partir d'aquest f. no es pot corroborar perquè no apareix datat.

Amb correccions tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 202.** «**207.**— Ahir topàvem amb una expressió que, a la primera lectura, no entenguérem pas.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 26-2-24.

Rafel (2006): núm. 524. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 198, dins la sèrie «Construccions incorrectes amb l'article neutre». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 203.** «**208.**— “...a la mateixa hora que ocorria l'anteriorment relatat...”»

Original de «La Publicitat»

Datat a mà: 20-8-24.

Rafel (2006): núm. 589. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 199, dins la sèrie «Construccions incorrectes amb l'article neutre». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 204.** «**209.**— Trobàvem, un d'aquests dies, un *por lo delicado de la cuestión* traduït per un *pel dedicat de la qüestió*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 17-3-27.

Rafel (2006): núm. 787. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 200, dins la sèrie «Construccions incorrectes amb l'article neutre». No hi ha coincidència en la numeració.

Sense correccions i sense títol. Amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 205.** «**210.**— “Guanyaren F. i J. amb un score que demostra el renyida que fou la lluita.”»

Text mecanoscrit.

Datat del 3 abril 1928.

Rafel (2006): núm. 825. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 201, dins la sèrie «Construccions incorrectes amb l'article neutre». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera en què s'indiquen l'autor, la procedència i la data de publicació de l'article; numeració a l'inici del text).

- **Foli 206. Continuació del f. anterior.** «És l'inconvenient d'adoptar procediments mecànics de catalanització.»

Text mecanoscrit, continuació del f. anterior.

Sense correccions.

- **Foli 207.** «211.— En el mateix número de LA PUBLICITAT «La Publicitat» on condemnàvem la construcció *el renyida* (emprada en substitució de *lo renyida*) trobàvem un exemple de la construcció catalana (vivent a Mallorca) que tan bé resol el cas de *lo intensiu* (*lo reñida que es*) i que nosaltres indicàvem al final de la nostra conversa (*com és de renyida*).»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 17-4-28.

Rafel (2006): núm. 826. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 202, dins la sèrie «Construccions incorrectes amb l'article neutre». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 208.** «212.— Un amic ens ha denunciat un castellanisme del qual no ens havíem adonat encara i que ningú no podia sospitar que pogués esdevenir-se, si no fos que tot és possible en aquesta mena de traduccions mot a mot que ens serveixen quotidianament els nostres diaris: l'ús del perfet compost (*ha cantat*) on el català exigeix el perfet simple (*cantà*) o el perifràstic (*va cantar*).»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 28-7-25.

Rafel (2006): núm. 684. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 203: «Ús incorrecte de l'indefinit». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques; canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ús incorrecte de l'indefinit») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; indicació al marge sobre la conveniència de suprimir o no el darrer paràgraf de l'article;⁶⁹ numeració a l'inici del text).

- **Foli 209.** «214.— És sabut que en proposicions com *El que trabaje será recompensado* o com *Iré a verte cuando esté en París*, el francès oposa al present de subjuntiu castellà (*trabaje, esté*) el futur d'indicatiu, dient *Celui qui travaillera sera récompensé, J'irai te voir quand je serai à Paris*.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 108 (27-3-1920).

Pey (1954): núm. 204, dins la sèrie «Ús incorrecte del present de subjuntiu». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques; canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ús incorrecte del present de subjuntiu») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

⁶⁹ Aquesta anotació és, de fet, un diàleg entre tres persones diferents que van revisar els textos per preparar l'edició de Pey: «Suprimir» (en llapis), «Sí o no?» (en bolígraf vermell i amb una cal·ligrafia distinta), «Jo ho suprimiria» (en bolígraf verd, i amb una cal·ligrafia distinta), «Val [amb una fletxa que assenyalava el paràgraf] No suprimir-ho» (en bolígraf negre, amb la mateixa cal·ligrafia amb què es fan les correccions).

- **Foli 210.** «**214.**— Diem *Els que treballin seran recompensats*, amb el verb de la proposició subordinada en present de subjuntiu (com en castellà: *Los que trabajen seran recompensados*) o bé *Els que treballaran seran recompensats*, amb el verb de la proposició subordinada en futur d'indicatiu (com en francès: *Ceux qui travailleront seront récompensés*).»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 109 (30-III-1920).

Pey (1954): núm. 205, dins la sèrie «Ús incorrecte del present de subjuntiu». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 211.** «**215.**— El mateix que s'esdevé en les preposicions de relatiu quant a l'ús del present de subjuntiu en lloc del futur d'indicatiu, ocorre en les preposicions subordinades introduïdes amb la conjunció *quan*: en lloc de “quan *estaré* bo, aniré a veure'ls”, s'escriu avui, d'una manera sistemàtica, “quan *estigui* bo, aniré a veure'ls”, com s'escriu constantment “els que *treballin* seran recompensats” en lloc de “els que *treballaran* seran recompensats”.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 28-4-26.

Rafel (2006): núm. 739. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 206, dins la sèrie «Ús incorrecte del present de subjuntiu». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 212.** «**216.**— ~~XIV.~~ Diem en les proposicions condicionals: *Si queia es faria mal* i *Si caigués es faria mal*; *Si li heo deien no s'ho creuria* i *Si li ho diguessin no s'ho creuria*; *Si era més alt no hi passaria* i *Si fos més alt no hi passaria*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 23-8-23.

Rafel (2006): núm. 433. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 207: «Ús preferent de l'imperfet d'indicatiu». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ús incorrecte de l'imperfet de subjuntiu»)⁷⁰ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 213.** «**217.**— ~~XXXII~~ “Tot aixé s'hagués encarrilat... ordenant, legalitzant aquesta profunda transformació.”»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 16-12-22.

Rafel (2006): núm. 284. Correspondència de dates.

⁷⁰ Aquest títol no és el que finalment apareix en l'edició de Pey.

Pey (1954): núm. 208: «Ús incorrecte del plusquamperfet de subjuntiu». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ús incorrecte del plusquamperfet de subjuntiu») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 214.** «~~218.~~— Què és el gerundi?»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 17-9-25.

Rafel (2006): núm. 698. No hi ha correspondència de dates: 15-IX-1925.

Pey (1954): núm. 209, dins la sèrie «Ús incorrecte del gerundi». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ús incorrecte del gerundi») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 215.** «~~219.~~— ~~Fa molt temps que hom assenyalà... si és que mai ho aconseguim.~~ Què és un gerundi adverbial?»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 4-11-24.

Rafel (2006): núm. 618. No hi ha correspondència de dates: 4-XII-1924.

Pey (1954): núm. 210, dins la sèrie «Ús incorrecte del gerundi». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (anotació al marge en què s'indica la pertinença de la conversa a una sèrie amb un mateix títol: «id.»), supressió del primer paràgraf⁷¹ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 216.** «~~220.~~— *Trucant a totes les cases, vàrem en fi trobar el subjecte que cercàvem.*»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 1-1-25.

Rafel (2006): núm. 623. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 211, dins la sèrie «Ús incorrecte del gerundi». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, canvis en el títol (anotació al marge en què s'indica la pertinença de la conversa a una sèrie amb un mateix títol: «id.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 217.** «~~221.~~— Una frase formada amb un gerundi *bo*, constituint una determinació circumstancial, pot anar davant o darrera [*sic*] del verb principal: *El trobaràs anant-hi a les nou o Anant-hi a les nou, el trobaràs.*»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 24-1-25.

⁷¹ Aquest fragment («Fa molt temps... si és que mai ho aconseguim») no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006) (l. 1-7).

Rafel (2006): núm. 627. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 212, dins la sèrie «Ús incorrecte del gerundi». No hi ha coincidència en la numeració.

Sense correccions. Amb canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «gerundi»)⁷² i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 218.** «~~“Vam anar a casa seva, trobant que ja era a fora.”~~ *Vam anar a casa seva, trobant que ja era a fora.*»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 22-9-25.

Rafel (2006): núm. 699. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 213, dins la sèrie «Ús incorrecte del gerundi». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; canvis en el títol (anotació al marge en què s'indica la pertinença de la conversa a una sèrie amb un mateix títol: «id.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 219.** «*223.*— Com hem dit en altres ocasions, el gerundi abusiu és estrany al català parlat i és propi exclusivament del llenguatge escrit, on avui és usat profusament.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 9-X-25.

Rafel (2006): núm. 703. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 214, dins la sèrie «Ús incorrecte del gerundi». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; canvis en el títol (anotació al marge en què s'indica la pertinença de la conversa a una sèrie amb un mateix títol: «id.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 220.** «*224.*— Una construcció va actualment generalitzant-se en la llengua parlada que caldria combatre per tots els mitjans, començant, naturalment, per evitar-la en absolut en la llengua escrita.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 123 (21-IV-1920).

Pey (1954): núm. 215: «Formació dels temps d'obligació». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques; canvis en el assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Formació dels temps d'obligació») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 221.** «*225.*— ~~XXXIII~~ “Altrament jo... sóc sofert molts desenganys.”»

⁷² Aquest títol no és el que finalment apareix en l'edició de Pey; suposo, però, que és només una indicació referent al títol de la sèrie —com l'«id[em]» de les dues converses anteriors—, i no un títol amb caràcter definitiu.

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 17-12-22.

Rafel (2006): núm. 285. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 216: «Ús indegut d'ésser com a auxiliar». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ús indegut d'ésser com a auxiliar») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Fol 222.** «~~226.~~— Dues observacions cal fer tocant al verb *haver* impersonal (Ex.: *hi ha molta gent*): que ha d'anar sempre acompanyat de l'adverbi *hi*, i que no té, dins cada temps, sinó la tercera persona del singular.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 1[?]-6-23.⁷³

Rafel (2006): núm. 390: 12-VI-1923. Correspondència (parcial) de dates.

Pey (1954): núm. 217: «Ús d'*haver* com a impersonal». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ús d'*haver* com a impersonal») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 223.** «~~227.~~— Al S. R. H. El fet que ara ens denuncia... de les construccions castellanques corresponents. Vaig a fer és sens dubte una combinació de mots perfectament catalana quan vaig hi té el mateix valor que té en una frase com vaig a casa.»

Text mecanoscrit.

Datat del 2 març 1928.

Rafel (2006): núm. 822. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 218, dins la sèrie «Ús de perífrasis verbals en lloc del verb simple». No hi ha coincidència en la numeració.

Sense correccions. Amb canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ús de perífrasis verbals en lloc del verb simple»), supressió del primer paràgraf del text⁷⁴ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera en què s'indiquen l'autor, la procedència i la data de publicació de l'article («P. Fabra, Converses filològiques, "La Publicitat", 2 març 1928»); numeració a l'inici del text).

- **Foli 224. Continuació del foli anterior.** «...immediat de l'altre verb, com quan diem vas a escarmentar-te, que té tot l'aire d'una combinació emmanllevada.»

Text mecanoscrit, continuació del f. anterior.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques.

- **Foli 225.** «~~228.~~— Al S. R. H. Creiem que es veia bé quin era l'*anar a fer* que condemnàvem en la conversa anterior.»

⁷³ La cal·ligrafia és dubtosa.

⁷⁴ Aquest fragment («El fet que ara ens denuncia... les construccions castellanques corresponents») apareix modificat i abreujat a Pey (Vg. vol. IV, p. 33, l. 1-5) i reproduït literalment a Rafel (2006) (l. 1-7).

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 6-3-28.

Rafel (2006): núm. 823. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 219, dins la sèrie «Ús de perífrasis verbals en lloc del verb simple». No hi ha coincidència en la numeració.

Sense correccions i sense títol. Amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la dedicatòria, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 226.** «~~229.~~— ~~Al S. R. H.~~ No condemnem en absolut la perífrasi *estar fent*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 9-3-28.

Rafel (2006): núm. 824. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 220, dins la sèrie «Ús de perífrasis verbals en lloc del verb simple». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la dedicatòria, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 227.** «~~230.~~— (~~A l'amic J.A.~~) La construcció *Un gran nombre d'escriptors cometen aquesta falta*, amb el verb en plural, la qual ~~vós blasmeu~~ **a el senyor J. A.**, no és solament correcta, sinó la sola correcta.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 251. Sense datar.

Pey (1954): núm. 221: «Concordança del subjecte amb el verb». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Concordança del subjecte amb el verb») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la dedicatòria i de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 228.** «~~231.~~— ~~XVI.~~ Un mot o grup de mots que designa una persona és un complement directe quan l'acció del verb recau sobre aquesta persona: si el verb és *veure, mirar, estimar, abraçar*, etc., el mot o grup de mots amb què denotem la persona *vista, mirada, estimada, abraçada*, etc., és el complement directe dels dits verbs.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 2-9-23.

Rafel (2006): núm. 438. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 222, dins la sèrie «Complement directe i complement indirecte». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Complement directe i complement indirecte») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data, de la numeració en xifres romanes i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 229.** «~~232.~~— La regla segons la qual el complement directe ha d'ésser introduït sense la preposició *a* és de les que més sovint trobem infringides en el català escrit actual.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 4-9-23.

Rafel (2006): núm. 439. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 223, dins la sèrie «Complement directe i complement indirecte». No hi ha coincidència en la numeració.

Sense correccions i sense títol. Amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 230.** «**233.**— No és el castellà l'única llengua llatina que pot introduir amb la preposició *a* el complement directe quan aquest designa una persona (*Hemos visto a tu amigo*).»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 113 (7-IV-1920).

Pey (1954): núm. 224, dins la sèrie «Complement directe i complement indirecte». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 231.** «**234.**— Comparem les dues proposicions: *Havem escrit una carta a la mestra. Sovint trobem a la mestra al teatre.*»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 114 (8-IV-1920).

Pey (1954): núm. 225, dins la sèrie «Complement directe i complement indirecte». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 232.** «**239.**— Una proposició com *Havem escrit una carta a la mestra*, reemplaçant-hi el complement *a la mestra* per un pronom feble, esdevé *Li havem escrit una carta.*»

de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 116 (10-IV-1920).

Pey (1954): núm. 226, dins la sèrie «Complement directe i complement indirecte». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 233.** «**238.**— En els tramvies de Barcelona hi ha un avís que diu, si fa o no fa: “Se prohíbe subir y bajar del coche sin estar éste completamente parado.”»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: .22-5-23

Rafel (2006): núm. 375. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 227, dins la sèrie «Complement directe i complement indirecte». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques; sense títol;⁷⁵ amb addició d'un fragment de text⁷⁶ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 234.** «**236.**— Una construcció que trobem amb alguna freqüència en el català escrit i que creiem que caldria evitar és l'adjunció de l'article definit a l'infinitiu, que ofereixen els següents passatges: "...la cosa més difícil, sens cap dubte, és *l'escollir* el terreny."»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 212 (27-X-1920).

Pey (1954): núm. 228, dins la sèrie «Construcció de l'infinitiu subjecte o complement directe». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Construcció de l'infinitiu subjecte o complement directe») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 235.** «**237.**— Una construcció freqüent en la llengua antiga i que s'ha anat perdent, sobretot en el català escrit, és la introducció de l'infinitiu amb la preposició de quan fa de subjecte d'un verb expressat anteriorment: No m'era permès d'anar-hi.»

Text mecanoscrit.

Datat del 12 set. 1923.

Rafel (2006): núm. 444. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 229, dins la sèrie «Construcció de l'infinitiu subjecte o complement directe». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «constr. de l'inf. subj. o c.d.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera en què s'indiquen l'autor, la procedència i la data de publicació de l'article: «P. Fabra, Converses filològiques, "La Publicitat", 12 set. 1923.»; numeració a l'inici del text).

- **Foli 236.** «**238.**— ~~Al Sr. D. M.~~ No és una "incorrecció absurda" fer precedir de la preposició *de* l'infinitiu quan fa de subjecte d'una proposició.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 3-11-25.

Rafel (2006): núm. 706. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 230, dins la sèrie «Construcció de l'infinitiu subjecte o complement directe». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (anotació al marge en què s'indica la pertinença de la conversa a una sèrie amb un mateix títol: «id.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la dedicatòria, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

⁷⁵ Al marge superior del f. es proposa un títol, «Coordinació de dos o més complements diferents?», però apareix ratllat per una segona mà —i no se'n proposa cap altre. Aquest no és el que finalment apareix en l'edició de Pey.

⁷⁶ Aquest fragment («Aconsellem doncs... i *els donà mort*») apareix a Pey (1954) (Vol. IV, p. 44, l. 12-13), però no a Rafel —que el reporta com una variant a l'aparat crític.

- **Foli 237.** «**240.**— I no és solament l'infinitiu subjecte que, quan va posposat al verb principal, admet davant seu la preposició *de* (~~Ex: Molt em tarda de saber ho. No m'era permès d'anar hi. Donava goig de veure les~~ **Molt em tarda de sabre-ho. No m'era permès d'anar-hi. Donava goig de veure-les**).»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 5-11-25.

Rafel (2006): núm. 707. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 231, dins la sèrie «Construcció de l'infinitiu subjecte o complement directe». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (anotació al marge en què s'indica la pertinença de la conversa a una sèrie amb un mateix títol: «id.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 238.** «**241.**— Alguns han volgut aplicar al participi català la regla de concordança del participi francès segons la qual, en els temps composts, el participi concorda amb el complement directe quan aquest precedeix aquell i es deixa invariable en el cas contrari.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 161 (29-VI-1920).

Pey (1954): núm. 232, dins la sèrie «Concordança del participi». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Concordança del participi») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 239.** «**242.**— ~~CLVII~~ En francès, quan un participi va seguit d'un infinitiu (per exemple, *pu voir*, ~~pogut veure~~ **pogut veure**; *vu danser* ~~vist ballar~~ **vist ballar**) i hi ha hagut en la preposició un complement directe, en aplicar la regla de concordança del participi cal tenir el **en** compte si el complement directe és complement del verb que està en participi o del verb que està en infinitiu.»

Text mecanoscrit.

Datat del 30-VI-1920 (ed. nit).

Rafel (2006): núm. 162. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 233, dins la sèrie «Concordança del participi». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Concordança de participi») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes i de la capçalera en què s'indiquen l'autor, la procedència i la data de publicació de l'article: «P. Fabra, *Converses filològiques*, “La Publicidad”, 30-VI-1920 (ed. nit)»); numeració a l'inici del text).

- **Foli 240.** «**243.**— Quan reintroduïm un verb en el llenguatge literari, cal no sols conèixer exactament la seva significació, sinó saber quins complements demana, quina construcció exigeix.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 26-6-25.

Rafel (2006): núm. 673. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 234, dins la sèrie «Construcció de *blasmar*, *abellir*, *regraciar*, *recolzar*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Construcció de *blasmar*, *abellir*, *regraciar*, *recolzar*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 241.** «244.— El castellà, en els circumstancials de lloc, fa una distinció entre les dues preposicions *en* i *a* segons la qual la primera denota l'indret on s'esdevé una cosa i la segona l'indret envers el qual té lloc un moviment.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 61 (23-1-1920).

Pey (1954): núm. 235, dins la sèrie «Ús de les preposicions *a* i *en*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ús de les preposicions *a* i *en*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 242.** «245.— La distinció que fa el castellà entre les seves preposicions locatives *en* i *a*, provinents respectivament de les preposicions llatines *in* i *ad*, no és la que fa el llatí entre aquestes dues preposicions.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 62 (24-I-1920).⁷⁷

Pey (1954): núm. 236, dins la sèrie «Ús de les preposicions *a* i *en*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (anotació al marge en què s'indica la pertinença de la conversa a una sèrie amb un mateix títol: «id.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 243.** «246.— Llegit ara el que dèiem en la nostra *Gramática de la lengua catalana* sobre les preposicions locatives *a* i *en*, ens adonem que, tot combatent la preocupació dels nostres escriptors de considerar la preposició *en* inadequada per a denotar el terme d'un moviment, nosaltres mateixos no estàvem encara completament alliberats d'aquella preocupació.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar..

Rafel (2006): núm. 63 (26-I-1920). Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 237, dins la sèrie «Ús de les preposicions *a* i *en*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (anotació al marge en què s'indica la pertinença de la conversa a una sèrie amb un mateix títol:

⁷⁷ Rafel (2006) reporta un darrer paràgraf («Aquesta distinció... *Anar en una altra part.*», l. 39-45) que no apareix ni en aquest f. ni en l'edició de Pey (1954).

«id.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 244.** «~~247.~~— Esborrada en les circumstancials de lloc la diferència originària entre *en* (interioritat) i *a* (proximitat), el català en una munió de casos pot usar indiferentment l'una o l'altra preposició.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 64 (27-I-1920).

Pey (1954): núm. 238, dins la sèrie «Ús de les preposicions *a* i *en*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (anotació al marge en què s'indica la pertinença de la conversa a una sèrie amb un mateix títol: «id.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 245.** « ~~248.~~— Per les raons exposades en converses anteriors, creiem perfectament justificades les tres regles següents sobre l'ús de la preposició *a*: ~~Regla I.~~ **Regla I:** El complement directe (ço és, el mot o el grup de mots amb què designem la persona o cosa sobre la qual recau l'acció expressada pel verb) demana la preposició *a* quan és un pronom personal (*ens mira a nosaltres*) i en els encontres de subjecte i complement directe del tipus *l'un a l'altre* (*es miraven l'un a l'altre*).»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 119 (16-IV-1920). Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 239, dins la sèrie «Ús de les preposicions *a* i *en*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (anotació al marge en què s'indica la pertinença de la conversa a una sèrie amb un mateix títol: «id.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 246.** «~~249.~~— ~~XL~~ “L'actuació del senyor S. a aquest partit fou...”»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 10-1-23.

Rafel (2006): núm. 292. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 240, dins la sèrie «Ús de les preposicions *a* i *en*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (anotació al marge en què s'indica la pertinença de la conversa a una sèrie amb un mateix títol: «id.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la numeració en xifres romanes, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 247.** «~~250.~~— En la llengua parlada, un temps es generalitzà el costum de dir *on* en lloc de *a* davant certs mots començats en vocal; més tard s'esdevingué una cosa encara pitjor: la substitució d'aquest *on* i de la preposició *en* per *amb*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 14-3-23.

Rafel (2006): núm. 335. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 241, dins la sèrie «Ús de les preposicions *a* i *en*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (anotació al marge en què s'indica la pertinença de la conversa a una sèrie amb un mateix títol: «id.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 248.** «251.— XVIII. La regla sintàctica ~~espanyola~~ **castellana** segons la qual els verbs que signifiquen *ésser*, *estar*, *esdevenir-se*, *romandre*, etc. regeixen la preposició *en*, mentre els verbs que signifiquen *anar*, *venir*, *pujar*, *baixar*, etc., regeixen la preposició *a* (*Vine en París*, però *Va a París*), arrelà fortament en el català modern, no pas en el llenguatge parlat, sinó en la llengua escrita, en la qual durant algun temps les dues preposicions *a* i *en* foren comunament usades d'acord amb aquella regla.»

Original de «La Publicitat»

Datat a mà: 8-9-23.

Rafel (2006): núm. 442. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 242, dins la sèrie «Ús de les preposicions *a* i *en*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*a*, *en*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 249.** «252.— “La Direcció **g**General de Correus té interès *en* fer públic un fet plausible...”»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 31-1-24.

Rafel (2006): núm. 514. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 243, dins la sèrie «Ús de les preposicions *a* i *en*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ús d'*en* i *a*»), anotacions a la part superior i inferior del f. en què es posa en relació el contingut d'aquesta conversa i el d'altres⁷⁸ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 250.** «253.— Sr. J. A. Les dues preposicions locatives *a* i *en* són equivalents quant a llur significació: no hi ha entre elles la diferència de significació que hi ha en llatí entre *ad* i *in*, ni la que el castellà modern fa entre els seus *a* i *en*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 11-5-27.

Rafel (2006): núm. 794. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 244, dins la sèrie «Ús de les preposicions *a* i *en*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques, canvis en el títol (anotació al marge en què s'indica la pertinença de la conversa a una sèrie amb un mateix títol: «id.») i canvis que afecten

⁷⁸ Vg., p.e.: «INFINITIU COMPLEMENT D'OBJECTE DIRECTE D'UN ALTRE VERB Vegis [sic] conversa 238» o bé «INFINITIU COMPLEMENT D'UN MOT DE QUANTITAT O LLOC Vegis [sic] la conversa n. 235».

qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la dedicatòria, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 251.** «254.— La influència del castellà ha produït també pertorbacions en l'ús de la preposició *de*.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 65 (28-I-1920).

Pey (1954): núm. 245: «Pertorbacions en l'ús de *de*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Pertorbacions en l'ús de *de*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

• **Foli 252.** «255.— Ens demanen quan s'ha d'escriure *fins* i quan *fins a* en les determinacions de lloc i de temps.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 8-4-23.

Rafel (2006): núm. 352. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 246, dins la sèrie «Ús de *fins* i de *fins a* (o *fins en*)». No hi ha coincidència en la numeració.

Sense correccions. Amb canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ús de *fins* i de *fins a* (o *fins en*)») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 253.** «256.— La designació de l'indret on *eés* o s'esdevé alguna cosa o envers el qual té lloc un moviment, pot anar sense preposició (*allà*), pot anar amb la preposició *a* (*a la riera*), pot anar amb la preposició *en* (*en aquella riera*); i —dèiem nosaltres—, quan volem designar aquell mateix indret darrera *fins*, la determinació de lloc sembla que hauria d'introduir-se respectivament amb *fins* (*fins allà*), *fins a* (*fins a la riera*) i *fins en* (*fins en aquella riera*).»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 11-4-23.

Rafel (2006): núm. 354. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 247, dins la sèrie «Ús de *fins* i de *fins a* (o *fins en*)». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (anotació al marge en què s'indica la pertinença de la conversa a una sèrie amb un mateix títol: «id.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 254.** «257.— Quina extensió cal donar a l'ús de la preposició *per a*?»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 57 (19-I-1920).

Pey (1954): núm. 248, dins la sèrie «Ús de *per* i *per a*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ús de *per* i *per a*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 255.** «258.— La regla segons la qual cal dir *Anar-hi per veure'l* i no pas *Anar-hi per a veure'l*, recolza en l'ús constant dels nostres autors antics.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 58 (20-1-1920)

Pey (1954): núm. 249, dins la sèrie «Ús de *per* i de *per a*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (anotació al marge en què s'indica la pertinença de la conversa a una sèrie amb un mateix títol: «id.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 256.** «259.— En la llengua escrita moderna es troben usades, l'una al costat de l'altra, les dues construccions *Anar-hi per veure'l* i *Anar-hi per a veure'l*.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 59 (21-I-1920).

Pey (1954): núm. 250, dins la sèrie «Ús de *per* i de *per a*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (anotació al marge en què s'indica la pertinença de la conversa a una sèrie amb un mateix títol: «id.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 257.** «260.— En aquells casos en què el castellà diu *para* i el català parlat diu *per*, ¿quan havem d'escriure *per* i quan *per a*?»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 60 (22-I-1920).

Pey (1954): núm. 251, dins la sèrie «Ús de *per* i de *per a*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, canvis en el títol (anotació al marge en què s'indica la pertinença de la conversa a una sèrie amb un mateix títol: «id.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 258.** «261.— XVII. Un defecte molt estès en el català actual és de donar a la preposició composta *per a* la mateixa extensió que té ~~en espanyol~~ **en castellà** la preposició *para*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 6-9-23.

Rafel (2006): núm. 441. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 252, dins la sèrie «Ús de *per* i de *per a*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; canvis en el títol (anotació al marge en què s'indica la pertinença de la conversa a una sèrie amb un mateix títol: «id.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 259.** «**262.**— De temps que combatem que es doni per molts a la preposició composta *per a* la mateixa extensió que l'~~espanyol~~ **el castellà** dóna a la seva preposició *para*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 31-10-26.

Rafel (2006): núm. 769. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 253, dins la sèrie «Ús de *per* i de *per a*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; canvis en el títol (anotació al marge en què s'indica la pertinença de la conversa a una sèrie amb un mateix títol: «id.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 260.** «**263.**— A l'adjectiu castellà *bajo* correspon en català el mot *baix*: *Un hombre bajo*, *Un home baix*.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm.13 (30-XI-1919).

Pey (1954): núm. 254: «Ús incorrecte de *baix* com a preposició». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ús incorrecte de *baix* com a preposició») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 261.** «**264.**— Indubtablement ha millorat molt el català als nostres diaris, però encara de tant en tant hi trobem, en les seccions traduïdes del castellà, defectuositats de les que tants cops hem denunciat, filles de la precipitació amb què es fa la traducció dels telegrams, telefonemes, etc.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 6-2-27.

Rafel (2006): núm. 779. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 255: «L'arcaisme *sots*». No hi ha coincidència en la numeració.

Sense correccions. Amb canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «L'arcaisme *sots*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 262.** «**265.**— Assenyalem un ús notable de la preposició *vers* en català antic: “Com ~~no~~^{ós} vullam e desigem haver *vers* reyna dona Maria, de bona memòria, la qual romaàs {[= romangué]} *vers* vós, hajam mester, per ço volem e us pregam e encara us manam que lo dit llibre nos trametats per lo portador de la present” (1351).»

Text mecanoscrit.

Datat de l'11-XII-1920.

Rafel (2006): núm. 233. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 256: «Ús de la preposició *vers*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ús de la preposició *vers*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes i de la capçalera en què s'indiquen l'autor, la procedència i la data de publicació de l'article: «P. Fabra, Converses filològiques, “La Publicidad”, 11-XII-1920 (ed. nit)»); numeració a l'inici del text).

* La darrera frase del text («“~~N~~òs havem vist... *vers* lo verger major») apareix a Pey (1954), però no pas a Rafel (2006) —i el canvi no s'indica a l'aparat crític. A la primera frase també hi ha canvis entre aquest f. i el text de Rafel (Cf. l.3 del text mecanoscrit: «“Com ~~n~~òs vullam e desigem *vers* reyna...” i l.2 de Rafel: «“Com nos aquell *Saltiri* que fo de la alta reyna...”») que no s'indiquen a l'aparat.

- **Foli 263.** «266.— Encara són molts els quei, per imitació del castellà, quan han d'escriure seguits dos o més adverbis en *-ment*, supprimeixen aquesta terminació en tots els adverbis llevat de l'últim, dient, per exemple, *pobra i humilment* en lloc de *pobrament i humilment*.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 96 (11-III-1920)

Pey (1954): núm. 257, dins la sèrie «Supressió indeguda de *-ment* en la successió d'adverbis». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Supressió indeguda de *-ment* en la successió d'adverbis») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 264.** «267.— “El bloc anglo-saxó, és cert, funciona encara més negativa que positivament.”»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 15-2-23.

Rafel (2006): núm. 319. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 258, dins la sèrie «Supressió indeguda de *-ment* en la successió d'adverbis». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Supressió indeguda de *-ment* en la successió d'adverbis») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 265.** «268.— El fet de dir-se: ... *Què t'ha donat? –Res; Quants en tens? –Cap; Tens pa? –Gens; Vindrà algun cop? –Mai;* i el fet de no usar-se mai els mots *res, cap, gens* i *mai* en les oracions expositives afirmatives, han portat a creure, ajudant-hi la comparació amb el castellà, que aquests mots són negatius i que és abusivament que el llenguatge parlat diu: *Si et demanen res, digues-m'ho; Si en vol cap, dóna-l'hi; Si fa gens de vent, s'ho emportarà tot; Si mai el veies, saluda'l de part meva.*»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 26 (14-XII-1919).

Pey (1954): núm. 259, dins la sèrie «*Res, cap, gens i mai, afirmatiu*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Res, cap, gens i mai, afirmatiu*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 266.** «~~269.~~— *Res no és mot negatiu.*»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 28 (16-XII-1919).

Pey (1954): núm. 260, dins la sèrie «*Res, cap, gens i mai, afirmatiu*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 267.** «~~270.~~— El castell, quan en una oració negativa com *No le vemos nunca* posa el *nunca* davant el verb, suprimeix la partícula *no* i diu *Nunca le vemos.*»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 27 (15-XII-1919).

Pey (1954): núm. 261: «Omissió indeguda de *no* en les proposicions negatives». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Omissió indeguda de *no* en les proposicions negatives») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 268.** «~~271.~~— ~~XV. *No mai, no cap, no gens, etc.*~~ En una proposició negativa el *no*, com sabem, ha d'adjuntar-se al verb; per tant, si no acceptem l'omissió de *no* que té lloc en una proposició del llenguatge parlat com *Mai ve*, el *no* que afegim l'havem d'adjuntar al verb i no pas a l'adverbi *mai*; havem de dir *Mai no ve* i no pas *No mai ve* (com, amb el *mai* posposat al verb, diem *No ve mai* i no pas *Ve no mai*).»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 30-8-23.

Rafel (2006): núm. 436. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 262, dins la sèrie «*No mai, no cap, no gens, incorrectes*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*No mai, no cap, no gens, incorrectes*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 269.** «~~272.~~— ~~XVI. Addició de *no*.~~ Basta~~a~~ que hom aconsellés de no ometre la partícula *no* darrera *res, cap, mai* i mots anàlegs quan algun d'aquests mots va anteposat al verb d'una proposició negativa, perquè fessin llur aparició en la llengua escrita construccions com les següents, on figura un *no* afegit indegudament o mal posat: *Va passar sense que cap d'ells no se n'adonés.*»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 29-8-23.

Rafel (2006): núm. 435. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 272, dins la sèrie «*No mai, no cap, no gens, incorrectes*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques; sense títol (el que hi apareix («Addició incorrecta i ociosa de *no*») està ratllat i, a més, no coincideix amb el de l'edició de Pey); amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 270.** Aquest f. conté dues *converses* extretes de «La Publicitat» i enganxades l'una sota de l'altra. La primera apareix retallada, de manera que sols se'n llegeix el primer paràgraf. La segona apareix sense la capçalera general de l'article.

— «273.— Al Sr. J. P. E. *Adés*, adverb, designa un moment que no és ben bé el present però que no està gaire allunyat; llavors, amb un verb amb pretèrit, equival a “fa poc”, i amb un verb en futur equival a “d’ací a un moment”.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 21-6-23.

Rafel (2006): núm. 397. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 264, dins la sèrie «Ús de l'adverbi *adés*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ús de l'adverbi *adés*»), supressió d'un fragment del text⁷⁹ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data, de la dedicatòria i de la signatura; numeració a l'inici del text).

— «274.— Al Sr. P. H. Que *adés*, pugui designar un moment pretèrit o futur segons que el verb estigui en pretèrit o futur, no implica cap pobresa, com opina el senyor P.H., fill d'una contrada on *adés* no és usat sinó en el sentit de “fa poc”.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 4-7-23.

Rafel (2006): núm. 405. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 265, dins la sèrie «Ús de l'adverbi *adés*». No hi ha coincidència en la numeració.

Sense correccions. Amb canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ús de l'adverbi *adés*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data, de la dedicatòria i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 271.** «275.— Se n'ha parlat vegades, del *doncs* causal!»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 20-2-23.

Rafel (2006): núm. 322. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 266, dins la sèrie «Ús incorrecte de *doncs* com a conjunció causal i de *puix* com a conjunció consecutiva». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ús incorrecte de *doncs* com a conjunció causal i de *puix* com a conjunció

⁷⁹ Aquest fragment («També considerava absurd... *adés* dels enemichs») no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006) (l. 7-17 de la corresponent conv.).

consecutiva»), addició d'un fragment de text⁸⁰ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 272.** «276.— Una vegada més parlem del *doncs* causal...»

Original de «La Publicitat»

Datat a mà: 28-6-28.

Rafel (2006): núm. 836. **No hi ha correspondència de dates: 23-6-28.**

Pey (1954): núm. 267, dins la sèrie «Ús incorrecte de *doncs* com a conjunció causal i de *puix* com a conjunció consecutiva». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (anotació al marge en què s'indica la pertinença de la conversa a una sèrie amb un mateix títol: «id.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 273.** «277.— ~~XX. *Doncs, puix, car*~~. Suposem una proposició en què s'explica o justifica ço que acaba de dir-se en una proposició precedent; aquella proposició no pot ésser introduïda amb *doncs*, que és una conjunció deductiva (això ha estat ja dit i repetit a centes vegades); però tampoc no pot ésser introduïda amb *puix*, que és una conjunció de subordinació.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 16-9-23.

Rafel (2006): núm. 446. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 268: «*Doncs, puix que, car*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Doncs, puix que, car*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 274.** «278.— ~~XXI. *No res menys*~~. Aquesta locució es troba avui usada en la llengua literària amb tres valors diferents.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 18-9-23.

Rafel (2006): núm. 447. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 269, dins la sèrie «Valor de *no res menys*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Valor de *no res menys*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 275.** «279.— La combinació de *no res menys*, **com hem indicat**, ha estat usada pels escriptors moderns com a traducció de l'expressió castellana *nada menos* i com a traducció de l'adverbi francès *néanmoins* (cast. *sin embargo*).»⁸¹

⁸⁰ Aquest fragment («~~*puix doncs*~~; ell tradueix constantment *pues* per *puix*») apareix a Pey (1954: Vol. V, p. 30, l.6-7) i també a Rafel (2006: p. 282, l. 21 de la corresponent conv.) —que a l'aparat indica que es tracta d'un error de composició que el mateix Fabra esmenà en la conversa del dia següent.

⁸¹ Aquest primer paràgraf apareix ratllat, però en dues anotacions al marge —fetes per dues mans diferents— se suggereix de no suprimir-lo («no ho suprimiria, val la pena d'insistir» i «això val; s'ha de

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 55 (16-1-1920)

Pey (1954): núm. 270, dins la sèrie «Valor de *no res menys*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb addició d'una frase i supressió d'un paràgraf del text⁸² i amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

• **Foli 276.** «**280.**— *No res menys* essent una locució usada constantment en català antic com a equivalent de *encara més* o *així mateix*, sempre ens ha semblat malament que fos reintroduïda amb significacions altres que aquesta, sobretot admetent-se també, com s'admet, amb aquesta significació.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 24-9-26.

Rafel (2006): núm. 763. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 271, dins la sèrie «Valor de *no res menys*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 277.** «**281.**— A imitació de l'espanyol **del castellà**, que té **mà's**, adverb, i *mas*, conjunció adversativa, el català literari admet *més*, adverb, i *mes*, conjunció, amb la mateixa valor que *però*; ço és, dóna al mot prolongament de *magis* les mateixes valors que l'espanyol **el castellà**, i estableix entre el mot en funció d'adverb i el mot en funció de conjunció la mateixa distinció gràfica que aquella llengua: *Ell és més alt que tu*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 19-9-23.

Rafel (2006): núm. 448. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 272: «*Mes o però?*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Mes o però?*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 278.** «**282.**— Trobem també algun cop *sinó* en lloc de *si no*: “Demana'ls-ho; *sinó* se n'aniran sense tornar-t'ho.”»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 12-12-23.

Rafel (2006): núm. 494. **No hi ha correspondència de dates: 21-XII-1923.**

Pey (1954): núm. 273: «Ús indegut de *sinó*». No hi ha coincidència en la numeració.

compondre») i d'introduir en el cos del text, a canvi, un aclariment entre comes que al·ludeixi al fet que el que s'exposa ja ha estat tractat anteriorment.

⁸² El fragment suprimit («“Yo primerament veig... Tirant lo Blanch») no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006: p. 61, l. 6-10 de la corresponent conv.). La frase afegida («Vegeu, ultra els adduïts en la conversa anterior, els exemples següents:»), en canvi, sí que apareix a Pey (1954: Vol. V, p. 34, l.21-22), però no a Rafel (2006) —que dóna compte del canvi a l'aparat crític. La supressió del fragment susdit es corrobora amb una anotació al marge en què s'assenyalen les línies ratllades i s'indica: «sí que ho suprimiria, perquè és en conv. ant.»

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ús indegut de *sinó*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 279.** «~~283.~~— ~~Al Senyor M. A.~~ La construcció antiga que millor tradueix la construcció *a no ser que* seguit d'un verb en subjuntiu, sembla, en efecte, ésser *si doncs no* seguit del verb en indicatiu; i creiem que seria convenient de reprendre-la en la llengua literària, amb la condició, però, que la proposició condicional, que conté el mot *doncs*, no precedeixi ans segueixi la resta de la proposició principal.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 15-5-25.

Rafel (2006): núm. 661. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 274.⁸³ «*Si doncs no*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Si doncs no*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data, de la dedicatòria i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 280.** «~~284.~~— “Renunciar, *jatsia* al principi de la realitat, *jatsia* a la llei simple de propagació de la llum en el buid [*sic*].”»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 27-6-23.

Rafel (2006): núm. 401. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 275: «Ús incorrecte de *jatsia*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ús incorrecte de *jatsia*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 281.** «~~285.~~— ~~*Perquè i per què*~~. Ja pocs escriuen avui *per a que* traduïnt *para que*; però encara són molts els que distingeixen el *perquè* final, corresponent a *para que*, del *perquè* causal, corresponent a *porque*, escrivint aquell en dos mots (*per que*) i aquest en un sol mot (*perquè*).»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 29-5-23.

Rafel (2006): núm. 381. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 278, dins la sèrie «*Perquè i per què*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Perquè i per què*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 286.** «~~286.~~— Encara hi ha molts que no gosen o no saben escriure *perquè* traduïnt *para que*.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

⁸³ Hi ha un error en la numeració: on hi diu «283» hi ha de dir «274». Rafel (2006) esmena l'equivocació a l'aparat crític.

Rafel (2006): núm. 49 (9-I-1920).

Pey (1954): núm. 276, dins la sèrie «*Perquè i per què*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

• **Foli 283.** «**287.**— Havem dit en la conversa anterior que *para que* es pot traduir pel mot *perquè* i, si es vol, per la locució arcaica *per tal que*; però no per la combinació *per a que*, la qual és contrària al geni de la nostra llengua.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 50 (10-I-1920).

Pey (1954): núm. 277, dins la sèrie «*Perquè i perquè*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

• **Foli 284.** «**288.**— Si ha d'ésser d'alguna utilitat el restabliment de les locucions conjuntives *per tal que* i *per tal com*, és naturalment a condició de no usar-les indistintament, com fan alguns.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 51 (11-I-1920).

Pey (1954): núm. 279: «*Per tal que* i *per tal com*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Per tal que* i *per tal com*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

• **Foli 285.** «**289.**— Havem notat que alguns escriptors tracten ara de reintroduir en la llengua literària l'antiga locució conjuntiva *per ço que*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 16-6-23.

Rafel (2006): núm. 393. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 280: «Els arcaïsmes *per ço que* i *per ço car*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Els arcaïsmes *per ço que* i *per ço car*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 286.** «**290.**— “~~Tota vegada~~ *Tota vegada* que ens ha estat permès..., nosaltres havem procedit a...”»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 3-7-23.

Rafel (2006): núm. 404. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 281: «Ús de *tota vegada que*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ús de *tota vegada que*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 287.** «**291.**— Entre les moltes locucions de la llengua antiga que convé de tornar a posar en ús, assenyalem-ne avui dues **de** formades amb el ~~subjuntiu~~ **substantiu** *esguard*: *en esguard de* i *per esguard de*, la significació de les quals ressurt clarament dels següents exemples: “... pendre tot ço que poguem (**[= puguérem]**), que fo fort poch (**[= molt poc]**) *en esguard de* ço que dexam (**[= deixàrem]**)” (Trad. catalana del ~~Decamerone~~ **Decamerone**).»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 102 (20-III-1920).

Pey (1954): núm. 282: «*En esguard de, per esguard de, havent esguard a* (o *havent esguard que*)». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*En esguard de, per esguard de, havent esguard a* (o *havent esguard que*)») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 288.** «**292.**— Un fet freqüent, quan es reintrodueix en la llengua una conjunció antiga, és que molts li donen una valor diferent de la que realment tenia.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 4/10/[1]923.

Rafel (2006): núm. 456. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 283: «Ús de *posat que*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ús de *posat que*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 289.** «**293.**— Llegim en un document publicat per una entitat barcelonina: “Li agraïrem tingui l'amabilitat de trametre'ns qualsevol publicació que cregui pugui esdevenir útil al nostre objecte.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 27-5-23.

Rafel (2006): núm. 380. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 284: «Omissió indeguda de la conjunció *que*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Omissió indeguda de la conjunció *que*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 290.** «**294.**— La regla segons la qual les oracions que fan l'ofici d'un complement preposicional han d'ésser introduïdes amb la simple conjunció *que*, es troba molt sovint infringida per ~~la major part dels~~ **molts** escriptors catalans.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 17-2-27.

Rafel (2006): núm. 780. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 285, dins la sèrie «Ús indegut de *a, en, de* davant la conjunció *que*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ús indegut de *a, en, de* davant la conjunció *que*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 291.** «295.— A propòsit de la locució conjuntiva *per a que* (que, com sabem, cal reemplaçar per la conjunció *perquè* o per les locucions *a fi que* o *per tal que*), dèiem que el català rebutja l'ús de les preposicions *a, en* i *de* davant la conjunció *que*, i que això explicava que a les locucions prepositives *fins a, abans de, a fi de, en cas de*, etc, corresponguessin les locucions conjuntives *fins que, abans que, a fi que, en cas que*, etc.»⁸⁴

de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 53 (13-I-1920).

Pey (1954): núm. 286, dins la sèrie «Ús indegut de *a, en, de*, davant la conjunció *que*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

• **Foli 292.** «296.— Heus ~~aquí~~ **ací** alguns passatges d'autors medievals en què la majoria d'escriptors moderns farien precedir la conjunció *que* d'una de les preposicions *a* o *de*: "... tramès {[= trameté]} la coloma, qui aportà per senyal un ram d'olivera en sa boca, en significança *que* la mar era baixada..." (Llull).»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 54 (14-I-1920).

Pey (1954): núm. 287, dins la sèrie «Ús indegut de *a, en, de*, davant la conjunció *que*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

• **Foli 293.** «297.— Realment, la construcció *Estic segur de què vindran* pot haver-se produït en català enfora de tota la influència castellana.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 242. Sense datar.

Pey (1954): núm. 288, dins la sèrie «Ús indegut de *a, en, de*, davant la conjunció *que*». No hi ha coincidència en la numeració.

Sense correccions i sense títol. Amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

⁸⁴ El fragment de la frase «A propòsit... dèiem que» apareix ratllat, però en dues anotacions al marge — fetes per dues mans diferents — se suggereix de no suprimir-lo: «jo no suprimiria res, ací; es pot insistir perfectament» i «Ho deixaria com a l'original».

- **Foli 294.** «298.— Ben conegut és —perquè ha estat combatut mantesa vegadesa, per cert no gaire eficaçment— el fet de trobar-se sovint reemplaçada la conjunció *que* per un *què* accentuat, en anteposar-se-li indegudament alguna de les preposicions *de*, *a* o *en*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 27-7-24.

Rafel (2006): núm. 581. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 289: «Anteposició indeguda de l'article a la conjunció *que*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Anteposició indeguda de l'article a la conjunció *que*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 295.** «299.— Un lector d'aquestes converses ens escriu preguntant-nos si no seria millor, com a traducció de la construcció castellana *cuanto más... tanto más*, la construcció *quant més... tant més*, que no la construcció generalment admesa *com més... més* (Ex.: *Com més treballa, més ric és*), on ell creu veure una de tantes construccions defectuoses, vulgars, “il·literàries”, del català modern.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 217 (9-XI-1920).

Pey (1954): núm. 290: «*Com més... més*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Com més... més*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 296.** «300.— ~~També considerava absurd~~ El senyor P.E. **considerava absurd** que traduïssim la conjunció ~~espanyola~~ **castellana** ora per *adés* (*ora llorando, ora riendo; adés plorant, adés rient*).»

Fragment d'un original de «La Publicitat».⁸⁵

Datat a mà: 21-6-23.

Rafel (2006): núm. 397. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 291: «*Adés... adés*». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ús de la conjunció *adés* repetida»),⁸⁶ supressió d'un fragment del text⁸⁷ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 297.** «301.— Convindria que portéssim la nostra atenció d'una manera especial cap a un aspecte de la construcció que fins ara hem més aviat negligit: ens referim a l'ordre dels mots dins la proposició.»

Original de «La Publicitat».

⁸⁵ El f. apareix tallat per la meitat, de manera que falta la primera part de la conversa.

⁸⁶ Aquest no és el títol amb què la conversa apareix a Pey (1954). El títol definitiu («*Adés... adés*») també es proposa al f., però apareix ratllat.

⁸⁷ El primer paràgraf del text («*Adés*, adverbí, designa... com una construcció arbitrària i absurda») no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006: p. 334, l. 1-6 de la corresponent conv.).

Datat a mà: 4-5-28.

Rafel (2006): núm. 828. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 292, dins la sèrie «Ordre dels mots dins la proposició». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ordre dels mots dins la proposició») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera i de la data; numeració a l'inici del text).

- **Foli 298.** «302.— Normalment, en l'oració expositiva l'únic membre que va davant el verb (llevat dels pronoms febles i de la negació *no*) és el subjecte: els complements del verb, el terme predicatiu, els circumstancials, van darrera [*sic*].»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 6-5-28.

Rafel (2006): núm. 829. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 292, dins la sèrie «Ordre dels mots dins la proposició». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 299.** «303.— En una exposició que no comporta cap moviment afectiu de l'autor (l'enunciació d'una veritat científica, la descripció d'un procés físic o químic, etcètera.), l'ús freqüent de les inversions constitueix una veritable barroeria.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 10-5-28.

Rafel (2006): núm. 830. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 294, dins la sèrie «Ordre dels mots dins la proposició». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques; sense títol;⁸⁸ amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 300.** «304.— Quan el membre d'una proposició el qual és representable per *hi* o *en* s'anteposa al verb, és permisible d'expressar-lo una segona vegada adjuntant al verb l'els adverbis febles *hi* o *en*: “Jamai *en llur llit* no s'*hi* dorm” (B. Metge); “D'aquest pecat amb aigua beneïda *ne* deuen ésser absoltes” (Id).»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 210 (22-X-1920).

Pey (1954): núm. 295, dins la sèrie «Ordre dels mots dins la proposició». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol;⁸⁹ amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

⁸⁸ El títol que es proposa en el f. («*Hi, en* pleonàstics») apareix ratllat, i no es correspon amb el que finalment presenta el text en l'edició de Pey (1954).

⁸⁹ Ídem n. 86.

- **Foli 301.** «**305.**— Quan un membre de proposició com *en el jardí* o com *de la font* s'anteposa al verb (anteposició que avui practiquem amb excessiva freqüència), pot adjuntar-se al verb respectivament l'adverbi *hi* o l'adverbi *en*, encara que, en un estil acurat, caldria evitar aquesta adjunció supèrflua.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 211 (23-X-1920).

Pey (1954): núm. 296, dins la sèrie «Ordre dels mots dins l'oració». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 302.** «**306.**— “Del projecte n'és l'autor el ~~S.~~ **Senyor X.**”»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 15-5-28.

Rafel (2006): núm. 831. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 297, dins la sèrie «Ordre dels mots dins la proposició». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 303.** «**307.**— ~~AL S. R. DEL C. ILL.~~ Entre les moltes cartes que rebem fent-nos consultes gramaticals, ~~(les quals, si no les volem deixar incontestades, ens obligaran a substituir en part aquestes converses per una “correspondència filològica”),~~ n'hem rebut, fa poc, una en què l'autor torna a suscitar l'antiga qüestió, ja resolta, de si, quan una determinació circumstancial precedeix el verb, és obligatori d'adjuntar a aquest algun dels pronoms *hi* i *en*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 24-10-26.

Rafel (2006): núm. 768. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 298, dins la sèrie «Ordre dels mots dins l'oració». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data, de la dedicatòria i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 304.** «**308.**— Els dos grans defectes de la prosa actual són la freqüència de les inversions i la tendència a encabir en una sola proposició allò que naturalment ja hauria d'ésser expressat per mitjà de dues o més proposicions independents.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 20-5-28.

Rafel (2006): núm. 832. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 299, dins la sèrie «Ordre dels mots dins l'oració». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 305.** «~~300.~~⁹⁰ ~~Al Sr. M. M.~~ Ja sabem que hi ha qui defensa l'hipèrbaton i els llargs enfilalls de frases i oracions subordinades, que, segons ells, donarien a l'estil vivor, energia i amplitud.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 29-5-28.

Rafel (2006): núm. 833. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 300, dins la sèrie «Ordre dels mots dins l'oració». Coincidència en la numeració.

Sense correccions i sense títol. Amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data, de la dedicatòria i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 306.** «~~301.~~— Els escriptors moderns, en posar en ús un mot arcaic, no sempre li donen la significació que tenia en la llengua antiga, a vegades potser per ignorància d'aquesta significació, sovint però a gratcient, cercant de remeiar una defectuositat de la llengua moderna.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 47 (7-I-1920).

Pey (1954): núm. 301, dins la sèrie «Perills dels arcaïsmes». Coincidència en la numeració.

Sense correccions. Amb canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Perills dels arcaïsmes») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

• **Foli 307.** «~~302.~~— S'ha d'anar en compte a no farcir inútilment el llenguatge de mots arcaïcs.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: [13]⁹¹-5-23.

Rafel (2006): núm. 369. Correspondència (parcial) de dates.

Pey (1954): núm. 302, dins la sèrie «Perills dels arcaïsmes». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol;⁹² amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 308.** «~~308.~~— Davant l'obra de depuració lèxica del català literari, s'ha dit molt, fora d'aquí, segurament de bona fe, que el català actual és ple de gal·licismes, que el seu vocabulari és descastellanitzat gràcies a la substitució dels mots castellans per mots no hispànics, especialment francesos.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 30-1-24.

Rafel (2006): núm. 513. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 303, dins la sèrie «Perills dels arcaïsmes». Coincidència en la numeració.

⁹⁰ Hi ha diferents propostes de numeració, aquí sols indico la que no apareix ratllada, que és la que coincideix amb la de Pey (1954).

⁹¹ La cal·ligrafia és dubtosa.

⁹² El títol que es proposa en el f. («Contra l'abús dels arcaïsmes») apareix ratllat, i no es correspon amb el que finalment presenta el text en l'edició de Pey (1954).

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 309.** «**304.**— Com diu molt bé un dels meus lectors en assenyalar-me algunes faltes en què incorren freqüentment alguns escriptors actuals, res no hi ha tan perillós com el maneig de mots dels quals no havem hagut coneixença sinó per les nostres lectures.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 15-2-24.

Rafel (2006): núm. 519. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 304, dins la sèrie «Perills dels arcaismes». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 310.** «**305.**— Cal anar molt en compte en l'ús dels mots arcaics.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 29-6-23.

Rafel (2006): núm. 402. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 305, dins la sèrie «Perills dels arcaismes». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 311.** «**306.**— ~~É~~^Es explicable que, escrivint en ~~espanyol~~ **castellà**, donem a certs mots una significació que no tenen, per exemple, quan usem *sendos* significant *forts* o *azarado* en lloc d'*azorado*, sobretot si tenim en compte que els castellans també cometten sovint aquestes faltes.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 8-12-25.

Rafel (2006): núm. 713. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 306, dins la sèrie «Perills dels arcaismes». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 312.** «**307.**— Sovint, en ésser reintroduït en la llengua literària un mot de la llengua antiga, el nou vingut ha estat pres i blasmat per molts com un francesisme arbitrari.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 13-10-26.

Rafel (2006): núm. 766. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 307, dins la sèrie «Perills dels arcaismes». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 313.** «En manllevar, ~~doncs~~, un mot llatí o grec, ens és permès de conservar-hi una *n* intervocàlica esdevinguda final.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 7-2-23.

Rafel (2006): núm. 312. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 308: «Mots d'origen erudit amb *-n* final». No hi ha coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Mots d'origen erudit amb *-n* final»), supressió d'un fragment del text⁹³ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 314.** «~~309.~~— L'obra de redreçament del català literari és sobretot una obra de ~~descastellanització~~, ~~d'eliminació d'elements no catalans~~, i en la majoria dels casos és la llengua antiga que ens dóna el mot o el gir amb què cal reemplaçar el mot o el gir ~~castellans~~ ~~forasters~~.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 1 (18-XI-1919). Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 309, dins la sèrie «Classes de castellanismes». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques,⁹⁴ canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Classes de castellanismes») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 315.** «~~310.~~— Es podria fer una llarga llista amb els mots que, malgrat haver estat denunciats com a castellanismes, continuen essent usats normalment en el català de les nostres publicacions: *entregar*, *enterar*, *apoiar*, *alentar*, *averiguar*, *desempenyar*, *empenyar-se*, *carèixer*, *favorèixer*, *emplear*, *aquilatar*, *aclaració*, *abasteixedor*, *aconteixement*, *plaç*, etc., etc.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 6-7-24.

Rafel (2006): núm. 574. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 310, dins la sèrie «Persistència i creació de castellanismes». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa:

⁹³ Aquest fragment («Tal altre... confondria amb *carbó*») no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006: p. 274-275, l.13-17 de la corresponent conv.).

⁹⁴ Respecte a les correccions estilístiques —orientades a atenuar certes crítiques de Fabra per fer-les acceptables per la censura— hi ha, al marge, una anotació manuscrita que proposa de ser més fidel al text original («crec que no es pot tocar res d'ací, perquè seríem infidels al sentit que hi dóna F. D'altra banda, hom pot estar content que es reconegui que els cast. són nombrosíssims»), però apareix ratllada per la mateixa mà que ha introduït els canvis estilístics susdits.

«Persistència i creació de castellanismes») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 316.** «**311.**— L'altre dia, llegint un diari barceloní escrit en català, després d'un *averiguar*, d'un *alentar* i d'un *aquilatar*, trobarem un *maxacar*, que suposarem que era, amb una lleu falta d'impremta, un *matxacar* traducció d'un *machacar* ~~espanyol~~ **castellà.**»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 30-7-24.

Rafel (2006): núm. 582. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 311, dins la sèrie «Persistència i creació de castellanismes». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 317.** «**312.**— Diferents vegades havem tingut ocasió de parlar del fenomen curiós que consisteix en la producció, sota influència ~~espanyola~~ **forastera**, de formes més dissemblants de les ~~espanyoles~~ **no catalanes** que les formes genuïnament catalanes.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 24-4-24.

Rafel (2006): núm. 550. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 312, dins la sèrie «Persistència i creació de castellanismes». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 318.** «**313.**— Hi ha una cosa que convé no oblidar quan es tracta d'eliminar un mot no català.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 14-5-26.

Rafel (2006): núm. 742. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 313, dins la sèrie «Persistència i creació de castellanismes». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 319.** «**314.**— Molts castellanismes han anat bandejant-se de la llengua; però, en canvi, és indubtable que cada dia n'hi van penetrant de nous.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 2-2-24.

Rafel (2006): núm. 515. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 314, dins la sèrie «Persistència i creació de castellanismes». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol;⁹⁵ amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 320.** «315.— No podem pas esperar de veure els diaris catalans alliberats de les faltes greus del llenguatge que hi constatem avui en tanta abundància, mentre una gran part de llur text sigui una traducció del castellà feta a corre-cuita en el moment mateix de compondre el diari.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 28-1-28.

Rafel (2006): núm. 815. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 315, dins la sèrie «Persistència i creació de castellanismes». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 321.** «316.— El periodista que un cop emprava *bazo* i un altre el mot *acémila* escrivint-los entre cometes, s'adonava almenys que eren mots no catalans i com a no catalans els escrivia.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 6-2-25.

Rafel (2006): núm. 632. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 316, dins la sèrie «Persistència i creació de castellanismes». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 322.** «317.— El català de la secció telegràfica dels nostres diaris empitjora indubtablement de dia en dia.»

Text mecanoscrit.

Datat del 18-IV-1925.

Rafel (2006): núm. 652. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 317, dins la sèrie «Persistència i creació de castellanismes». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera en què s'indiquen l'autor, la procedència i la data de publicació del text («P. Fabra, *Converses filològiques*. “La Publicitat”, 18-IV-1925); numeració a l'inici del text).

- **Foli 323. Continuació del f. anterior.** «...a malfiar-se'n?»

Text mecanoscrit, continuació del f. anterior.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques.

- **Foli 324.** «318.— Així com, en el cas que un mot català i un mot castellà provinents d'un mateix mot llatí tenen una significació diferent, s'esdevé sovint que aquell abandona la seva significació per adoptar la del mot castellà, així mateix quan el mot

⁹⁵ Els dos que es proposen a la part superior del f. («Ús incorrecte del condicional» i «Ser-estar») apareixen ratllats.

català és masculí i el castellà femení o viceversa, arriba algun cop que el primer abandona el seu gènere per prendre el del segon.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 25 (13-XII-1919).

Pey (1954): núm. 318: «Pertorbacions en el gènere dels substantius». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Pertorbacions en el gènere dels substantius») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

• **Foli 325.** «**319.**— Als verbs castellans terminats en *-currir*, *-rumpir*, *-batir* i *-mitir* (de la tercera conjugació) oposa el català els verbs terminats en *córrer*, *rompre*, *batre* i *metre* (de la segona conjugació); per exemple, a *incurrir*, *incórrer*; a *interrumpir*, *interrompre*; a *debatir*, *debatre*; a *emitir*, *emetre*.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 9 (26-XI-1919).

Pey (1954): núm. 319: «Pertorbacions lexicals i morfològiques». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Pertorbacions lexicals i morfològiques») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

• **Foli 326.** «**320.**— El fet de correspondre's la terminació catalana *-èixer* i la castellana *-ecer* en alguns verbs com *merèixer* i *comparèixer*, en castellà *merecer* i *comparecer*, ha permès, mitjançant la substitució de *-ecer* per *-èixer*, d'introduir en el català un gran nombre de verbs en *-ecer* sota una forma que dissimula llur procedència castellana.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 8 (25-XI-1919).

Pey (1954): núm. 320: «Verbs incorrectes en *-èixer*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Verbs incorrectes en *-èixer*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

• **Foli 327.** «**321.**— Un resultat de la influència ~~castellana~~ **forastera** és l'encongiment de certs mots, els quals, persistint en les accepcions més familiars, es troben reemplaçats pels mots castellans corresponents en les accepcions menys usuals, o als quals no havem sabut encomanar una accepció novella que els castellans han donat als mots corresponents.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 16 (3-XII-1919).

Pey (1954): núm. 321, dins la sèrie «Pèrdua d'accepcions en mots catalans». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Pèrdua d'accepcions en mots catalans») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 328.** «**322.**— És un fet freqüent que un mot català perdi alguna de les seves accepcions sota la influència castellana; *arrel*, en l'accepció de valor de la incògnita d'una equació, és reemplaçat per molts pel mot castellà *raíz*.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 19 (6-XII-1919).

Pey (1954): núm. 322, dins la sèrie «Pèrdua d'accepcions en mots catalans». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 329.** «**323.**— Els dos mots català i castellà prolongaments d'un mateix mot llatí poden haver pres cadascun una significació diferent.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 23 (2-XII-1919).

Pey (1954): núm. 323, dins la sèrie «Pertorbacions semàntiques en mots catalans». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Pertorbacions semàntiques en mots catalans»), addició d'un fragment de text⁹⁶ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 330.** «**324.**— Sovint trobem usats impròpiament aquells mots que no pertanyen al llenguatge corrent de Barcelona.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà:5-4-23.

Rafel (2006): núm. 349. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 324, dins la sèrie «Pertorbacions semàntiques en mots catalans». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 331.** «**325.**— Tothom sap prou que el català modern abunda en noms terminats en *-o*.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 2 (19-XI-1919).

Pey (1954): núm. 325, dins la sèrie «La supressió de la *-o* final, procediment incomplet de catalanització». Coincidència en la numeració.

⁹⁶ Aquest fragment apareix integrat en el cos del text a Pey (1954: vol. VI, p. 30, l. 12-15), en canvi, a Rafel (2006) apareix com una nota a peu de pàgina (p. 32).

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «La supressió de la -o final, procediment incomplet de catalanització») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 332.** «La forma que revesteixen en català els mots presos del llatí o del grec, no sempre difereix solament per la terminació, de la forma que aquests adopten en castellà.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 3 (20-XI-1919).

Pey (1954): núm. 326, dins la sèrie «La supressió de la -o final, procediment incomplet de catalanització». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol;⁹⁷ amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 333.** «**327.**— En la catalanització dels mots castellans presos del llatí o del grec, l'oblit del mot originari o la ignorància de les transcripcions tradicionals ~~ha~~ han produït sovint formes més semblants a les castellanques que no són les formes verament catalanes.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 4 (21-XI-1919).

Pey (1954): núm. 327, dins la sèrie «La supressió de la -o final, procediment incomplet de catalanització». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 334.** «**328.**— La diferent evolució que han sofert els sons llatins en català i en castellà ha estat la causa principal que un mateix mot llatí aparegui sovint en aquestes dues llengües sota dues formes diferents.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 21 (8-XII-1919).

Pey (1954): núm. 328, dins la sèrie «La supressió de la -o final, procediment incomplet de catalanització». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 335.** «**329.**— Durant un temps hi hagué entre els escriptors catalans com una tendència a admetre, en els llatínismes, les transcripcions castellanques en substitució de les transcripcions catalanes.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 56 (18-I-1920).

⁹⁷ El títol que es proposa al marge superior del f. («Catalanització de mots llatins o grecs») apareix ratllat, i no coincideix amb el de Pey (1954).

Pey (1954): núm. 329, dins la sèrie «La supressió de la -o final, procediment incomplet de catalanització». Coincidència en la numeració.

Sense correccions i sense títol. Amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 336.** «330.— En converses anteriors havem vist com, en els mots manllevats al llatí, el català conserva millor que el castellà certs grups llatins estranys a l'element hereditari, tals com *ct*, *pt*, *x*, *l* doble, *mpt*.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 69 (3-II-1920).

Pey (1954): núm. 330, dins la sèrie «». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «La supressió de la -o final, procediment incomplet de catalanització») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 337.** «331.— En l'època en què s'inicià la **R**enaixença literària, el català presentava un nombre considerable de mots savis amb forma castellana, tals com *olfato*, *ángulo*, *círculo*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 3-V-23.

Rafel (2006): núm. 347. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 331, dins la sèrie «La supressió de -o final, procediment incomplet de catalanització». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 338.** «332.— En el català de la decadència eren admesos un gran nombre de mots terminats en -o.»

Text mecanoscrit.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 767 (19-X-1926).

Pey (1954): núm. 332: «Mots en -o incorrectes». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Mots en -o incorrectes») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (numeració a l'inici del text).

- **Foli 339.** «333.— Un fet ben establert de l'evolució fonètica del llatí vulgar és la conservació de l'accent.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 135.

Pey (1954): núm. 333, dins la sèrie «Desplaçament de l'accent». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Desplaçament de l'accent») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 340.** «334.— Res no palesa tant la supeditació d'una llengua a una altra com el fet de trobar-se en aquella àdhuc les grafies i les pronúncies equivocades d'aquesta (*móvil* amb *v*; *héroe*, esdrúixol).»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 133 (11-V-1920).

Pey (1954): núm. 334, dins la sèrie «Desplaçament de l'accent». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 341.** «335.— Havent esguard a l'existència d'alguns mots com *filosop*, en què l'accent ha estat transportat de la síl·laba antepenúltima (*philosophus*) a la penúltima (esdevinguda final per supressió de la desinència llatina *-us*)—oblidant que el fet contrari també s'ha produït, per exemple, en *càstig* (en castellà, correctament, *castigo*),—hom ha sostingut en diferents ocasions que el català tenia la tendència a tractar com a plans els esdrúixols llatins i grecs, i ha estat proposat, per exemple, de dir *baromètre* en lloc de *baròmetre*.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 134 (12-V-1920).

Pey (1954): núm. 335, dins la sèrie «Desplaçament de l'accent». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 342.** «336.— En l'evolució del llatí vulgar no constatem solament desplaçaments progressius, sinó també de regressius.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 137 (18-V-1920). Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 336, dins la sèrie «Desplaçament de l'accent». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 343.** «337.— Un dels mitjans que tenen les llengües per a enriquir llur lèxic és la derivació.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 7 (24-XI-1920).

Pey (1954): núm. 337, dins la sèrie «Manlleu de derivats». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Manlleu de derivats») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 344.** «338.— ~~E~~És un fet notable com són fàcilment acceptats certs mots derivats els primitius dels quals ens sonarien, al contrari, com a mots completament estranys al català.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 26-1-24.

Rafel (2006): núm. 511. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 338, dins la sèrie «Manlleu de derivats». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 345.** «339.— Moltes vegades havem parlat en aquestes converses de l'abundància que presenta el català escrit en mots trets de mots ~~espanyols~~ **castellans** mitjançant la simple catalanització de la desinència o, si són derivats, del sufix de derivació.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 21-9-24.

Rafel (2006): núm. 599. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 339, dins la sèrie «Manlleu de derivats». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 346.** «340.— Entre els noms en -o presos del castellà n'hi ha un bon nombre que són substantius verbals, com *abono* derivat d'*abonar*, *cobro* de *cobrar*, .»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 5 (22-XI-1919).

Pey (1954): núm. 340, dins la sèrie «Substantius abstractes derivats de verbs i d'adjectius». Coincidència en la numeració.

Sense correccions. Amb canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Substantius derivats de verbs i d'adjectius») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 347.** «341.— El català pot formar noms abstractes derivats de verbs mitjançant l'addició de diferents sufixos al radical verbal (de *cansar cansament*, de *gaudir gaudiment*, de *venjar venjança*, de *prometre prometença*) o mitjançant la substantivació de participis passats (de *pensar pensada*, de *rebre rebuda*, de *aclarir aclarida*, de *moldre mòlta*, de *bestreure bestreta*, de *fondre fosa*, de *coure cuita*); però té encara un altre mitjà de crear noms abstractes derivats de verbs, que és treure'ls d'aquests per la supressió de la terminació verbal, sense l'addició de cap sufix.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 86 (26-II-1920).

Pey (1954): núm. 341, dins la sèrie «Substantius abstractes derivats de verbs i d'adjectius». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 348.** «~~342.~~— ~~Al Sr. E. C.~~ El substantiu abstracte corresponent a un adjectiu pot derivar-se d'aquest mitjançant l'addició de diferents sufixos: *-esa*, *-o*, *-dat* o *-tat*, etc. (Exemple; *riquesa*, de *ric*; *blancor*, de *blanc*; *crueltat*, de *cruel*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 13-2-24.

Rafel (2006): núm. 518. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 342, dins la sèrie «Substantius abstractes derivats de verbs i d'adjectius». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol;⁹⁸ amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la dedicatòria, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 349.** «~~343.~~— Hi ha dos grups importants de verbs derivats d'adjectius, i d'un mateix adjectiu es deriven freqüentment dos verbs, l'un pertanyent a l'un d'aquests grups, l'altre a l'altre grup.»

Text mecanoscrit.

Datat del 30-IX-1926.

Rafel (2006): núm. 764. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 343: «Verbs derivats d'adjectius». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Verbs derivats d'adjectius») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera en què s'indiquen l'autor, la procedència i la data de publicació del text: «P. Fabra, *Converses filològiques*, 30-IX.1926, «La Publicitat»)).

- **Foli 350. Continuació del f. anterior.** «Es troben, però, alguns verbs en *-ejar* transitius amb la significació incoativa dels verbs en *-ir*: al costat de *agrir-se* i amb la seva mateixa significació (“esdevenir *agre*”), s'usa *agrejar-se*, sense que això sigui obstacle a l'existència d'un *agrejar* intransitiu, que significa “tirar a *agre*”.»

Text mecanoscrit, continuació del f. anterior.

Amb correccions tipogràfiques.

- **Foli 351.** «~~344.~~— Un fet sorprenent, en la castellanització del català, és que posseint la nostra llengua un sufix tan vivaç com el sufix *-er*, hagi admès, amb la mateixa valor que aquest, el sufix castellà *-ero*.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 6 (23-XI-1919).

Pey (1954): núm. 344, dins la sèrie «Els sufixos *-er* i *-dor*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Els sufixos *-er* i *-dor*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

⁹⁸ El títol que apareix al marge superior del f. («Substantius abstractes derivats d'adjectius») i no coincideix amb el de Pey (1954).

- **Foli 352.** «345.— El sufix català *-dor* (que trobem precedit d'una *a*, d'una *e* o d'una *i* segons la conjugació a què pertany el verb al qual s'aplica) reuneix les dues valors dels sufixos castellans *-dor* i *-dero*.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 97 (12-III-1920).

Pey (1954): núm. 345, dins la sèrie «Els sufixos *-er* i *-dor*».

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques; sense títol; amb una frase suprimida⁹⁹ i amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 353.** «346.— Sovint trobem *valeder* com a traducció de *valedero*.»

Original de «La Publicitat»

Datat a mà: 14-10-23.

Rafel (2006): núm. 461. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 346, dins la sèrie «Els sufixos *-er* i *-dor*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 354.** «347.— Un dels sufixos que serveix per a formar noms abstractes derivats d'adjectius, és *-esa*.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 12 (29-XI-1919).

Pey (1954): núm. 347: «El sufix *-esa*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «El sufix *-esa*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 355.** «348.— Per remeiar el castellanisme no cal recórrer exclusivament a l'arcaisme.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 24 (12-XII-1919)

Pey (1954): núm. 348: «El sufix *-ívol*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «El sufix *-ívol*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 356.** «349.— No és rar el fet de suposar la presència d'un sufix en un mot que realment no el conté.»

Original de «La Publicitat»

Datat a mà: 9-2-23.

⁹⁹ Aquesta frase («“Per tenor de... e atorgam a vós...”») no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006: p. 101, l.13-14 de la corresponent conv.). Això no obstant, Rafel no indica aquest canvi en l'edició de Pey a l'aparat crític.

Rafel (2006): núm. 314. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 349: «Falsos derivats». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Falsos derivats») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 357.** «~~Al Sr. A. B. Cobertes, en efecte,~~ és preferible a *escobertes* (V. **Vegeu** el *Diccionari ortogràfic*, on figura *cobertes*, però no *escobertes*).»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 20-11-23.

Rafel (2006): núm. 479. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 350: «Mots amb *es-* i *a-* aglutinats». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Mots amb *es-* i *a-* aglutinats») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la dedicatòria, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 358.** «**351.**— Al començament de la **R**enaixença tothom deia i la llengua escrita acceptava *profundo*, *fecundo*, *vagabundo*, etc.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 152 (12-VI-1920).

Pey (1954): núm. 351: «Catalanització dels adjectius en *-undus*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Catalanització dels adjectius en *-undus*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 359.** «**352.**— Els mots en *-eus* inaccentuat —*idóneus*, *spontáneus*, etc., que en castellà han pres la forma *idóneo*, *espontáneo*, etc.— havien estat admesos en el català modern sota llur forma castellana.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 171 (19-VII-1920).

Pey (1954): núm. 352, dins la sèrie «Catalanització dels mots en *-eus* inaccentuat». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Catalanització dels mots en *-eus* inaccentuat») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 360.** «**353.**— La catalanització de la terminació inaccentuada *-eus* que consisteix a canviar-la en *-i* (*idóneus*: *idoni*) és indiscutible: els antics la canviaven en *eu* (*idòneu*).»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 172 (22-VII-1920).

Pey (1954): núm. 353, dins la sèrie «Catalanització dels mots en *-eus* inaccentuat». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 361.** «354.— En català ocorre sovint que, al costat d'un verb format amb el prefix *a-* (*alliberar*), existeix un verb (*lliberar*) que solament en difereix per l'absència d'aquest prefix, sense que entre ambdós hi hagi una diferència de significació.»

Original de «La Publicitat»/ Text mecanoscrit/ Full de l'edició de 1924

Datat a mà: 29-11-23.

Rafel (2006): núm. 483. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 354, dins la sèrie «Formes divergents». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Formes divergents») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 362.** «355.— Quan un mot *M* que té dues acepcions *a* i *b*, pren dues formes divergents *A* i *B*, la llengua surt guanyant si aconsegueix **d'**associar la significació *a* a la forma *A* i la significació *b* a la forma *B*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 19-3-26.

Rafel (2006): núm. 732. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 355, dins la sèrie «Formes divergents». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 363.** «356.— ~~AL SENYOR M. B.~~ “Per què uns cops *llança* i altres *llença* en un mateix escrit?.»

Text mecanoscrit

Datat del 19 set. 1926.

Rafel (2006): núm. 762. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 356, dins la sèrie «Formes divergents». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera en què s'indiquen l'autor, la procedència i la data de publicació del text: «P. Fabra, *Converses filològiques*, “La Publicitat”, 19 set. 1926; numeració a l'inici del text).

- **Foli 364. Continuació del f. anterior.** «...formes enriqueix llavors la llengua.»

Text mecanoscrit, continuació del f. anterior.

Sense correccions.

- **Foli 365.** «357.— Hi ha noms de font en què la forma popular és fortament allunyada de l'originària, als quals és indubtablement **l**ícit de donar una segona forma més **encertada** **a**costada a aquella.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 23-12-23.

Rafel (2006): núm. 495. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 357, dins la sèrie «Noms de font catalans». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Noms de fonts catalans») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 366.** «~~358.~~— ~~A S. V. M.~~— No creiem que els quei diuen *Nuri* és que condemnin *Núria*; i si ho fan, s'erren.»

Text mecanoscrit.

Datat del 14-IV-1927.

Rafel (2006): núm. 790. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 358, dins la sèrie «Noms de font catalans». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (supressió del títol del text: «CORRESPONDÈNCIA») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera en què s'indiquen l'autor, la procedència i la data de publicació del text: «P. Fabra, *Converses filològiques*, “La Publicitat”, 14-IV-1927»; numeració a l'inici del text).

• **Foli 367.** «~~359.~~— Aplaudim de tot cor la campanya que es fa a favor de la correcció ortogràfica dels noms catalans.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 23-12-25.

Rafel (2006): núm. 716. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 359, dins la sèrie «Grafia dels cognoms». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Grafia dels cognoms») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 368.** «~~360.~~— Als quei, després de tot el que s'ha dit tocant la grafia dels cognoms catalans, ens demanen el nostre parer sobre aquesta qüestió, els remetem a l'article de J. Esterlich, publicat en un dels darrers números de “La Veu de Catalunya”.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 12-2-26.

Rafel (2006): núm. 725. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 360, dins la sèrie «Grafia dels cognoms». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (anotació al marge en què s'indica la pertinença de la conversa a una sèrie amb un mateix títol: «id.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 369.** «~~361.~~— ~~Al Sr. J. V. En efecte, és~~ de doldre que, tot just proposat en ~~Un~~ **un** **El** lector diu, ~~LA PUBLICITAT~~ «**La Publicitat**» s'apressés a fer el canvi de *Tetuán* en *Tetuà*, i “La Veu **de Catalunya**” la imités tot seguit.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 31-V-25.

Rafel (2006): núm. 665. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 361, dins la sèrie «¿Cal catalanitzar els topònims estrangers?». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Cal catalanitzar els topònims estrangers?») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la dedicatòria, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 370.** «~~362.~~— Tenim prou experiència de les marrades que s'han comès en l'obra de depuració de la llengua, perquè no ens precipitem a adoptar qualsevol innovació que un senyor sense cap autoritat proposi en un ~~«El lector diu»~~ *El lector diu* de LA PUBLICITAT *«La Publicitat»* o en un setmanari comarcal.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 14-6-25.

Rafel (2006): núm. 669. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 362, dins la sèrie «¿Cal catalanitzar els topònims estrangers?». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (anotació al marge en què s'indica la pertinença de la conversa a una sèrie amb un mateix títol: «id.»), supressió d'un fragment del text¹⁰⁰ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 371.** ~~«En la conversa de diumenge, en què fèiem veure com era perillós de precipitar-se a adoptar certes innovacions, posàvem com a exemple el que ha ocorregut recentment amb el mot *Tetuan*.»~~

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 16-6-25.

Rafel (2006): núm. 670. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 362, dins la sèrie «¿Cal catalanitzar els topònims estrangers?». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (anotació al marge en què s'indica la pertinença de la conversa a una sèrie amb un mateix títol: «id.»), supressió d'un fragment de text¹⁰¹ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 372.** «~~363.~~— En llegir, en un diari d'avui, “l'arquebisbe de *Sant Domènec*, no hem caigut que es tractava de la república de *Santo Domingo* fins que, més endavant, el context ens ha assabentat que, amb aquella denominació, es designava aquesta república antillana.»

Text mecanoscrit

Datat del 31 juliol 1925.

¹⁰⁰ En l'original de «La Publicitat» aquest fragment («En un *El lector diu*... ja no l'abandoni mai més!») presenta errors; per aquesta raó, doncs, Fabra el repeteix, corregit, en la conversa següent (del 16-6-25) — que és la que es recull al f. següent (n. 363) amb el primer paràgraf suprimit. Pey (1954) ajunta les dues converses en una de sola (núm. 362) introduint un punt i seguit entre el primer paràgraf de la conv. del dia 14 i el segon de la del dia 16 i suprimint la fe d'errades de Fabra; Rafel (2006), en canvi, repara l'error (tal com indica a l'aparat) de la conv. del dia 14 (núm. 669) i publica la del dia 16 (núm. 670) tal com apareix al diari.

¹⁰¹ Aquest fragment («En la conversa de diumenge... ens obliga a publicar-lo de nou») no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006: p. 530, l. 1-5 de la corresponent conv.). Vg. n. 98, *supra* ↑.

Rafel (2006): núm. 685. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 363, dins la sèrie «¿Cal catalanitzar els topònims estrangers?». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (anotació al marge en què s'indica la pertinença de la conversa a una sèrie amb un mateix títol: «id.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).¹⁰²

• **Foli 373.** «**364.**— Trobem sovint *Xicago*, *Manxester*, en lloc de *Chicago*, *Manchester*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 2-8-25

Rafel (2006): núm. 686. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 364, dins la sèrie «¿Cal catalanitzar els topònims estrangers?». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 374.** «**365.**— El Sr. **senyor** Delfí Dalmau reclama la nostra atenció sobre els disbarats que es cometen en la nomenclatura de les ciutats estrangeres.»

Original de «La Publicitat»/ Text mecanoscrit/ Full de l'edició de 1924

Datat a mà: 5-7-28.

Rafel (2006): núm. 839. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 365, dins la sèrie «¿Cal catalanitzar els topònims estrangers?». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (anotació al marge en què s'indica la pertinença de la conversa a una sèrie amb un mateix títol: «id.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 375.** «**366.**— Als Srs. A.R. i M. H. Que una ciutat estrangera ja té d'antic una denominació catalana: és molt enraonat de conservar-li aquesta denominació.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 4-8-25.

Rafel (2006): núm. 687. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 366, dins la sèrie «¿Cal catalanitzar els topònims estrangers?». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (anotació al marge en què s'indica la pertinença de la conversa a una sèrie amb un mateix títol: «id.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la dedicatòria, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 376.** «**367.**— Abellir, intransitiu, vol dir venir de grat, despertar un desig o un apetit, produir una temptació: “... e com fou fora de la posada, essent en vista dels palaus de les donzelles, tornà-se'n.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

¹⁰² La darrera frase apareix al dors del f. mecanografiat, que està enganxat per la part superior a un f. blanc com els altres de la capsula.

Rafel (2006): núm. 66 (29-I-1920).

Pey (1954): núm. 367, dins la sèrie «*Abellir*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Abellir*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 377.** «368.— El verb *abellir* es pot també usar com a transitiu, amb un complement directe; però la significació que té llavors no sembla pas ésser la que li han donat alguns autors moderns: la del verb castellà *embellecer* o del verb francès *embellir*, que tenia precisament *abelir*, transitiu, en francès antic: “Il nous sorne et abelist”, “Il advironna la marchié adfin de le *abelir* et orner de tavernes et de maisons”.»

Text mecanoscrit.

Datat del 30 de gener 1920.

Rafel (2006): núm. 67. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 368, dins la sèrie «*Abellir*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera en què s'indiquen l'autor, la procedència i la data de publicació del text («P. Fabra, *Converses filològiques*, “La Publicitat”, 30 gener 1920 (ed. nit)») i de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 378.** «369.— *Abillar* ha estat usat en la llengua escrita moderna amb la significació de “vestir”.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 68 (31-I-1920).

Pey (1954): núm. 369: «*Abillar*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Abillar*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 379.** «370.— El català posseeix, com el castellà, el verb *abrasar*, derivat del mot d'origen germànic *brasa*, al qual verb donem, però, una extensió excessiva en perjudici del verb *abrusar*.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 132 (8-V-1920).

Pey (1954): núm. 370: «*Abrasar* i *abrusar*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Abrasar* i *abrusar*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 380.** «371.— El català posseeix, relacionats amb els adjectius *breu* (de *brevis*), *lleu* (de *levis*) i *greu* (de *gravis*, amb un canvi de *a* en *e* provocat per *levis*), els tres verbs *abreujar*, *alleujar* i *agreuja*.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 104 (23-II-120 [sic]).¹⁰³

Pey (1954): núm. 371, dins la sèrie «*Abreviar o abreujar? Aliviar o alleujar? Agraviar o agreujar?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Abreviar o abreujar? Aliviar o alleujar? Agraviar o agreujar?*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

• **Foli 381.** «372.— Considerem, doncs, com a inadmissibles *aliviar* i *agraviar*, que reemplaçarem per *alleujar* i *agreujar*, i com a llatinismes innecessaris *abreviar* i *agravar*, als quals preferim *abreujar* i *agreujar*.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 105 (24-III-1920).

Pey (1954): núm. 372, dins la sèrie «*Abreviar o abreujar? Aliviar o alleujar? Agraviar o agreujar?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (anotació al marge en què s'indica la pertinença de la conversa a una sèrie amb un mateix títol: «id.») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

• **Foli 382.** «373.— A tot moment, en periòdics i llibres, topem amb errades que proven fins a quin punt és ~~neglida~~ *negligida* la correcció d'originals en les nostres impremtes.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 8-XI-1920.

Rafel (2006): núm. 216. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 373: «Absurd, absurditat». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Absurd, absurditat*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data, de la numeració en xifres romanes i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 383.** «374.— Creiem que convindria de restablir, en l'estil epistolar, l'antiga distinció entre els adverbis *ací* i *aquí*.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 20 (7-XII-1919).

Pey (1954): núm. 374: «*Ací* i *aquí*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Ací* i *aquí*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

• **Foli 384.** «375.— El llatí posseeix un nombre considerable d'adjectius terminats en *-atòrius*, derivats de verbs de la primera conjugació: de *accusare accusatòrius*, de *laudare laudatòrius*, de *amare amatòrius*, etc.»

Full de l'edició de 1924

¹⁰³ En l'edició de Rafel (2006) hi ha un error tipogràfic: on diu «120» ha de dir «1920».

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 77 (14-II-1920).

Pey (1954): núm. 375, dins la sèrie «*Aclaratori i aclaració, incorrectes*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Aclaratori i aclaració, incorrectes*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

• **Foli 385.** «~~376.~~— ~~*Aclaració, aclaratori*~~. Ja advertírem en una conversa de la primera sèrie anterior que *aclaració* és un castellanisme.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 24-11-22.

Rafel (2006): núm. 269. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 376, dins la sèrie «*Aclaratori i aclaració, incorrectes*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la numeració en xifres romanes, de la data, de la fe d'errades¹⁰⁴ i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 386.** «~~377.~~— Avui hi ha, desgraciadament, molts qui, davant dos mots sinònims o que creuen sinònims, prefereixen sistemàticament el que és estrany a la llengua parlada.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 17-6-23.

Rafel (2006): núm. 394. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 377, dins la sèrie «*Adés*». Coincidència en la numeració.

Sense correccions. Amb canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Adés*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 387.** «~~378.~~— Al Sr. J. Puig Esteve. El senyor P. E. està d'acord amb nosaltres que *adés* no vol dir “en el moment present”; però, segons ell, no significaria sinó “fa poc”.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 20-6-23.

Rafel (2006): núm. 396. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 378, dins la sèrie «*Adés*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Adés*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la dedicatòria, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 388.** «~~379.~~— “Allò *adolia* d'un defecte...”»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 11-5-26.

¹⁰⁴ En nota al final del text, Fabra dona compte d'un error aparegut en la conversa publicada el dia anterior.

Rafel (2006): núm. 741. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 379: «*Adolir*, incorrecte». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Adolir*, incorrecte»), supressió d'un fragment del text¹⁰⁵ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 389.** «380.— Alguns dies havem trobat diferents exemples de *agombolar* en el sentit de *acumular*, *amuntegar*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 9-6-23.

Rafel (2006): núm. 388. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 380: «*Agombolar*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Agombolar*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 390.** «381.— Havem notat que va estenent-se l'ús del verb *aïrar-se* en el sentit de “esdevenir irat”, “enutjar-se fortament”.»

Original de «La Publicitat»

Datat a mà: 26-X-24

Rafel (2006): núm. 611. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 381: «*Aïrar-se*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Aïrar-se*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 391.** «382.— El mot àrab *al-cohl* es troba usat en català antic sota la forma *aclofoll*, designant unes pólvores d'antimoni o galena amb què les dones es pintaven les celles.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 120 (17-IV-1920).

Pey (1954): núm. 382: «*Alcofoll* o *alcohol*?». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Alcofoll* o *alcohol*?») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 392.** «383.— ~~Sr. R.L.G.~~ A Barcelona diem a cada moment *bueno*, i ningú no creu, per això, que *bueno* hagi d'admetre's en bon català.»

Original de «La Publicitat»

Datat a mà: 20-1-27.

Rafel (2006): núm. 777. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 383: «*Alego*, inadmissible». Coincidència en la numeració.

¹⁰⁵ Aquest fragment («que, als ulls d'un coneixedor... dialecte de l'espanyol») no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006: p. 585, l. 12-13 de la corresponent conv.).

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Alego*, inadmissible»), supressió de la primera meitat del text¹⁰⁶ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 393.** «384.— Hi ha gent que, sentint la necessitat d'un mot exactament idèntic a *ajeno*, no tenen escrúpol a adoptar aquest mot, d'on creuen haver-ne tret un mot correctament català catalanitzant-ne la terminació i, si això no bastava, catalanitzant-ne l'ortografia.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 177 (2-VIII-1920).

Pey (1954): núm. 384, dins la sèrie «*Aliè i d'altri*». Coincidència en la numeració.

Sense correccions. Amb canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Aliè i d'altri*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

• **Foli 394.** «385.— No ens oposem pas a l'admissió del mot *aliè*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 26-3-25.

Rafel (2006): núm. 646. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 385, dins la sèrie «*Aliè i d'altri*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 395.** «386.— Solament fent una revisió completa del nostre vocabulari, comparant-lo amb els de les altres llengües d'element savi greco-llatí, podem descobrir certs castellanismes que, a primera vista, tenen tot l'aire d'ésser mots manlevats al llatí clàssic.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 6-3-23.

Rafel (2006): núm. 329. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 386: «*Alimentici*, incorrecte». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Alimentici*, incorrecte») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 396.** «387.— No és estrany que la llengua escrita hagi perdut, durant els llargs segles de decadència literària, una sèrie de mots abstractes, i que les idees que aquests designaven es trobin avui designades per mots manlevats a l'espanyol al castellà.»

Original de «La Publicitat»

Datat a mà: 23-8-25.

Rafel (2006): núm. 691. Correspondència de dates.

¹⁰⁶ Aquest fragment («Sr. F.V.S. Encara que convinguéssim... a usar *cancerós*») no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006: p. 611, l.1-6 de la corresponent conv.). La part superior del f., que devia contenir aquest paràgraf, ha estat tallada. Al marge dret hi ha una anotació manual en què es proposa d'incloure aquest text en una altra conversa («això podria anar a continuació de *adés* (en sint.? o ací?). Es refereix a *alego* més que a *bueno*»).

Pey (1954): núm. 387: «*Amàs, amassar*». Coincidència en la numeració.
Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Amàs, amassar*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 397.** «~~388.~~— Com havem de dir en català *amateur?*.»

Original de «La Publicitat»

Datat a mà: 9-4-23.

Rafel (2006): núm. 353. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 388: «*Amateur*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Amateur*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 398.** «~~389.~~— És molt possible que en català s'hagi produït *ampli* per imitació del *amplio español* ~~castellà~~.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 8-7-25.

Rafel (2006): núm. 677. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 389: «*Ample i ampli*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Ample i ampli*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 399.** «~~390.~~— Algú ha suggerit que el mot *andana* podia ésser utilitzat per a reemplaçar el mot *andén*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 11-12-23.

Rafel (2006): núm. 488. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 390: «*Andana*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Andana*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 400.** «~~391.~~— Al Sr. N. O. *Andarec* ens sembla perfectament acceptable.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 22-V-25.

Rafel (2006): núm. 662. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 391: «*Andarec - Andador*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Andarec - Andador*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 401.** «~~392.~~— *Antiquela* és un cas curiós de corrupció d'un mot manllevat a una altra llengua, si, com sembla, prové de *lentejuela* ~~espanyol~~ *castellà*: aquest mot hauria

sofert el canvi del so exòtic *j* velar en *k* (Ex.: *jefe: quefe; majo: maco*), la segregació de la *l-* inicial considerada com l'article i el canvi del grup *ente* pel grup més freqüent *anti*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 21-3-24.

Rafel (2006): núm. 535. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 392, dins la sèrie «*Antiquèla o lluentó?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Antiquèla o lluentó?*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 402.** «394.— ¿Quina ha estat la causa de l'èxit del mot *menys* dins el català corrent, al costat de l'èxit escàs o millor dit nul del mot *llur*?»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 5-7-23

Rafel (2006): núm. 406. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 394, dins la sèrie «Equivalents correctes de *apoiar, apoi*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Equivalents correctes de *apoiar, apoi*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 403.** «395.— Fa temps que els dos mots *apoiar* i *apoi* han estat assenyalats com a castellanismes que cal evitar.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 9-5-24.

Rafel (2006): núm. 555. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 395, dins la sèrie «Equivalents correctes de *apoiar, apoi*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 404.** «396.— *Apoyar, appuyer* i *appoggiare* són els prolongaments ~~espanyol~~ **castellà**, francès i italià del mot llatí popular *appodiare*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 10-5-24.

Rafel (2006): núm. 556. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 396, dins la sèrie «Equivalents correctes de *apoiar, apoi*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 405.** «397.— *Apujar* per *apoiar* no és acceptable mentre no es comprovi la seva existència en el català antic o en algun dels parlars actuals.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 15-5-24.

Rafel (2006): núm. 557. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 397, dins la sèrie «Equivalents correctes de *apoiar*, *apoi*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 406.** «398.— En l'ús del mot *apoiar* podem distingir tres casos principals.»

Original de «La Publicitat»

Datat a mà: 17-5-24.

Rafel (2006): núm. 558. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 398, dins la sèrie «Equivalents correctes de *apoiar*, *apoi*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 407.** «399.— ~~Descansar.~~ En la comunicació del Sr. ~~Reyna~~ **senyor Ruyra** el verb ~~espanyol~~ **castellà** *apoyar* es troba traduït en la majoria dels casos pel verb *descansar*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 20-5-24.

Rafel (2006): núm. 559. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 399, dins la sèrie «». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 408.** «400.— Dèiem en la conversa anterior que quan usem *apoiar* transitivament en el sentit de fer sostenir una cosa sobre una altra, aquest *apoiar* pot ésser reemplaçat per *descansar*.»

Original de «La Publicitat»/ Text mecanoscrit/ Full de l'edició de 1924

Datat a mà: 21-5-24.

Rafel (2006): núm. 560. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 400, dins la sèrie «Equivalents correctes de *apoiar*, *apoi*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 409.** «401.— ~~Recolzar.~~ Aquest verb **El verb *recolzar*** és un derivat de *colze*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 22-5-24.

Rafel (2006): núm. 561. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 401, dins la sèrie «Equivalents correctes de *apoiar*, *apoi*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 410.** «402.— *Recolzar* denota *descansar* (fer sostenir o sostenir-se) dins determinades condicions; però quan és emprat en sentit figurat, expressa la idea de sosteniment d'una manera general, sense cap restricció, i és llavors potser el millor substitut de *apoiar*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 24-5-24.

Rafel (2006): núm. 562. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 402, dins la sèrie «Equivalents correctes de *apoiar*, *apoi*».

Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 411.** «403.— Des què publicàrem la primera de les converses referents al mot *apoiar*, diferents empordanesos ens han escrit fent-nos esment del verb *estintolar* com un possible substitut d'aquell mot.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 27-4-24.

Rafel (2006): núm. 563. No hi ha correspondència de dates: 27-V-24.¹⁰⁷

Pey (1954): núm. 403, dins la sèrie «Equivalents correctes de *apoiar*, *apoi*».

Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 412.** «404.— En tots els casos en què, dins el treball del senyor Ruyra, *apoiar* es troba traduït per *descansar*, *recolzar* o *estintolar*, la traducció ens sembla perfecta: el mot que substitueix *apoiar* vol dir exactament el mateix que aquest mot: fer sostenir o sostenir-se en una cosa, sobre una cosa, contra una cosa.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 29-5-24.

Rafel (2006): núm. 564. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 404, dins la sèrie «Equivalents correctes de *apoiar*, *apoi*».

Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 413.** «405.— Havem estudiat fins ara dos dels tres casos principals en què usem el verb *apoiar*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 5-6-24.

Rafel (2006): núm. 565. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 405, dins la sèrie «Equivalents correctes de *apoiar*, *apoi*».

Coincidència en la numeració.

¹⁰⁷ És probable que l'error sigui en la datació manual del text, atès que el conjunt de converses que tracten sobre la traducció del verb espanyol *apoyar* es publiquen ininterrompudament al llarg del maig i el juny —i no pas l'abril— del 1924.

Amb correccions tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 414.** «406.— Quan diem que B descansa, recolza o es recolza (o s'estontola, s'estalona, etc.) en C, el subjecte de la proposició és el mot o grup de mots que designa la cosa sostinguda (B).»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 12-6-24.

Rafel (2006): núm. 566. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 406, dins la sèrie «Equivalents correctes de *apoiar*, *apoi*».

Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 415.** «407.— Avui ja s'ha generalitzat molt l'ús de *recolzar* en lloc de *apoiar*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 27-V-25.

Rafel (2006): núm. 664. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 407, dins la sèrie «Equivalents correctes de *apoiar*, *apoi*».

Coincidència en la numeració.

Sense correccions i sense títol. Amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 416.** «408.— “Els estats que han recolzat la candidatura del Reich, es veuran en una situació compromesa.”»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 24-3-26.

Rafel (2006): núm. 733. Correspondència de dates.¹⁰⁸

Pey (1954): núm. 408, dins la sèrie «Equivalents correctes de *apoiar*, *apoi*».

Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 417.** «409.— Encara *recolzar* (a propòsit d'un passatge d'una notícia de la secció d'esports, que l'ús indegut d'aquest verb feia del tot intel·ligible).»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 1-6-27.

Rafel (2006): núm. 797. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 409, dins la sèrie «Equivalents incorrectes de *apoiar*, *apoi*».

Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

¹⁰⁸ En Rafel (2006) hi ha dues converses datades del 24-III-1926: la primera (núm. 730, p. 577-578) apareix erròniament situada entre la del 25-II-1926 i la del 10-III-1926.

- **Foli 418.** «410.— ~~Al senyor M. G.~~ ¿Com devem traduir *achatar* en una expressió com *achatada por los polos?*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 12-12-24.

Rafel (2006): núm. 621. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 410: «*Aplatar*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Aplatar*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data, de la dedicatòria i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 419.** «411.— Al S. M.M. Entre els mots **de la llengua moderna** que cal bandejar n'hi ha alguns, en efecte, **de** molt difícils s'extirpar, no sols perquè es troben molt arrelats a la llengua, sinó encara pel fet que no hi ha en català els mots exactament equivalents que puguin substituir-los en tots els casos.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 17-5-27.

Rafel (2006): núm. 795. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 411, dins la sèrie «Equivalents correctes de *apretar*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Equivalents correctes de *apretar*»), supressió d'un fragment del text¹⁰⁹ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 420.** «412.— ~~Al Sr. J.C.C.~~ En la conversa en què parlàvem dels castellanismes *apoiar* i *apretar*, no figurava un verb que, en efecte, pot substituir *apretar* en determinats casos: el verb *pitjar*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 26-5-27.

Rafel (2006): núm. 796. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 412, dins la sèrie «Equivalents correctes de *apretar*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques; sense títol;¹¹⁰ amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 421.** «413.— En una d'aquestes converses recomanàvem de restablir, en l'estil epistolar, l'ús dels dos adverbis demostratius *ací* i *aquí* denotant respectivament el lloc on es troba aquell qui escriu i el lloc on es troba aquell a qui hom escriu.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 99 (16-III-1920).

¹⁰⁹ Aquest fragment («Al senyor J.R.— Ens ha comunicat un afeccionat... i, en altre cas, *jugador d'escacs*») no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006: p. 623, l.1-8 de la corresponent conv.). Al f., la primera part de la conversa ha estat retallada.

¹¹⁰ Els títols que es proposen («Equivalents correctes de *apretar*» i «Trad. d'*apretar pitjar*») apareixen ratllats. El primer es correspon amb el títol de la sèrie en què s'inclou la conversa en l'edició de Pey (1954).

Pey (1954): núm. 413: «*Aquest i aqueix*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Aquest i aqueix*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

* Al marge inferior del f. hi ha una nota en què es contempla la possibilitat, ja fallida, de col·locar aquesta conversa al volum de morfologia: «llàstima de no haver-ho posat a morfologia, on ja hi ha una conversa com aquesta».

- **Foli 422.** «~~414.~~— ~~Al Sr. B. Burch.~~ Ens escriu un comunicant lamentant-se que la llengua literària no usi l'adverbi *arreu* sinó en els circumstancials de lloc.»

Text mecanoscrit.

Datat a mà: 10-11-26.

Rafel (2006): núm. 770. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 414: «*Arreu*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (assignació un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Arreu*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la dedicatòria i de la data; numeració a l'inici del text).

- **Foli 423.** «~~415.~~— Sovint, davant un arcaisme, veiem gent protestar indignats contra les *invencions* dels escriptors actuals.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 15 (2-XII-1919).

Pey (1954): núm. 415: «*Assabentar, acomiadar*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Assabentar - acomiadar*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 424.** «~~416.~~— ~~AL SENYOR D.M.M. Realment,~~ ~~La~~ grafia antiga *assetiar* representa unes vegades el mot *assetjar* i altres el mot *assetiar*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 6-5-25.

Rafel (2006): núm. 659. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 416: «*Assetjar i assetiar*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Assetjar i assetiar*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la dedicatòria, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 425.** «~~417.~~— ~~Aterrar, aterrir, aterrisar.~~ ~~L'espanyol~~ El castellà ha produït en el català un gran nombre de pertorbacions semàntiques; sovint un mot ~~castellà~~ **català** ha canviat de significació o ha admès una nova accepció sota la influència del mot etimològicament corresponent de la llengua ~~dominadora~~ **veïna**.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 27-X-22.

Rafel (2006): núm. 255. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 417: «*Aterrar, aterrir, aterrisar*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Aterrar, aterrir, aterrisar*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).¹¹¹

- **Foli 426.** «418.— ¿Com havem d'anomenar els animals pertanyents a la segona classe dels vertebrats, els animals que els castellans anomenen *aves* i els francesos *oiseaux*?»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 74 (10-II-1920).

Pey (1954): núm. 418, dins la sèrie «*Au, ocell, moixó*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Au, ocell, moixó*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 427.** «419.— Alguns, prescindint de la seva significació real, han cregut que el mot *ocell*, per tal com és originàriament un diminutiu, era el més apte per a designar els ocells de l'ordre al qual pertany el rossinyol, gairebé tots de petita grandària.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 75 (12-II-1920).

Pey (1954): núm. 419, dins la sèrie «*Au, ocell, moixó*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 428.** «420.— En un llibre de poesies recentment publicat trobem el mot *arenetes*.»

Original de «La Publicitat»

Datat a mà: 28-3-24.

Rafel (2006): núm. 538. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 420: «*Aureneta o oreneta?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Aureneta o oreneta?*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 429.** «421.— Alguna vegada havem vist escrit *aute* en lloc de *auto* en l'accepció de *automóbil*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 10-XI-1922.

Rafel (2006): núm. 261. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 421: «*Auto per automòbil. Acte de fe*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Auto per automòbil. Acte de fe*») i canvis que afecten qüestions formals de

¹¹¹ La capçalera general de l'article ha estat retallada del f.

l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 430.** «422.— Creiem que el mot ~~espanyol~~ **castellà** *avance* (acció de *avanzar*), que tan sovint apareix en els telgrames de Madrid, hauria d'ésser traduït per *avançament* de preferència a *avenç*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 10-3-26.

Rafel (2006): núm. 731. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 422: «*Avançar* i *avençar*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Avançar* i *avençar*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 431.** «423.— ~~VENTATJA, AVENTATGE, AVANTATGE.~~ Durant molt de temps, s'escriu comunament *ventatja*; després es generalitzà *aventatge*, i aquesta grafia és la que fou adoptada per l'Institut en el seu ~~Diccionari Ortogràfic~~ **Diccionari Ortogràfic** (1917).»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 25-5-23.

Rafel (2006): núm. 378. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 423: «*Aventatge* o *avantatge*?». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Aventatge* o *avantatge*?»), supressió d'un fragment de text¹¹² i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, del subtítol, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 432.** «424.— El mot castellà *barón*, d'origen germànic, reunia les significacions que el castellà modern expressa amb els dos mots *barón* i *varón*. Solament que aquell mot apareixia escrit adés amb *b* adés amb *v*, vacil·lació freqüent en castellà a causa de la confusió antiga de la *b* i la *v* en aquesta llengua.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 43 (3-1-1920).

Pey (1954): núm. 423: «*Aventatge* o *avantatge*?». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Doble sentit de *baró*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 433.** «425.— Els dos verbs *bastar* i *abastar* ofereixen un exemple notable ~~del~~ **d'un** fet que ~~constatàvem en la conversa anterior~~ **hem constatat altres vegades**.»

Original de «La Publicitat»/ Text mecanoscrit/ Full de l'edició de 1924

Datat a mà: 1-12-23.

Rafel (2006): núm. 484. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 425, dins la sèrie «*bastar* i *abastar*». Coincidència en la numeració.

¹¹² Aquest fragment («El mot en qüestió... del *Diccionari ortogràfic* (en premsa)») no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006: p. 321, l. 15-17 de la corresponent conv.)

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Bastar i abastar*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 434.** «426.— Una de les significacions de *bastar* i del seu sinònim *abastar*, era la de “ésser suficient”: “Sufficit, qui vol dir *abastar*”, “E aquell no és pobre a qui *basta* poca cosa”.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 4-12-23.

Rafel (2006): núm. 485. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 426, dins la sèrie «*Bastar i abastar*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol;¹¹³ amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 435.** «427.— El català actual té els dos mots *abastar* i *bastar*, que no són pas sinònims.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 15-12-23.

Rafel (2006): núm. 491. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 427, dins la sèrie «*Bastar i abastar*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques; sense títol;¹¹⁴ amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 436.** «428.— En la primera edició del *Diccionari Ortogràfic* eren admesos els mots *batan* i *abatanar*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 29-4-24.

Rafel (2006): núm. 552. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 428: «*Batan o noc?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Batan o noc?*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 437.** «429.— ~~E~~És un fet freqüent que quan un mot català que no pertany al llenguatge corrent (un mot arcaic o *dialectal*) té alguna semblança amb algun mot espanyol castellà, hom acabi donant-li aquesta mateixa significació que aquest mot, i ja no es pensi a recórrer sinó a ell totes les vegades que es tracta de traduir el dit mot ~~espanyol~~ *castellà*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 16-10-23.

Rafel (2006): núm. 462. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 429, dins la sèrie «*Besllum, besllumar*». Coincidència en la numeració.

¹¹³ El títol que es proposa al marge superior del f. («*Abastar i bastar*») apareix ratllat i no coincideix amb el de Pey (1954).

¹¹⁴ Ídem n. 111.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Besllum*, *besllumar*»), supressió de la darrera frase del text¹¹⁵ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 438.** «**430.**— La *besllum* és “la claror que deixa passar un cos translúcid”.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 10-2-25.

Rafel (2006): núm. 633. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 430, dins la sèrie «*Besllum*, *besllumar*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol;¹¹⁶ amb supressió d'un fragment de text¹¹⁷ i amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 439.** «**431.**— En el Diccionari Ortogràfic de l'Institut, en la llista de mots catalans que presenten una *b* corresponent a una *v* castellana, figura el mot *berbena*, en castellà *verbena*.»

Text mecanoscrit.

Datat del 31-VII-1920.

Rafel (2006): núm. 176. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 431: «*Berbena*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Berbena*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera en què s'indiquen l'autor, la procedència i la data de publicació del text («P. Fabra, *Converses filològiques*, “La Publicitat”, 31-VII-1920 (ed. nit)») i de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 440. Continuació del f. anterior.** «... seva regla etimològica sobre l'ús de la *b* i la *v*.»

Text mecanoscrit, continuació del f. anterior.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera).

- **Foli 441.** «**432.**— Així, amb el sistema antic, un dia d'aquest [sic] hauria aparegut un “El lector diu” del El senyor Ll. S. (de l'Escala) ~~condemnant~~ **condemna** el mot *nuca*, usat recentment per Carles Soldevila, i ~~proposant~~ **proposa** de reemplaçar-lo per *bescoll*.»
Original de «La Publicitat»/ Text mecanoscrit/ Full de l'edició de 1924

Datat a mà: 13-3-25.

Rafel (2006): núm. 643. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 432: «*Bescoll* o *nuca*?». Coincidència en la numeració.

¹¹⁵ Aquest fragment («*De besllum*... “contra claror”») no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (p.380, l. 17 de la corresponent conv.). En relació amb aquesta supressió, en l'aparat crític de Rafel hi ha un error tipogràfic: on diu ««*De*... claror» | om. B» ha de dir ««*De*... claror» | om. B». (El subratllat és meu.)

¹¹⁶ El títol que es proposa al marge superior del f. («*Besllum*») apareix ratllat i no coincideix amb el de Pey (1954).

¹¹⁷ Aquest fragment («Ex.: “Les mans... (J. Ruyra)»») no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (p.502, l. 4-5 de la corresponent conv.).

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Bescollo nuca?*»), supressió del primer paràgraf del text¹¹⁸ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 442.** «433.— El verb *blasmar* és ja d'un ús corrent en la llengua literària.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 1[9] -6-23.¹¹⁹

Rafel (2006): núm. 395. Correspondència (parcial) de dates.

Pey (1954): núm. 433, dins la sèrie «*Blasmar*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Blasmar*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 443.** «434.— L'altre dia llegíem: “No censurem X; més aviat hauríem de blasmar Z.”»

Original de «La Publicitat»

Datat a mà: 17-1-26.

Rafel (2006): núm. 720. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 434, dins la sèrie «*Blasmar*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Blasmar*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 444.** «435.— Actualment sol evitar-se el castellanisme *bono* reemplaçant-lo per *bon*, admès en el ~~Diccionari Ortogràfic~~ **Diccionari Ortogràfic** (Pprimera edició).»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 23-11-23.

Rafel (2006): núm. 481. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 435: «*Bon* o *bo*, com a substantiu?». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Bon* o *bo*, com a substantiu?») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 445.** «436.— En català antic es troben a vegades mots que un pensa que, si no haguessin desaparegut, haurien pogut servir per a designar objectes moderns als quals donem avui noms forasters.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 4-6-25.

Rafel (2006): núm. 666. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 436: «*Bon* o *bo*, com a substantiu?». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Bon* o *bo*, com a

¹¹⁸ Aquest fragment («Rebent-se cada dia... en les “Converses filològiques”») no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006: p. 509-510, l.1-16 de la corresponent conv.).

¹¹⁹ La cal·ligrafia és dubtosa.

substantiu?») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 446.** «~~437.~~— Quan hi ha un mot català al qual no correspon exactament cap mot castellà sovint constatem, en la llengua escrita, ~~tan pregonament castellanitzada~~, com una tendència a prescindir-ne; així, perillen de caure en desuetud alguns bells mots catalans, reemplaçats per les locucions que tradueixen literalment les locucions emprades en lloc d'ells en castellà, mancat de mots que tradueixin exactament els dits mots catalans.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 215 (3-XI-1920).

Pey (1954): núm. 437: «*Caldre, sovint, altri*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Caldre - sovint - altri*»), supressió de la darrera part del text¹²⁰ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

* Al marge dret del f. hi ha una anotació destinada al caixista de l'editorial: «Sr. Saiz: Han de componer los títulos (como en el modelo adjunto), però sin acentos (aunque yo los marcaré). Los pondrán móviles o a mano».

- **Foli 447.** «Un altre mot cada dia més rarament usat és el pronom *altri* (corresponent al francès *autrui*).»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 215 (3-XI-1920).

Pey (1954): núm. 437: «*Caldre, sovint, altri*».

Amb correccions tipogràfiques; sense títol; amb supressió de la primera part del text¹²¹ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (numeració a l'inici del text).

* Al marge dret del f. hi ha una anotació en què es rectifica la proposta de divisió de la conversa original: «va junt amb el full anterior, formant una conversa».

- **Foli 448.** «~~438.~~— Per què la grafia *canvi* ha estat preferida a la grafia *cambi*?.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 45 (5-I-1920).

Pey (1954): núm. 438: «*Cambi o canvi*?». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Cambi o canvi*?») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 449.** «~~439.~~— ~~Al Sr. F. V.~~ *Cancerós* és bo: és un derivat de *càncer*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 1-10-25.

Rafel (2006): núm. 702. Correspondència de dates.

¹²⁰ Aquest fragment («Un altre mot...alguna obra», Ídem») apareix tant a Pey (1954: Vol. VIII, p. 5-6, l. 15-25) com a Rafel (2006: p. 200, l. 11-20 de la corresponent conv.). En el f., en canvi, el full de l'edició de 1924 es retalla en dues parts, de manera que cadascuna d'elles constitueix una conversa independent (Vg. f. 447, *infra* ↓).

¹²¹ Vg. n. 119, *supra* ↑.

Pey (1954): núm. 439: «*Càncer, cancerós*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Càncer, cancerós*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la dedicatòria, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 450.** «~~440.~~— Un ~~altre~~ mot de la llengua antiga que sovint trobem usat erròniament en el català actual és *captenir-se*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 18-4-23

Rafel (2006): núm. 360. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 440: «*Captenir-se*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Captenir-se*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 451.** «~~441.~~— Una de les qüestions discutides per l'Institut quan procedí a l'establiment de les Normes ortogràfiques, fou la de la transcripció de la lletra grega que els romans transcriviren per *ch*; ~~acordant-se~~ llavors *s'acordà* de transcriure-la per *c* o *qu* i no pas per *ch* com fan, per exemple, els francesos.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 26-9-23.

Rafel (2006): núm. 452. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 441: «*Chor* o *cor*?». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Chor* a *cor*?») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 452.** «~~442.~~— És sabut que el català posseeix, com el francès, numerals ordinals de formació popular; ço és, posseeix un sufix, que és el sufix *-è*, mitjançant el qual deriva de cada cardinal l'ordinal corresponent, com fa el francès mitjançant el sufix *-ième*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 27-2-24.

Rafel (2006): núm. 525. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 442: «*Cinquena essència* o *quinta essència*?». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Cinquena essència* o *quinta essència*?») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 453.** «~~443.~~— ~~AL SENYOR R.S.T.~~ *Colgadures* seria, segons algú, perfectament [sic] català, i no caldria, doncs, penedir-se d'haver-lo usat traduint *el castellà colgaduras*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 23-VI-25.

Rafel (2006): núm. 672. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 443: «*Colgaduras*, incorrecte». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Colgaduras*, incorrecte») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la dedicatòria, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 454.** «444.— La influència castellana ha estat funesta per al verb *concebre*; no en resta altre vestigi sinó el participi passat *concebut*.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 10 (27-XI-1919).

Pey (1954): núm. 444: «*Concebir o concebre? Percibir o perceber?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Concebir o concebre? Percibir o perceber?*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 455.** «445.— Al Sr. M. M.: Quin és el mot català corresponent a l'espanyol *al castellà contienda?*.»

Original de «La Publicitat»/ Text mecanoscrit/ Full de l'edició de 1924

Datat a mà: 27-6-2[4]¹²².

Rafel (2006): núm. 570. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 445: «*Contesa, contendre*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Contesa, contendre*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la dedicatòria, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 456.** «446.— Si de *contráriu* fem *contrari* i de *idóneus* (amb canvi de la *e* en *i*) fem *idoni*, no és desenraonat de convertir *continuus* en *continuu*.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 173 (23-VII-1920).

Pey (1954): núm. 446: «*Contínuu o continu?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Contínuu o continu?*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 457.** «447.— Al Sr. R.R. *Contrastar* i el seu postverbal *contrast* són, en efecte, dos mots l'ús dels quals ha estat considerablement restret en el català modern.»

Text mecanoscrit.

Datat a mà: 16-11-1926.

Rafel (2006): núm. 771. Correspondència de dates.

¹²² La cal·ligrafia és dubtosa.

Pey (1954): núm. 447: «*Contrastar, contrast*». Coincidència en la numeració.
Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Contrastar, contrast*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la dedicatòria, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 458.** «448.— *Davall* és, respecte a *avall*, ço que *damunt* és respecte a *amunt*.»
Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 29 (17-XII-1919).

Pey (1954): núm. 448: «*Damunt i davall*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Damunt i davall*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

• **Foli 459.** «449.— En el ~~Diccionari ortogràfic~~ *Diccionari ortogràfic*, en registrar el mot *davassall*, li fou conservada aquesta grafia, amb què figura en el Diccionari de Labèrnia.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 23-9-23.

Rafel (2006): núm. 451. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 449: «*Davassall o devessall?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Davassall o devessall?*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 460.** «450.— En català antic trobem els dos verbs *defendre* i *defensar* usats indiferentment sia en l'accepció de posar a cobert d'un atac rebutjant la força amb la força i accepcions anàlogues, sia en l'accepció de prohibir o imposar de fer alguna cosa.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 15-1-26.

Rafel (2006): núm. 719. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 450: «*Defendre i defensar*». Coincidència en la numeració.

Sense correccions. Amb canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Defendre i defensar*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 461.** «451.— Partint del fet que a l'adverbi castellà *más* correspon l'adverbi català *més*, havem fet correspondre als mots castellans *demás* i *además* els mots *demés* i *ademés*.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 52 (12-I-1920).

Pey (1954): núm. 451, dins la sèrie «*Demés i ademés*, incorrectes». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Demés* i *ademés*, incorrectes») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

• **Foli 462. Continuació del f. anterior.** «Quant a *ademés*, el català antic i l'actual posseeixen prou mots que permeten d'evitar-lo en tots els casos: *encara*, *encara més*, *més*, ~~*endemés*~~, *ultra això*, *no res menys*.»

Full de l'edició de 1924, continuació del f. anterior.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques.

• **Foli 463.** «**452.**— Encara apareix abundantament en les nostres publicacions *demés* com a traducció de *demás*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 22-12-22.

Rafel (2006): núm. 287. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 452, dins la sèrie «*Demés* i *ademés*, incorrectes». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques; sense títol;¹²³ amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la numeració en xifres romanes, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 464.** «**453.**— A l'adverbi *maés* correspon, en català, *més*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 6-10-23.

Rafel (2006): núm. 457. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 453, dins la sèrie «*Demés* i *ademés*, incorrectes». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol;¹²⁴ amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 465.** «**454.**— ~~Al Sr. R. S. S.~~ Nosaltres creiem que el mot català amb què havem de substituir l'híbrid *desahuci* (que pronunciem *desauci*) és *comiat*, prolongament, com el francès *congé*, del llatí *comeatum*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 13-1-23.

Rafel (2006): núm. 295. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 454: «*Desahuci* o *comiat*?». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Desahuci* o *comiat*?») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data, de la dedicatòria i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 466.** «**455.**— Des que hom torna a emprar els mots *cura* i *curar* com a traducció dels mots castellans *cuidado* i *cuidar*, havem pogut constatar alguns casos de *descurar* reemplaçant *descuidar*.»

¹²³ Els títols que es proposen al marge superior del f. («*Demés*» i «*Compostos de més*») apareixen ratllats i no coincideixen amb el de l'edició de Pey (1954).

¹²⁴ Ídem n. 121.

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 15-6-24.

Rafel (2006): núm. 567. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 455: «*Descurar o descuidar?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Descurar o descuidar?*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 467.** «~~456.~~— ~~Dr. B.~~— És aviat dit que *desenvolupar* és un flagrant gal·licisme.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 7-4-27.

Rafel (2006): núm. 789. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 456: «*Desenvolupar*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Desenvolupar*»), supressió del primer i el darrer paràgrafs del text¹²⁵ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (numeració a l'inici del text).

- **Foli 468.** «~~457.~~— Creiem que hauria d'assajar-se el reestabliment, en la llengua literària, del mot *destret*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 21-6-24.

Rafel (2006): núm. 568. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 457: «*Destret, destrènyer*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Destret, destrènyer*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 469.** «~~458.~~— Dins el català modern estigué durant algun temps molt en voga el verb *devenir* traduint el francès *devenir*.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 103 (22-III-1920).

Pey (1954): núm. 458: «*Devenir o esdevenir?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Devenir o esdevenir?*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 470.** «~~459.~~— En els mots hereditaris tota *-n-* intervocàlica (*vinum*) esdevinguda final per la caiguda de la desinència llatina (*vin*), acaba per desapareixer sense deixar el menor rastre (*vi*), no com en francès, en què la *-n-* ha desaparegut després de nasalitzar la vocal precedent.»

¹²⁵ Aquests fragments («Sr. J. A. — El verb... que cal, al contrari, evitar.» i «Sr. A.M.— És un error greu... la catalanització del mot llatí *spiritualis*») no apareixen a Pey (1954), però sí a Rafel 82006: p. 620, l. 1-5 i l. 12-16 de la corresponent conv.). El f. ha estat retallat de manera que sols es llegeix el fragment que constitueix la conv. 456 de l'ed. de Pey, i no pas la conv. sencera tal com es publicà a «La Publicitat» —i, per tant, el f. és d'una dimensió considerablement menor (aprox. Una quarta part d'un f. DIN-A4).

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 4-2-23.

Rafel (2006): núm. 311. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 459: «*Diaphanus*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Diàfan*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 471.** «460.— Trobàvem l'altre dia com a traducció de l'adjectiu ~~espanyol~~ **castellà** *disolvente*, el mot *dissolent*.»

Original de «La Publicitat»

Datat a mà: 26-6-23.

Rafel (2006): núm. 400. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 460: «*Dissolvent*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Dissolvent*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 472.** «461.— Al Sr. ~~M. M.~~ El substitut de *pañó* creiem que hauria d'ésser *drap*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 2-VII-1925.

Rafel (2006): núm. 675. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 461, dins la sèrie «*Drap*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Drap*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la dedicatòria, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 473.** «462.— Contraris com som de donar una forma catalana als castellanismes terminats en -o llevant-los aquesta -o, tinguérem l'altre dia un sust [sic]¹²⁶ en trobar un anunci encapçalat amb el mot *panys*.»

Original de «La Publicitat»

Datat a mà: 4-II-25.

Rafel (2006): núm. 631. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 462, dins la sèrie «*Drap*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol;¹²⁷ amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 474.** «463.— En el català escrit constatem alguns casos d'adversió injustificada envers mots perfectament lícits.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 27-3-23.

¹²⁶ En relació amb aquesta equivocació, a l'aparat crític de l'edició de Rafel (2006) hi ha un error: on diu «2 surt | **surt** P, per error...» ha de dir «2 surt | **sust** P, per error...». (Els subratllats són de Maria Cabrera.)

¹²⁷ El títol que es proposa al marge superior dret del f. («*drap*») apareix ratllat, tot i que coincideix amb el de la sèrie en la qual la conv. s'inclou en l'edició de Pey (1954).

Rafel (2006): núm. 344. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 463: «*Elevat i prestar*, mots lícits». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Elevat i prestar*, mots lícits») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 475.** «464.— Encara que l'ortografia moderna permet de diferenciar els postverbals dels dos verbs *embarcar* i *embargar*, escrivint el primer *embarc* i el segon *embarg*, no deixa d'ésser un inconvenient que la llengua expressi dues idees tan diferents com la de “acció i efecte d'embarcar” i la de “acció i efecte d'embargar” mitjançant dos mots que són completament homòfons.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 30-10-[1]923.

Rafel (2006): núm. 469. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 464, dins la sèrie «*Embarc i embarg, embarcament i embargament*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Embarc i embarg, embarcament i embargament*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 476.** «465.— Que no es cregui que els dos mots que proposàvem per a reemplaçar *embarc* i *embarg*, són dos derivats en *-ment* de creació recent o inventats per nosaltres per evitar aquells dos ~~post-verbals~~ **postverbals**: *embarcament* i *embargament* són mots antics.»

Original de «La Publicitat». En mal estat, de difícil lectura.

Datat a mà: 31-10-23.

Rafel (2006): núm. 470. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 465, dins la sèrie «*Embarc i embarg, embarcament i embargament*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 477.** «466.— En la llengua escrita ha estat usat llargament el verb *emplear* traduint el verb castellà *emplear* o el francès *employer*.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 85 (24-II-1920).

Pey (1954): núm. 466, dins la sèrie «*Emprar, esmerçar*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Emprar, esmerçar*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 478.** «467.— Un dels sentits del verb espanyol *emplear* és “hacer servir una cosa para algo”.»

Original de «La Publicitat»

Datat a mà: 1[?]¹²⁸-4-23.

Rafel (2006): núm. 361 (19-IV-1923). Correspondència (parcial) de dates.

Pey (1954): núm. 467, dins la sèrie «*Emprar, esmerçar*». Coincidència en la numeració. Amb correccions tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 479.** «468.— Sabem que *emplear* en l'accepció de “fer servir una cosa o un objecte o destinació” pot traduir-se per *emprar*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 19-4-23.

Rafel (2006): núm. 362. No hi ha correspondència de dates: 20-IV-1923.

Pey (1954): núm. 468, dins la sèrie «*Emprar, esmerçar*». Coincidència en la numeració. Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 480.** «469.— Cada vegada que és [sic] proposa l'adopció d'un mot arcaic o dialectal com a substitut d'un castellanisme, es corre el risc que aquell mot sigui pres com l'equivalent exacte del mot *espanyol castellà* que es tracta de bandejar, i sigui, per tant, usat en substitució d'aquest no sols en el cas indicat, sinó en qualsevol altre.»

Original de «La Publicitat»

Datat a mà: 20-4-23.

Rafel (2006): núm. 363. No hi ha correspondència de dates: 21-IV-1923.

Pey (1954): núm. 469, dins la sèrie «*Emprar, esmerçar*». Coincidència en la numeració. Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol;¹²⁹ amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 481.** «470.— “Li encareixem l'existència...”»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 13-11-23.

Rafel (2006): núm. 475. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 470: «*Encarèixer, incorrecte*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Encarèixer, incorrecte*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 482.** «471.— En algunes contrades existeix, ens diuen, el verb *endurar* en el sentit de *dejunar*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 6-X-26.

Rafel (2006): núm. 765. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 471: «*Endurar*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Endurar*») i canvis que

¹²⁸ La cal·ligrafia és dubtosa.

¹²⁹ El títol que es proposa al marge superior dret del f. («*Emplear o emprar*») apareix ratllat, i no coincideix amb el de la sèrie en la qual la conv. s'inclou en l'edició de Pey (1954).

afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 483.** «472.— Avui sol donar-se al verb *lliurar* el sentit de *deslliurar* o *alliberar*.»
Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 22 (9-XII-1919).

Pey (1954): núm. 472: «*Entregar* o *lliurar*?». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Entregar* o *lliurar*?») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

* Al f. es retallen i s'enganxen els dos fulls contigus de l'edició de 1924 (p. 78 i 79) que contenen aquesta conv.: la nota a peu de pàgina que apareix al final del primer fragment de full (p. 78) pertany a la conv. precedent, i, per tant, apareix ratllada.

• **Foli 484.** «473.— “Bescanviar els presoners.”»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 24-6-23.

Rafel (2006): núm. 399. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 473: «*Escanviar*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Escanviar*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 485.** «474.— Al Sr. J.R.— Ens ha comunicat un afeccionat al joc d'escacs que, en les seccions dels diaris i revistes dedicades a aquest joc, s'ha posat en ús el mot *escaquer* per a designar el jugador d'escacs.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 17-5-27.

Rafel (2006): núm. 795. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 474: «*Escaquer* i *jugador d'escacs*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Escaquer* i *jugador d'escacs*»), supressió d'un fragment del text¹³⁰ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la dedicatòria, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 486.** «475.— El verb castellà *estar* acompanyat d'una designació de lloc, tradueix el verb català *ésser*.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 170 (16-VII-1920).

Pey (1954): núm. 475, dins la sèrie «*Ésser* o *estar*?». Coincidència en la numeració.

Sense correccions. Amb canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Ésser* o *estar*?») i canvis que afecten

¹³⁰ Aquest fragment («Al Sr. M. M.— Entre els mots...aquest mot és *prémer*») no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006).

qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 487.** «476.— Entre la gent jove s'estén d'una manera alarmant l'ús de *estar* en lloc d'*ésser* quan aquest verb va acompanyat d'una determinació de lloc.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 23-10-23.

Rafel (2006): núm. 465. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 476, dins la sèrie «*Ésser o estar?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 488.** «477.— Un lector ens escriu que, segons ell, quan *estar* és usat amb la significació de “habitar”, és sempre pronominal; així no es diria *Està al quart pis*, sinó *S'està al quart pis*; i que, en canvi, es diu *estar* en expressions com *X està de caixer a la Diputació*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 7-11-23.

Rafel (2006): núm. 473. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 477, dins la sèrie «*Ésser o estar?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 489.** «478.— La influència castellana ha estat favorable al verb *estar*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 16-11-23.

Rafel (2006): núm. 477. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 478, dins la sèrie «*Ésser o estar?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 490.** «479.— En dues converses recents havem denunciat l'ús, cada dia més freqüent entre la gent jove, del verb *estar* en lloc de *ésser*, amb la significació de “trobar-se (en un lloc)”.

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 15-11-24.

Rafel (2006): núm. 476. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 479, dins la sèrie «*Ésser o estar?*». Coincidència en la numeració.

Sense correccions i sense títol. Amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 491.** «480.— La forma *estratega* és defectuosa.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 130 (5-V-1920). Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 480: «*Estratega o estrateg?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Estratega* o *estrateg*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 492.** «481.— La llengua literària accepta avui el mot dialectal *faisó*, sinònim de *manera* (forma d'un acte acomplert per algú).»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 7-10-23.

Rafel (2006): núm. 458. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 481, dins la sèrie «*Faiçó* i *faisó*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Faiçó* i *faisó*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 493.** «482.— L'altre dia parlàvem de la conveniència de reintroduir en la llengua literària el mot *faiçó* en l'accepció de *hechura*, acció de donar una certa forma a una matèria, i el seu derivat *afaiçonar* en les accepcions de donar una certa forma a una matèria (*afaiçonar el coure*) i de fer una obra treballant la matèria (*afaiçonar un càntir*) accepcions que trobem en el mot francès corresponent *façonner*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 9-X-23.

Rafel (2006): núm. 459. **No hi ha correspondència de dates: 10-X-1923.**

Pey (1954): núm. 482, dins la sèrie «*Faiçó* i *faisó*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques; sense títol;¹³¹ amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 494.** «483.— En el català actual és molt freqüent de trobar mots arcaics usats amb una desconexió completa de llur veritable significació.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 15-4-23.

Rafel (2006): núm. 358. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 483, dins la sèrie «*Fretura*, *freturar*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Fretura*, *freturar*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 495.** «484.— Vejam si, amb alguns exemples antics **més** del mot *fretura* i dels seus derivats, aconseguim que els nostres escriptors s'adonin que sovint els usen impròpiament.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 24-3-25.

Rafel (2006): núm. 645. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 484, dins la sèrie «*Fretura*, *freturar*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (anotació al marge en què s'indica la pertinença de la conversa a una sèrie amb un mateix títol: «id.») i canvis

¹³¹ El títol que es proposa al marge superior dret del f. («*Faiçó* i *faisó*») apareix ratllat, tot i que coincideix amb el de la sèrie en la qual s'inclou la conv. en l'edició de Pey (1954).

que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 496.** «485.— Són avui en gran nombre els mots reintroduïts en la llengua escrita.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 31-3-27.

Rafel (2006): núm. 788. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 485, dins la sèrie «*Fretura, freturar*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 497.** «486.— El mot català corresponent al castellà *frívolo* és *frívol*.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 106 (25-III-1920). Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 486: «*Frèvol i frívol*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Frèvol i frívol*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 498.** «487.— ~~AL SENYOR M.C.R.~~ En ~~espanyol~~ **castellà** *fundición* (derivat de *fundir*) és l'accio o efecte de fondre i la fàbrica on es fonen metalls.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 29-IV-25.

Rafel (2006): núm. 656. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 487, dins la sèrie «*Fundició o foneria?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Fundició o foneria?*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 499.** «488.— No fa gaire proposàvem com a substitut de *fundició* (taller) el mot *foneria*, derivat de *fondre* que té els seus parions en les altres llengües ~~novellatines~~ **neollatines**: *fonderie* en francès, *fonderia* en italià, *fundería* en ~~espanyol~~ **castellà**.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 7-6-25.

Rafel (2006): núm. 667. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 488, dins la sèrie «*Fundició o foneria?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol;¹³² amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 500.** «489.— Quan un mot anglès que no ha trobat la seva traducció catalana és ja d'ús general i pot considerar-se com una adquisició definitiva de la llengua, és qüestió

¹³² El títol que es proposa al marge superior dret del f. apareix ratllat i no coincideix amb el de Pey (1954).

d'escriure'l a la catalana, sempre però que la seva pronunciació no sigui massa allunyada de la que té el mot en la llengua originària.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 13-4-23.

Rafel (2006): núm. 356. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 489, dins la sèrie «Catalanització de *futbol* i altres termes esportius».

Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Catalanització de *futbol* i altres termes esportius») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 501.** «490.— Es [sic] clar que hi ha un perill a trigar a posar en ortografia catalana un mot francès o anglès; i és que la gent que l'apregui, no oralment, sinó per la lectura, li doni una pronunciació errònia, excessivament allunyada de la que té en la llengua originària.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 16-4-23.

Rafel (2006): núm. 359. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 490, dins la sèrie «Catalanització de *futbol* i altres termes esportius».

Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (anotació al marge en què s'indica la pertinença de la conversa a una sèrie amb un mateix títol: «cat...») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 502.** «491.— ~~(CORRESPONDÈNCIA) AL S.V.B.~~— Des que s'ha catalanitzat la grafia del mot anglès *football*, s'ha notat, en efecte, una vacil·lació en la seva accentuació gràfica: els uns escriuen *fútbol*; els altres, *futbol*; ço és, els uns el fan pla; els altres, agut.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 24-4-27.

Rafel (2006): núm. 792. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 491, dins la sèrie «Catalanització de *futbol* i altres termes esportius».

Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (anotació al marge en què s'indica la pertinença de la conversa a una sèrie amb un mateix títol: «cat...») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, del subtítol, de la dedicatòria, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 503.** «492.— “Monografies mèdiques” publica una nota demanant si no fóra millor de dir *glicosa* en lloc de *glucosa*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 3-3-27.

Rafel (2006): núm. 783. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 492: «*Glicosa* o *glucosa*?». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa:

«*Glicosa o glucosa?*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 504.** «493.— Hom ens pregunta si no es pot dir *gràcies* com a traducció de *gracias* castellà, equivalent a *merci* francès, i ha de donar-se forçosament *mercès*.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 202 (8-X-1920).

Pey (1954): núm. 493: «*Gràcies i mercès*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Gràcies i mercès*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 505.** «494.— En llatí vulgar *januáriu* era esdevingut *jenuáriu*.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 94 (9-III-1920).

Pey (1954): núm. 494: «*Janer o gener?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Janer o gener?*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 506.** «495.— Llegim en una traducció ~~de l'espanyol~~ **del castellà**: “Alguns viatgers desarmaren l'agressor, remetent-lo als agents de l'autoritat”.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 20-3-23.

Rafel (2006): núm. 338. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 495: «*Lliurar*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Lliurar*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 507.** «496.— Així com hi ha un bon nombre de mots que tothom usa avui com a bons, sense sospitar que són castellanismes, hi ha, al contrari, mots que ara i adés trobem evitats com a castellanismes tot i essent mots que gens no devem a la influència ~~espanyola~~ **castellana**.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 25-X-23.

Rafel (2006): núm. 466. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 496: «*Lluïdesa o lucidesa?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Lluïdesa o lucidesa?*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 508.** «497.— “El redactor diplomàtic de l'Agència Havas està autoritzat per a ~~pòsar~~ **oposar** a aquestes notícies el mentís més categòric i formal”.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 22-2-23.

Rafel (2006): núm. 324. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 497: «*Mentís o desmentiment?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Mentís o desmentiment?*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 509.** «~~498.~~— ~~AL S. J. M.~~ *Mensual* és bo; no cal reemplaçar-lo per *mesal*; l'adjectiu corresponent al substantiu *mes* no ha pas d'ésser obligatòriament *mesal*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 22-11-23.

Rafel (2006): núm. 480. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 498: «*Mesal o mensual? Anyal o anual?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Mesal o mensual? Anyal o anual?*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la dedicatòria, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 510.** «~~499.~~— ~~AMESURAT.~~ Tals com *consolar* i *aconsolar*, *conhortar* i *aconhortar*, *delitar-se* i *adelitar-se*, *lliberar* i *alliberar*, hi ha en català molts parells de verbs que solament es diferencien l'un verb de l'altre per la presència del prefix *a-* en l'un i l'absència en l'altre, sense que entre els dos verbs hi hagi cap diferència de significació.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 9-11-23.

Rafel (2006): núm. 474. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 499: «*Mesurat o amesurat*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Mesurat o amesurat*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, del subtítol, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 511.** «~~500.~~— ~~AL S. J. Porcioles.~~ En català tenim els dos adjectius *mig* i *mitjà* que es corresponen gairebé exactament amb els dos adjectius francesos *demi* i *moyen*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 30-11-26.

Rafel (2006): núm. 772. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 500: «*Mig i mitjà – Medi*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Mig i mitjà – Medi*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la dedicatòria, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 512.** «~~501.~~— ~~AL S. J. DE M.~~ No; no és millor *mig-eval* que ~~medieval~~ *medieval*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 21-3-23.

Rafel (2006): núm. 339. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 501: «*Mig-eval o medieval?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Mig-eval* o *medieval*?») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la dedicatòria, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 513.** «502.— ~~AL S. M. C. Modisto~~ *La forma castellana modisto* deu haver-se d'atribuir, indubtablement, a una debilitació del sentiment que *modista* és un mot format amb el sufix *-ista*, com *dentista*, *ateneista*, etc.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 1-1-27.

Rafel (2006): núm. 775. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 502: «*Modist* o *modista*, masculí?». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Modist* o *modista*, masculí?») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la dedicatòria, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 514.** «503.— *Mostruari*, ~~en efecte~~, no és un derivat correcte de *mostra*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 28-4-27.

Rafel (2006): núm. 793. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 503: «*Mostruari* o *mostrari*?». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Mostruari* o *mostrari*?»), supressió del primer paràgraf del text¹³³ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (numeració a l'inici del text).

- **Foli 515.** «504.— I— Ha Ha aparegut fa alguns dies a la «*La Veu de Catalunya*» un article en què era proposat de traduir «*bando*» per «*crida*» i «*multa*» per «*ban*».

Text manuscrit, de la mida d'un quart de f. Escrit per una sola cara.

Datat a mà: 20-8-20.

Rafel (2006): núm. 188. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 504, dins la sèrie «*Multa* i *ban*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Multa* i *ban*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la data; numeració a l'inici del text).

- **Foli 516. Continuació del f. anterior.** «... per a traduir el mot castellà «*multa*» («*multa*» en llatí, «*multa*» en italià), creiem que, donat l'origen del mot «*ban*», pot aquest molt bé emprar-se com a sinònim de «*bando*», àdhuc posat cas [*sic*] que en català antic el trobéssim exclusivament usat amb la derivació significació de «*multa*».

Text manuscrit, continuació del f. anterior. De la mida d'un quart de f., escrit per una sola cara.

Amb correccions tipogràfiques.

¹³³ Aquest fragment («S'ha posat, ara, en voga...*el ludir* (amb una sola *l*!))» constitueix la conv. n. 510 de Pey (1954); en Rafel (2006), en canvi, apareix integrat en una mateixa conv., tal com es publicà a «La Publicitat» (p. 622, l. 1-7 de la corresponent conv.). El f. ha estat retallat de manera que sols es llegeix el fragment que constitueix la conv. 503 de l'ed. de Pey, i no pas la conv. sencera —i, per tant, el f. és d'una dimensió considerablement menor (aprox. Una quarta part d'un f. DIN-A4).

- **Foli 517.** «505.— II.— El ~~bot~~ **mot** *ban*, corresponent al francès *ban*, al castellà i a l'italià *bando*, prové d'un verb germànic que significa publicar, proclamar.»

Text mecanoscrit.

Datat del 21-VIII-1920.

Rafel (2006): núm. 189. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 505, dins la sèrie «*Multa i ban*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera en què s'indiquen l'autor, la procedència i la data de publicació del text («P. Fabra, *Converses filològiques*, “La Publicitat”, 21-VIII-1920 (ed. nit)») i de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 518. Continuació del f. anterior.** «... davant del llatínisme *multa*.»

Text mecanoscrit, continuació del f. anterior.

Amb correccions ortogràfiques i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera en què s'indiquen l'autor i la data de publicació del text: «Fabra (21-VIII-1920)»).

- **Foli 519.** «506.— III.— CLXXXVI Si «*multa*» fos un mot castellà de formació popular o un manlleu del llatí afectat d'algun canviament fonètic estrany al català, bo que tractéssim d'eliminar-lo per molt arrelat que fos en català .»

Text manuscrit, de la mida d'un quart de f. Escrit per una sola cara.

Datat a mà: 23-8-20.

Rafel (2006): núm. 190. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 506, dins la sèrie «*Multa i ban*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques, sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la data i de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 520. Continuació del f. anterior.** «... -ència castellana, com a mot llatí que és podem indubtablement acollir-lo, com ho han fet no solament el castellà sinó l'italià i altres llengües ~~neovine~~ollatines..»

Text manuscrit, continuació del f. anterior. De la mida d'un quart de f., escrit per una sola cara.

Amb correccions tipogràfiques i supressió d'un fragment del text.¹³⁴

- **Foli 521. Continuació del f. anterior.** «... i «*bando*» respectivament per «*multa*» i «*ban*» que no pas per «*ban*» i «*crida*».»

Text manuscrit, continuació del f. anterior. De la mida d'un quart de f. escrit per una sola cara.

Amb correccions tipogràfiques.

- **Foli 522.** «507.— I.— En un article publicat a «*La Veu de Catalunya*» era combatut *ban* com a traducció del mot castellà *bando*: *ban* no significava altra cosa que *multa*, i per traduir *bando* podríem recórrer perfectament a *crida*.»

Text mecanoscrit.

Datat del 3-IX-1920.

Rafel (2006): núm. 197. Correspondència de dates.

¹³⁴ Aquest fragment («*Ban*, sinònim de *multa*... significació originària de *bando*») no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006: p. 178, l. 11-13 de la corresponent conv.).

Pey (1954): núm. 507, dins la sèrie «*Multa i ban*». Coincidència en la numeració.
Amb correccions tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera en què s'indiquen l'autor, la procedència i la data de publicació del text («P. Fabra, *Converses filològiques*, «La Publicidad», 3-IX-1920 (ed. nit)») i de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 523. Continuació del f. anterior.** «... sant, el senyor Ricard Piqué (de Tàrraga) proposa una solució que en el fons és la mateixa de l'articulista de «La Veu de Catalunya»: *ban* i *pregó*, ço és *ban* com a traducció de *multa*, *pregó* com a traducció de *bando*.»

Text mecanoscrit, continuació del f. anterior.

Amb correccions tipogràfiques.

- **Foli 524.** «... llengua, en la qual frueix d'una extensió molt més gran que no pas *ban*.»

Text mecanoscrit.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques.

- **Foli 525.** «508.— H— ¿Hauríem d'abandonar *multa* perquè en alguns indrets de Catalunya hom diu *ban* en lloc de *multa*?.»

Text mecanoscrit.

Datat del 4-IX-1920.

Rafel (2006): núm. 198. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 508, dins la sèrie «*Multa i ban*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera en què s'indiquen l'autor, la procedència i la data de publicació del text («P. Fabra, *Converses filològiques*, «La Publicidad», 4-IX-1920 (ed. nit)») i de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 526.** «... llatínisme superflu.»

Text mecanoscrit, continuació del f. anterior.

Datat a mà: 4-9-1920.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la data).

- **Foli 527.** «509.— En Ruyra ens fa notar la conveniència d'adoptar per al mot que correspon a l'espanyol *músculo*, la forma *múscul* en lloc de la forma *muscle*, que és l'admesa ordinàriament en el llenguatge escrit.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 23-V-25.

Rafel (2006): núm. 663. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 509: «*Muscle* i *múscul*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Muscle* i *múscul*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 528.** «~~(Correspondència)~~ 510.— S'ha posat, ara, en voga el mot *nòtula*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 28-4-27.

Rafel (2006): núm. 793. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 510: «*Nòtula*». Coincidència en la numeració.
Sense correccions. Amb canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Nòtula*»), supressió del segon paràgraf del text¹³⁵ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 529.** «511.— A alguns lectors d'aquestes converses ha sorprès l'ús que hi havem fet, algunes vegades, del mot *novellament* en el sentit de «recentment», «ara fa poc».»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 100 (17-III-1920).

Pey (1954): núm. 511: «*Novellament*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Novellament*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 530.** «512.— El senyor F. Soldevila senyala el nom *número* com un mot que caldria proscriure de la llengua literària.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 7-2-28.

Rafel (2006): núm. 817. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 512: «*Número i nombre*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Número i nombre*»), supressió d'un fragment del text¹³⁶ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 531.** «513.— Es persisteix, a tort, segons nosaltres, a escriure *obirar* en lloc de *albirar*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 28-12-23.

Rafel (2006): núm. 497. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 513: «*Obirar o albirar?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Obirar o albirar?*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 532.** «514.— El mot ~~espanyol~~ **castellà** *oído* ha produït una pertorbació en l'ús dels dos mots catalans *orella* i *oïda*, restrenyent la significació del primer i eixamplant la del segon.»

¹³⁵ Aquest fragment («*Mostruari*, en efecte,... però *vestuario*») constitueix la conv. n. 503 de Pey (1954); en Rafel (2006), en canvi, apareix integrat en una mateixa conv., tal com es publicà a «La Publicitat» (p. 622, l. 8-12 de la corresponent conv.). El f. ha estat retallat de manera que sols es llegeix el fragment que constitueix la conv. 510 de l'ed. de Pey, i no pas la conv. sencera —i, per tant, el f. és d'una dimensió considerablement menor (aprox. Una quarta part d'un f. DIN-A4).

¹³⁶ Aquest fragment («i algú a qui ha estat insinuada... de la qual seria la lectura.») no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006: p. 638, l. 24-26).

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 6-4-23.

Rafel (2006): núm. 350. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 514, dins la sèrie «*Oïda i orella*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Oïda i orella*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 533.** «515.— Havem pogut constatar darrerament que alguns dels nostres millors escriptors usen el mot *oïda* significant “l'òrgan de l'oïda”.»

Text mecanoscrit.

Datat a mà: 3-8-26.

Rafel (2006): núm. 754. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 515, dins la sèrie «*Oïda i orella*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la data; numeració a l'inici del text).

- **Foli 534.** «516.— Quan es tracta d'evitar un castellanisme, és freqüent, si es troba un mot català que el pot reemplaçar en alguna de les seves accepcions, que hom faci d'aquest mot —sobretot si és un mot tot just reintroduït en la llengua, ço és, un arcaisme— el substitut del mot castellà en totes les seves accepcions.»

Text mecanoscrit.

Datat del 6 d'agost del 1926.

Rafel (2006): núm. 755. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 516, dins la sèrie «*Oïda i orella*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera en què s'indiquen l'autor, la procedència i la data de publicació del text («P. Fabra, *Converses filològiques*, “La Publicitat”, 6 agost 1926»); numeració a l'inici del text).

- **Foli 535. Continuació del f. anterior.** «... mot *boca*, que uns cops vol dir la cavitat bucal (amb la boca plena d'aigua) i altres cops de l'obertura formada pels llavis (*besar a la boca*).»

Text mecanoscrit, continuació del f. anterior.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques.

- **Foli 536.** «517.— Per *a* expressar l'acció de rebre per mitjà de les orelles la sensació del so, el català posseïa el verb *oir*, prolongament del verb llatí *audire*; però, amb el temps, limitant l'ús d'aquell verb a l'expressió ~~oir missa~~ *oir missa*, ha acabat expressant aquella acció amb el verb *sentir*.»

Text mecanoscrit.

Datat a mà: 13-8-1926.

Rafel (2006): núm. 756. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 517: «*Oir i sentir*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la data; numeració a l'inici del text).

- **Foli 537.** «518.— Si realment existeix entre els escriptors actuals una certa aversió per al mot *omplir*, aquesta és, com diu molt bé En Cases Carbó, completament injustificada.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 12-2-25.

Rafel (2006): núm. 634. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 518, dins la sèrie «*Omplir i emplenar*». Coincidència en la numeració. Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Omplir i emplenar*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 538.** «519.— Fa algun temps que En Cases-Carbó es lamentava de la preferència que es dona avui, en la llengua escrita, al verb *emplenar* sobre el verb *omplir*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 13-12-25.

Rafel (2006): núm. 714. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 519, dins la sèrie «*Omplir i emplenar*». Coincidència en la numeració. Amb correccions estilístiques; sense títol;¹³⁷ amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 539.** «520.— En Ruyra, com eEn Cases-Carbó i nosaltres, desaprova en absolut la substitució sistemàtica del verb *omplir* pel verb *emplenar* practicada per la majoria dels escriptors actuals.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 30-XII-25.

Rafel (2006): núm. 717. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 520, dins la sèrie «*Omplir i emplenar*». Coincidència en la numeració. Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 540.** «521.— Dels dos verbs *omplir* i *emplenar*, la llengua literària no hauria d'admetre, segons eEn Cases-Carbó, sinó el verb *omplir*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 6-1-26.

Rafel (2006): núm. 718. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 521, dins la sèrie «*Omplir i emplenar*». Coincidència en la numeració. Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 541.** «522.— El nostre mot *orgue* (nom d'un instrument de música) ve del mot llatí *organum*, que ha donat *órgano* en ~~espanyol~~ **castellà** (com de *órphanus*, en ~~espanyol~~ **castellà** *huérfano*, prové *orfe*; de *ràphanus*, es ~~espanyol~~ **castellà** *rábano*, prové *rave*).»

Original de «La Publicitat».

¹³⁷ Els títols que es proposen al marge superior del f. («*Omplir - emplenar*» i «*omplir i emplenar*») apareixen ratllats.

Datat a mà: 9-11-22.

Rafel (2006): núm. 260. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 522: «*Orgue* i *òrgan*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Orgue* i *òrgan*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 542.** «523.— En un número de ~~*Quaderns d'Estudi*~~ «*Quaderns d'Estudi*» trobem el mot *paradògica*.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 76 (13-II-1920).

Pey (1954): núm. 523: «*Paradògic* o *paradòxic*?». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Paradògic* o *paradòxic*?») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 543.** «524.— En el prolongament català del mot llatí *prehéendere*, que ha donat *prendere* en italià, *prendre* en francès i *prender* en ~~espanyol~~ *castellà*, havem suprimit la primera *r* evitant, així, la successió dels dos grups *pr* i *dr*: diem *pendre* en lloc de *prendre*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 8-11-22.

Rafel (2006): núm. 259. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 524: «*Pendre* o *prendre*?». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Pendre* o *prendre*?») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 544.** «525.— En el català actual trobem usat el mot *perfídia* traduint els dos mots ~~espanyols~~ *castellans* *perfidia* i *porfia*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 24-1-24.

Rafel (2006): núm. 510. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 525: «*Perfídia* i *porfídia*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Perfídia* i *porfídia*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 545.** «526.— *Pertànyer* és un verb que, almenys en el català central i en la llengua literària, havia anat reculant davant *pertenèixer*, un dels nombrosos verbs en *-èixer* del català modern trets dels verbs castellans en *-ecer* mitjançant el canvi d'aquesta terminació castellana per la terminació catalana *-èixer*.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 201 (5-X-1920).

Pey (1954): núm. 526: «*Pertànyer* i *pertànyer-se*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Pertànyer* i *pertànyer-se*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

• **Foli 546.** «~~527.~~— ~~ALS CORRECTORS DE PROVES.~~ En el la primera edició del *Diccionari ortogràfic* de l'Institut, per un oblit inexplicable, no figura el mot *pertot*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 28-6-24.

Rafel (2006): núm. 571. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 527: «*Pertot* i *per tot*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Pertot* i *per tot*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la dedicatòria, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 547.** «~~528.~~— En català tenim el substantiu *pla*, corresponent a l'espanyol *llano*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 1-2-23.

Rafel (2006): núm. 309. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 528: «*Pla*, equivalent a *plan*, *plano*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Pla*, equivalent a *plan*, *plano*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 548.** «~~529.~~— ~~Una remarca a la conversa anterior.~~ Com, morfològicament, són *enriure's*, *emburlar-se*, etc., respecte a *riure's*, *burlar-se*, etc. és *emportar-se* respecte a *portar-se*: el seu *em* és originàriament l'adverbi pronominal *en*, com en aquells: *s'emporta* era abans *s'en se'n porta*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 23-4-25.

Rafel (2006): núm. 654. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 529: «*Portar-se* i *emportar-se*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Portar-se* i *emportar-se*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 549.** «~~530.~~— El verb català corresponent al castellà *pretender* no és *pretenir*, sinó *pretendre*.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 179 (4-VIII-1920). Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 530: «*Pretenir* o *pretendre*?». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Pretenir* i *pretendre*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 550.** «531.— Resten encara sense respondre algunes de les consultes que, temps endarrera, ens feia el senyor F. Soldevila.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 18-2-28.

Rafel (2006): núm. 819. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 531: «*El pudor i la pudor*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*El pudor i la pudor*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

* Al marge inferior del f. hi ha una anotació ratllada: «No es podria [sic] donar en nota aquests substituïts d'En Soldevila?»

- **Foli 551.** «532.— *Punt d'obrir*: Heus 's aquí una expressió actualment ben en voga en la llengua escrita.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 24-X-22.

Rafel (2006): núm. 254. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 532: «*Punt d'obrir o punt de vista?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Punt d'obrir o punt de vista?*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 552.** «533.— Amb pocs dies de diferència havem vist usats els dos mots *quilats* i *reens* traduint els dos mots espanyols *quilates* i *rehenes*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 20-1-24.

Rafel (2006): núm. 509. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 533: «*Quilats i reens*, incorrectes». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Quilats i reens*, incorrectes») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 553.** «534.— Rovira i Virgili ha atacat recentment el mot *rau* en l'accepció en què actualment és emprat en la llengua literària.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 19-[X]¹³⁸-25.

Rafel (2006): núm. 715 (19-XII-1925). Correspondència (parcial) de dates.

Pey (1954): núm. 534: «*Rau, raure*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Rau, raure*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

¹³⁸ La cal·ligrafia és dubtosa.

- **Foli 554.** «535.— En el darrer número de ~~La Revista~~ «La Revista», en l'article titulat *De la sensibilitat*, apareix usat *reial* en lloc de *real*: “la sensibilitat artística no té existència *reial*”.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 213 (28-X-1920).

Pey (1954): núm. 535, dins la sèrie «*Real o reial?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Real o reial?*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 555.** «536.— El prolongament català de l'adjectiu llatí *regalis* (derivat de *rex*, el rei) fou *real*.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 214 (20-X-1920).

Pey (1954): núm. 356, dins la sèrie «*Real o reial?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (anotació al marge en què s'indica la pertinença de la conversa a una sèrie amb un mateix títol: «*real...*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 556.** «537.— En una de les converses darreres el tipògraf ens feia dir *reialment* en lloc de *realment*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 16-5-23.

Rafel (2006): núm. 371. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 537, dins la sèrie «*Real o reial?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*real i reial*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 557.** «538.— Sr. J.C.C.— Ara, a propòsit d'un congrés, s'ha parlat molt de *riegos*, i ~~LA PUBLICITAT~~ «La Publicitat» ha traduït *riegos* per *regs*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 14-6-27.

Rafel (2006): núm. 798. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 538, dins la sèrie «*Reg, irrigació, regada, etc.*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Reg, irrigació, regada, etc.*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la dedicatòria, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 558.** «539.— (Correspondència). Sr. J. C. C.— Com reconeix el senyor J.C.C. en una carta que ens adreça, nosaltres no hem dit pas que preferíem *reg* entre els diferents mots catalans amb què podem traduir el mot *riego*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 3-7-27.

Rafel (2006): núm. 802. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 539, dins la sèrie «*Reg, irrigació, regada, etc.*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques; sense títol; amb supressió del darrer paràgraf del text¹³⁹ amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, del subtítol, de la dedicatòria, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 559.** «540.— (~~Correspondència~~) Sr. F. A.: El mot que el senyor Alentorn ens comunica (*reguiu*) vol dir “terreny que es pot regar” a jutjar pels exemples aplegats pel senyor F. de Moragues.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 16-7-27.

Rafel (2006): núm. 805. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 540, dins la sèrie «*Reg, irrigació, regada, etc.*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, del subtítol, de la dedicatòria, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 560.** «541.— Els catalans traduïm *registro* i *registrar* respectivament per *registre* i *registrar*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 27-8-25.

Rafel (2006): núm. 692. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 541, dins la sèrie «*Registre i escorcoll. Registrar i escorcollar*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Registre i escorcoll. Registrar i escorcollar*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 561.** «542.— *Escorcollar* és un mot ben viu en el parlar de Barcelona; no així el seu substantiu postverbal *escorcoll*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 28-8-25.

Rafel (2006): núm. 693. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 542, dins la sèrie «*Registre i escorcoll. Registrar i escorcollar*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (anotació al marge en què s'indica la pertinença de la conversa a una sèrie amb un mateix títol: «*reg...*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 562.** «543.— En reintroduir un mot antic en la llengua literària, no solament s'esdevé sovint de donar-li una significació equivocada (és el cas de *fretura* emprat com

¹³⁹ Aquest fragment («Dr. A.— Si no hi ha cap... com a preferible a *glucosa*») no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006: p. 627, l. 11-17).

a sinònim de “desig vehement”, o de *frèvol* emprat com a sinònim de “frívol”), sinó també, quan es tracta d’un verb, d’adjuntar-li defectuosament els seus complements.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 27-1-24.

Rafel (2006): núm. 512. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 543, dins la sèrie «*Regraciar*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l’article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Regraciar*») i canvis que afecten qüestions formals de l’edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l’inici del text).

- **Foli 563.** «544.— Hem combatut diferents vegades la construcció *blasmar d’algú*.»

Text mecanoscrit.

Datat a mà: 17-9-26.

Rafel (2006): núm. 761. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 544, dins la sèrie «*Regraciar*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l’edició (supressió de la data; numeració a l’inici del text).

- **Foli 564.** «545.— La presència de la *l* inicial en *lent* el delata com a mot no hereditari, puix que si *lentus* ens hagués pervingut per via popular, hauria pres la forma *llent*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 2-5-25.

Rafel (2006): núm. 657. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 545: «*Relentir, relentar o alentir?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l’article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Relentir, relentar o alentir?*») i canvis que afecten qüestions formals de l’edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l’inici del text).

- **Foli 565.** «546.— Continuar una cosa que havia estat interrompuda es diu, en català, *reprenre-la*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 22-X-22.

Rafel (2006): núm. 253. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 546: «*Renuar o reprenre?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l’article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Renuar o reprenre*») i canvis que afecten qüestions formals de l’edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l’inici del text).

- **Foli 566.** «547.— *Riure’s* és un de tant verbs que exigeixen un complement introduït amb la preposició *de*; diem *em ric d’ell*, *em ric d’això*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 21-4-25.

Rafel (2006): núm. 653. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 547: «*Riure’s de o enriure’s de?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l’article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Riure’s*»

o *enriure's de?*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 567.** «~~548.— SAFARETX, SAFAREIG.~~ Pronunciant-se idènticament els dos dígrafs *-tx* i *-ig*, es comprèn que alguns mots terminats en el so *-tx* presentin, en el català de la ~~R~~Renaixença, una ortografia vacil·lant.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 7-6-23.

Rafel (2006): núm. 386. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 548: «*Safaretx* o *safareig?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Safaretx* o *safareig?*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, del subtítol, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

* Al marge inferior del f. hi ha una nota en què s'apunta la possibilitat de suprimir el darrer paràgraf del text («només suprimiria aquest tros»), però apareix ratllat.

- **Foli 568.** «~~549.— Al senyor P.R.:~~ *Salvetatge* per *salvament* és, en efecte, un francesisme innecessari.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 6-3-25.

Rafel (2006): núm. 640. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 549: «*Salvetatge* o *salvament?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Salvetatge* o *salvament?*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la dedicatòria, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 569.** «~~550.— Al senyor S.F.P.~~ En ajuntar-se *Sant* i *Boi* per formar el derivat en *-à* amb què es designen els habitants de *Sant Boi*, és millor no alterar la grafia dels dos components i escriure *santboià*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 11-7-25.

Rafel (2006): núm. 679. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 550: «*Samboià* o *santboià?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Samboià* o *santboià?*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la dedicatòria, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 570.** «~~551.—~~ Que un castellà ens adverteixi que usem malament el verb *venir* en ~~espanyol~~ **castellà**, ho trobem bé.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 14-1-23.

Rafel (2006): núm. 296. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 551, dins la sèrie «*Senyor, don, en*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Senyor, don, en*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 571.** «552.— ~~AL DOCTOR LL. S.~~ Combatíem en una d'aquestes converses, l'ús del mot *don* davant els noms de pila, proposant d'emprar el títol *senyor* el mateix davant aquests noms que davant els cognoms o noms de família; i acabàvem la nostra conversa declarant-nos contraris a l'ús de la fórmula *senyor En*, que consideràvem una imitació del *señor don de l'espanyol del castellà.*»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 23-1-23.

Rafel (2006): núm. 302. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 552, dins la sèrie «*Senyor, don, en*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (anotació al marge en què s'indica la pertinença de la conversa a una sèrie amb un mateix títol: «senyor...») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la dedicatòria, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 572.** «553.— “Ha estat morta una sentillella francesa.”»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 30-6-23.

Rafel (2006): núm. 403. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 553: «*La sentinella o el sentinella?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*La sentinella o el sentinella?*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 573.** «554.— ~~Al Sr. A. B i S.~~ El *servitud* que figura en el *Diccionari ortogràfic* no prové del mot llatí *servitus-servitutis*, en el qual cas, ~~en efecte~~, la seva *d* final fora errònia: com a ~~*virtus*~~ *virtutem*, ~~*senectus*~~ *senectutem*, etc., responen, en català, *virtut*, *senectut*, etc., a ~~*servitus*~~ *servitutum* hauria de respondre evidentment *servitut*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 6-6-23.

Rafel (2006): núm. 385. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 554: «*Servitut o servitud?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Servitut o servitud?*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la dedicatòria, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 574.** «555.— En una notícia sobre la suposada abdicació del xa de Pèrsia, trobem el mot *xa* escrit *sha*.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 183 (2-VIII-1920).

Pey (1954): núm. 555, dins la sèrie «*Sha o xa?*». Coincidència en la numeració.

Sense correccions. Amb canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Sha o xa?*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 575.** «556.— Ha estat des de fa molt de temps assenyalada com a dolenta la grafia *sha*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 15-2-25.

Rafel (2006): núm. 635. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 556, dins la sèrie «*Sha o xa?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 576.** «557.— En el mateix número de ~~LA PUBLICITAT~~ «La Publicitat» on combatíem per segona o tercera vegada la grafia *sha*, apareixia el mot àrab *xerif* escrit *sherif!*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 20-II-25.

Rafel (2006): núm. 636. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 557: «*Sherif o xerif?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Sherif o xerif?*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 577.** «558.— Una conseqüència de la supeditació d'una llengua a una altra és que hom cregui que cada mot d'aquesta ha de tenir en aquella un mot que li correspongui exactament.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 8-2-23.

Rafel (2006): núm. 313. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 558: «Verb derivat de *simultani*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Verb derivat de *simultani*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 578.** «559.— ~~una de les altres dues preguntes,~~ Ferran Soldevila ens ha fet algunes preguntes, una de les quals gairebé no és una pregunta: ~~Ferran Soldevila~~ l'il·lustre historiador afirma que *somatenista* no és un derivat ben fet de *sometent*, i té tota la raó.»

Text mecanoscrit.

Datat a mà: 26-8-2[X].¹⁴⁰

Rafel (2006): núm. 811 (28-VIII-1927). Correspondència (parcial) de dates.

Pey (1954): núm. 559: «*Somatenista*, incorrecte». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Somatenista*, incorrecte»), supressió del primer i el tercer paràgrafs del text¹⁴¹ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la data; numeració a l'inici del text).

¹⁴⁰ La cal·ligrafia és il·legible.

¹⁴¹ Aquests fragments («Amb gust interrompem... les proposicions interrogatives») i («Quant a la tercera pregunta... amb minúscula») no apareixen a Pey (1954), però sí a Rafel (2006: p. 633, l. 1-15 i p. 634, l. 23-35 de la corresponent conv.).

* En Rafel (2006) hi ha un error tipogràfic a l'aparat crític: on diu «B 599» ha de dir «B 559».

- **Foli 579.** «560.— Els mots catalans que no tenen en ~~espanyol~~ **castellà** un mot exactament equivalent, solen presentar, en el nostre català castellanitzat, una vida més aviat migrada, essent generalment reemplaçats per les locucions o perífrasis amb què apareixen traduïts en ~~espanyol~~ **castellà**.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 5-5-23.

Rafel (2006): núm. 367. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 560: «*Sovint*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Sovint*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

* Amb una anotació ratllada al marge superior del f.: «~~això també s'hauria de posar entre els adverbis~~».

- **Foli 580.** «561.— Té raó en Casas-carbó (en un article excel·lent, que per la seva llargària no ha pogut ésser publicat oportunament en la secció “El lector diu...”): si hem d'adoptar un derivat de *finestra* per a substituir el mot *taquilla*, dels tres mots proposats —*finestrell*, *finestror*, *finestreta*— el primer és indubtablement preferible als altres dos.» ~~llargària no ha pogut ésser publicat oportunament en la secció “.”~~

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: [X]¹⁴²-3-25.

Rafel (2006): núm. 639 (3-III-1925). Correspondència (parcial) de dates.

Pey (1954): núm. 561, dins la sèrie «Substitució de *taquilla*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Substitució de *taquilla*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 581.** «562.— Quan hom proposa un mot *nou* [*sic*], ha d'esperar-se que no sempre aquest mot mereixerà l'aprovació general, i un perill que es corre, si el mot és una pura creació del proponent, és que tothom comenci a proposar, amb igual dret, un mot de la seva invenció, i després, potser, vulgui mantenir-lo per punt.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 11-3-25.

Rafel (2006): núm. 642. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 562, dins la sèrie «Substitució de *taquilla*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

¹⁴² La cal·ligrafia és dubtosa.

• **Foli 582.** «**563.**— ~~La persona que ens feu adonar d'aquesta errada de la primera edició,~~ **Un lector** ens assenyalava també com a grafia, en la seva opinió, errònia, de la primera edició del *Diccionari ortogràfic* de l'Institut, la grafia *temptar*.»
Original de «La Publicitat».

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 382 (31-V-1923).

Pey (1954): núm. 563: «*Tentar o temptar?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Tentar o temptar?*»), supressió de la primera meitat del text¹⁴³ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 583.** «**564.**— Realment és avui freqüent el que ens denuncia un nostre lector: la substitució de *tornar* per *retornar*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 17-II-23.

Rafel (2006): núm. 478. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 564, dins la sèrie «*Tornar i retornar*». Coincidència en la numeració.

Sense correccions. Amb canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Tornar i retornar*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 584.** «**565.**— Qualsevol mot espanyol castellà, amb què la seva forma no el denunciï clarament com a no català, té avui totes les probabilitats d'esmunyir-se en el nostre lèxic, de passar sense dificultat com a perfectament català.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 1-3-24.

Rafel (2006): núm. 527. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 565: «*Traïcionar o traïr?*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Traïcionar o traïr?*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 585.** «**566.**— El manteniment o la supressió de la *n* final no estan ben fixats en un cert nombre de mots savis.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 28-1-23.

Rafel (2006): núm. 306. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 566: «*Un i u*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Un i u*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

¹⁴³ Aquest fragment («Una altra grafia errònia... en la nova edició del Diccionari») no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006: p. 323, l.1-7 de la corresponent conv). El f. ha estat retallat de manera que sols es llegeix el fragment que constitueix la conv. 582 de l'ed. de Pey, i no pas la conv. sencera —i, per tant, el f. és d'una dimensió considerablement menor (aprox. Una quarta part d'un f. DIN-A4).

- **Foli 586.** «**567.**— Quan un català està parlant en castellà usa *venir* en lloc de *ir*, el seu interlocutor castellà té raó d'advertir-lo que usa malament el verb *venir*; però generalment aquest no es limita a fer-li aquest advertiment, sinó que vol donar-li entenent que emprar *venir* en aquells casos en què els castellans diuen *ir* en lloc de *venir*, és una error àdhuc en català.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 169 (15-VII-1920).

Pey (1954): núm. 567: «Dos sentits del verb *venir*». Coincidència en la numeració.

Sense correccions. Amb canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Dos sentits del verb *venir*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 587.** «**568.**— ~~A la Sta. C.E. (de Tortosa).~~ No és solament a Tortosa, **com ens recorda la senyoreta C.E.**, sinó a Mallorca, Menorca i altres pobles de llengua catalana, que l'*abanico* o *éventail* és anomenat *ventall*, i tant de bo així fos anomenat a Barcelona i els altres punts on diem *vano*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 9-7-25.

Rafel (2006): núm. 678. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 568: «*Ventall*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Ventall*»), i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la dedicatòria, de la data, de la fe d'errades i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 588.** «**569.**— *Verificar* no hauria mai d'emprar-se en el sentit de “realitzar”, “efectuar”.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 25-4-23.

Rafel (2006): núm. 365. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 569: «Ús incorrecte de *verificar*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ús incorrecte de *verificar*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 589.** «**570.**— ~~Al S. B. A.~~ Sigui quin es vulgui l'origen del *vet* de la locució *vet aquí* (nosaltres creiem que és una forma arcaica d'imperatiu), avui el poble veu en la *-t* final, no una desinència verbal, sinó el pronom de segona persona, i això ha donat naixença a les expressions *ve-li aquí* i *ve-us aquí* exigides pels tractaments de vostè i de vós; no, però, que, àdhuc en el cas d'emprar-se aquests tractaments, no sigui també usada la locució *vet aquí*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 28-8-24.

Rafel (2006): núm. 592. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 570, dins la sèrie «*Vet aquí, heus aquí*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Vet aquí, Heus aquí*») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la dedicatòria, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 590.** «571.— En un català que, al costat de *vet aquí*, admet *veli aquí* i *veus aquí*, ço és, que considera la *t* de *vet* com el pronom de segona persona, i com a tal la tracta en afixar-se a *vet* un pronom, dient *vètel aquí* (ço és *ve-te'l aquí*), *vètela aquí* (ço és *ve-te-la aquí aquí*), és natural —dèiem— que *vet* sigui escrit *ve't*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 5-9-24.

Rafel (2006): núm. 594. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 571, dins la sèrie «*Vet aquí, heus aquí*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 591.** «572.— L'un, veient en *veus* (de l'expressió *veus aquí*) un *vet* en què la *t*, interpretada com el datiu del pronom *tu*, ha estat reemplaçada per *us* en adaptar-la al tractament de vós, creu que s'ha d'escriure *ve-us*; l'altre, considerant aquell *veus* com la combinació d'un *veu*, reducció de *veeu*, i el pronom *us* reduït a 's, vol que s'escrigui *veu's*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 19-9-24.

Rafel (2006): núm. 598. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 572, dins la sèrie «*Vet aquí, heus aquí*». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques; sense títol; amb supressió de la darrera frase del text¹⁴⁴ i amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 592.** «573.— Ens pregunta ara un: Si en *viatge* l'etimologia no exigeix *g*, ¿per què escrivim aquest mot amb *g* i no amb *j*?.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 252 (sense datar).

Pey (1954): núm. 573: «*Viatje* o *viatge*?». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Viatje* o *viatge*?») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

* El primer paràgraf del text apareix ratllat, però al marge hi ha una nota: «això val».

- **Foli 593.** «574.— Corresponent al tractament ~~espanyol~~ **castellà** de *usted*, tenim en català el tractament de *vostè*; però això no vol dir que fem del mot ~~vostè~~ **vostè** el mateix ús que els castellans fan del mot *usted*.»

Text mecanoscrit.

Datat a mà: 16-7-26.

¹⁴⁴ Aquest fragment («(En veritat... nosaltres combatuda.)») no apareix a Pey (1954), però sí a Rafel (2006: p.477. l. 12-14 de la corresponent conv.)

Rafel (2006): núm. 751. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 574: «Ús abusiú de vostè». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ús abusiú de vostè») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (numeració a l'inici del text).

- **Foli 594.** «575.— ~~E~~És de notar, en els mots anglesos introduïts en la nostra llengua, una tendència a accentuar-ne la primera síl·laba.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 25-6-26.

Rafel (2006): núm. 748. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 575: «Xòfer o xofer?». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Xòfer o xofer?») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 595.** «576.— Els lectors habituals d'aquestes converses poden haver-se format una idea de l'estat de castellanització a què era pervinguda la nostra llengua, del qual tot just comença a deseixir-se.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 141 (25-V-1920). Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 576, dins la sèrie «El català i el castellà comparats». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «El català i l'~~espanyol~~ el **castellà** comparats») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

* Al marge superior esquerre del f. hi ha una anotació: «Estaria bé que aquest apartat anés en un volum sol. Però potser serà curt. I amb l'Índex?»

- **Foli 596.** «577.— Entre els mots del llatí vulgar que s'han perpetuat en les llengües romàniques, n'hi ha un gran nombre de plans que presenten en llur darrera síl·laba una de les vocals *u* o *o* (tals com *bónum*, *bonos*).»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 142 (27-V-1920).

Pey (1954): núm. 577, dins la sèrie «El català i el castellà comparats». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 597.** «578.— En els mots esdrúixols del llatí vulgar el francès suprimeix la vocal de la síl·laba penúltima: *génerum* dóna *gendre*, *lépore lièvre*, *úndecim onze*.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 148 (28-V-1920).

Pey (1954): núm. 578, dins la sèrie «El català i el castellà comparats». Coincidència en la numeració.

Sense correccions i sense títol. Amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

• **Foli 598.** «579.— Com a resultat del diferent tractament que han sofert les dues vocals llatines *e* i *o*, breus en català i en castellà, als dos diftongs castellans *ié* i *ué* oposa el català les dues vocals simples *e* i *o*.»

Text manuscrit. De la mida d'un quart de f., escrit per una sola cara.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 145 (2-VI-1920).

Pey (1954): núm. 579, dins la sèrie «El català i el castellà comparats». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

* Al marge superior dret del f. hi ha una anotació ratllada, que continua al *verso*: «crec que val més posar-ho a màquina abans de corregir-ho. S'hauria de comparar, però, si és la conv. CCIV de la sèrie primera (publicada en llibre), perquè allí hauria aparegut revisada i corregida per P.F.»

• **Foli 599. Continuació del f. anterior.** «...-tellà (*miele, pietra, iede*, etc.; però *buono, nuovo*, etc.).»

Text manuscrit, continuació del f. anterior. De la mida d'un quart de f., escrit per una sola cara.

Amb correccions tipogràfiques.

• **Foli 600. Continuació del f. anterior.** «-vament en *i* i *u*: *pecho* (portuguès, *peito*) *pit*, *lecho* (port. *leito*) *llit*, *espejo* (port. *espelho*) *espill*, *seis* (port. *seis*) *sis*, *hoja* (port. *folha*) *fulla*, *ojo* (port. *olho*) *ull*, *ocho* (port. *oito*) *vuit*, *noche* (port. *noite*) *nuit*, reduït més tard a *nit*.»

Text manuscrit, continuació del f. anterior. De la mida d'un quart de f., escrit per una sola cara.

Amb correccions tipogràfiques.

• **Foli 601.** «580.— El fet d'haver-se diftongat en castellà les dues vocals llatines *é* i *ó* breus (*piedra, muere*) i d'haver-se mantingut no diftongades en català (*pedra, mor*), no solament ha produït un allunyament considerable entre les formes castellana i catalana d'una infinitat de mots llatins, en què figurava una d'aquelles vocals, sinó que ha estat causa d'una diferència notable entre ambdues llengües en la manera de pronunciar les vocals contigües.»

Text mecanoscrit.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 146 (3-VI-1920).

Pey (1954): núm. 580, dins la sèrie «El català i el castellà comparats». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

• **Foli 602.** «**581.**— Com a resultat d’haver suprimit el català en les síl·labes síl·labes finals totes les vocals llatines llevat de la *a*, presenta un nombre immens de mots que tenen una síl·laba síl·laba menys que llurs cooresponents [*sic*] castellans, i oposa a la gran majoria de mots castellans terminats en *-e* i *-o*, mots terminats en una consonant.»

Full de l’edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 148 (5-VI-1920).

Pey (1954): núm. 581, dins la sèrie «El català i el castellà comparats». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l’edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l’inici del text).

• **Foli 603.** «**582.**— Un fet característic de l’evolució fonètica del català és la producció dels diftongs *-au*, *-eu*, *-iu*, *-ou*, *-uu*, per la transformació en *u* d’una *c* palatal (*pácem: pau*), d’una *d* (*pédem: peu*), del grup *t* més *i* consonant (*prétium: prétyu: preu*), de la desinència verbal *tis* (*habétis: haveu*).»

Full de l’edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 147 (4-VI-1920).

Pey (1954): núm. 582, dins la sèrie «El català i el castellà comparats». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l’edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l’inici del text).

• **Foli 604.** «**583.**— Al començament del mot les consonants llatines a penes sofreixen cap modificació.»

Full de l’edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 149 (7-VI-1920).

Pey (1954): núm. 583, dins la sèrie «El català i el castellà comparats». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l’edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l’inici del text).

• **Foli 605.** «**584.**— Examinem els reflexos catalans i castellans de la *c* llatina seguida d’una *e* o d’una *i*.»

Full de l’edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 150 (10-VI-1920).

Pey (1954): núm. 584, dins la sèrie «El català i el castellà comparats». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l’edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l’inici del text).

• **Foli 606.** «**585.**— En els canvis que el català ha operat en les consonants llatines, rares vegades coincideix exclusivament amb el castellà.»

Full de l’edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 151 (11-VI-1920).

Pey (1954): núm. 585, dins la sèrie «El català i el castellà comparats». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 607.** «586.— Un fet d'ordre fonètic del castellà modern, que l'ha allunyat considerablement del català i del portuguès, és el pas de certes consonants sonores a sordes.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 165 (9-VII-1920).

Pey (1954): núm. 586, dins la sèrie «El català i el castellà comparats». Coincidència en la numeració.

Sense correccions i sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 608.** «587.— En l'establiment de les seves formes verbals el català ha seguit camins tots altres que el castellà.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 153 (15-VI-1920).

Pey (1954): núm. 587, dins la sèrie «El català i el castellà comparats». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 609.** «588.— Un altre temps en què apareix també ben clarament que en l'establiment de llurs formes verbals el català i el castellà han seguit camins tots diferents és el perfet d'indicatiu.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 154 (16-VI-1920).

Pey (1954): núm. 588, dins la sèrie «El català i el castellà comparats». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 610.** «589.— En l'establiment de les formes del perfet d'indicatiu podem constatar encara una grossa diferència entre el català i el castellà: la diferent manera amb què aquestes dues llengües han tractat la *u* dels perfets llatins en *-ui* (com *habui*) i la diferent extensió que cadascuna d'elles ha donat a aquests perfets.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 155 (18-VI-1920).

Pey (1954): núm. 589, dins la sèrie «El català i el castellà comparats». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 611.** «**590.**— El llatí vulgar presenta, al costat d'un gran nombre de verbs de la quarta conjugació, com *florire* (treure flor), verbs de la tercera, com *floriscere* (començar a treure flor), derivats d'aquells mitjançant el sufix **l'infix -isc-**.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 158 (22-VI-1920).

Pey (1954): núm. 590, dins la sèrie «El català i el castellà comparats». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 612.** «**591.**— Als verbs castellans en *-ecer* derivats d'adjectius o de substantius (Eex: *ennegrecer*, *florece*) corresponen verbs catalans en *-ir* (*ennegrir*, *florir*), el radical dels quals pren l'increment *-eix-* o *-esc-* en les formes rizotòniques del present (*ennegreix*, *floreix*).»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 159 (24-VI-1920).

Pey (1954): núm. 591, dins la sèrie «El català i el castellà comparats». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 613.** «**592.**— El participi passat dels verbs de la primera i de la quarta conjugacions llatines presenten respectivament les terminacions *-átus* i *-ítus* (Exemple: *cantatus*, *auditus*), que trobem perpetuades en totes les llengües ~~novineo~~llatines: en castellà i portufguès han donat *-ado* i *-ido*, en italià *-ato* i *-ito*, en català i en romanès *-at* i *-it*, en francès *-e* i *-i*.»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 167 (13-VII-1920).

Pey (1954): núm. 592, dins la sèrie «El català i el castellà comparats». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 614.** «**593.**— En els temps composts dels verbs transitius (*he comprat*, *havia comprat*, etc.) el participi concorda primitivament amb el complement directe en totes les llengües ~~novineo~~llatines (*he comprat un llibre*, *he comprada una casa*); però en totes elles es manifesta una tendència més o menys forta a fer-lo invariable, ço és, a usar la seva forma masculina del singular qualsevol que sigui el gènere i el nombre del complement directe (*he comprat un llibre*, *he comprat una casa*).»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 160 (26-VI-1920).

Pey (1954): núm. 593, dins la sèrie «El català i el castellà comparats». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 615.** «594.— És curiós de constatar com en l'època moderna, en què, supeditat el català al castellà, s'ha produït un acostament d'aquell a aquest, sobretot en el lèxic i en la sintaxi, certes diferències, lluny d'atenuar-se, s'han anat accentuant més i més.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 163 (3-VII-1920).

Pey (1954): núm. 594, dins la sèrie «El català i el castellà comparats». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 616.** «595.— En el pronom de tercera persona el català estableix una distinció entre el datiu i l'acusatiu, la qual perdura fins a l'època actual: el datiu és *li*, l'acusatiu és *lo* en el masculí i *la* en el femení.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 156 (19-VI-1920).

Pey (1954): núm. 595, dins la sèrie «El català i el castellà comparats». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- **Foli 617.** «596.— En el lèxic el català i el castellà presenten també diferències importantíssimes.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 168 (14-VII-1920).

Pey (1954): núm. 596, dins la sèrie «El català i el castellà comparats». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

- Entre el f. 617 i el 618 hi ha un paper, de mida inferior a un quart de f., en què s'indica: «per a més endavant o rebutjat», i, en una altra lletra, «Esmenes al Diccionari ortogràfic 618-641».

- **Foli 618.** «[Apleguem en aquesta secció [xxxxxxx]¹⁴⁵ diverses converses que, per llur caràcter general o per altres motius —en algun cas, simplement, per no haver disposat de llur text fins a darrera hora—, no han trobat lloc en [xxxxxxx]¹⁴⁶ en cap de les seccions [xxxxxxx]¹⁴⁷ que integren els [xxxxxxx]¹⁴⁸ volums precedents.»

¹⁴⁵ Fragment ratllat il·legible.

¹⁴⁶ Ídem n. 143.

¹⁴⁷ Ídem n. 143.

¹⁴⁸ Ídem n. 143.

Text manuscrit, del tamany d'un f. Escrit per una sola cara.

Sense datar.

Rafel (2006): ?

Pey (1954): Text introductori de la secció «Addenda» (vol. X, p. 31)

Amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (anotacions al marge referides a la composició i la tipografia del text: «Aquesta quartilla ha d'anar de rodó del 7, a 14 cíceros», «La primera ratlla que ocupi tota l'amplada, com les altres (14 cíceros)», «La darrera ratlla, si és curta, que quedi centrada»)

• **Foli 619.** «597.— Amb poc temps de diferència havem rebut dues cartes, l'una d'un escriptor català i l'altra d'un seu fill, en les quals es revelen dos criteris ben distints tocant la depuració del català.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 26-11[o del II] -23

Rafel (2006): núm. 346. No hi ha correspondència de dates: 1-IV-1923.

Pey (1954): núm. 597, dins la sèrie «Addenda». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 620.** «598.— El Sr. senyor F. Gironella, en ~~El Diluvio~~ «El Diuvio», reconeix que el que cal per escriure una llengua amb correcció ortogràfica, és de saber de memòria l'ortografia de cadascun dels seus mots.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 1[X]¹⁴⁹-8-25.

Rafel (2006): núm. 689 (11-VIII-1925).

Pey (1954): núm. 598, dins la sèrie «Addenda». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 621.** «599.— Sovint rebem cartes on se'ns demana ajut per a contestar a tal o tal foraster detractor d'un mot o d'un gir català.»

Original de «La Publicitat»

Datat a mà: 23-7-25.

Rafel (2006): núm. 683. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 599, dins la sèrie «Addenda». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 622.** «600.— ~~Øt~~ O. Jespersen, en la seva excel·lent obreta *Growth and strcuture of the English language*, comparant l'anglès amb el francès, diu que la llengua francesa recorda un jardí francès de Lluís XIV, mentre l'anglesa és semblant a un parc anglès, que sembla fet sense un pla definit, en el qual podeu anar per on us plagui sense por de topar amb un guàrdia sever que us en privi.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 13-1-25.

¹⁴⁹ La cal·ligrafia és dubtosa.

Rafel (2006): núm. 625. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 600, dins la sèrie «Addenda». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 623.** «601.— Les defectuositats que les generacions esdevenidores constataran en el català actual són de tres menes.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 30-XII-22.

Rafel (2006): núm. 289. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 601, dins la sèrie «Addenda». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la numeració en xifres romanes, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

* El f. és de mida inferior a un DIN-A4 (13 cm. × 21'5 cm. aprox.).

- **Foli 624.** «602.— S'ha avançat molt en l'obra de fixació de la llengua literària.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 19-5-23.

Rafel (2006): núm. 373. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 602, dins la sèrie «Addenda». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

* El f. és de mida inferior a un DIN-A4 (13 cm. × 21'5 cm. aprox.).

- **Foli 625.** «603.— Com s'ha fet i continua fent-se amb els mots, convé que es faci una revisió de les frases fetes i de les expressions formulàries.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 24-1-28.

Rafel (2006): núm. 814. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 603, dins la sèrie «Addenda». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 626.** «604.— S'ha de posar esment no solament en els mots isolats, sinó en les frases fetes o combinacions de mots.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 24-3-23.

Rafel (2006): núm. 342. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 604, dins la sèrie «Addenda». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 627.** «605.— Ens cal fugir de la frase feta, no solament perquè l'abús de frases fetes ja sabem, per l'exemple d'un idioma veí, com encarcara i malmena una llengua, sinó perquè, en la nostra, gairebé totes són de procedència forastera.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 9-12-24.

Rafel (2006): núm. 620. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 605, dins la sèrie «Addenda». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 628.** «606.— Molts són els que, tot mirant-s'hi quan escriuen en català, parlant no s'esforcen gens a llevar de llur llenguatge les defectuositats més grolleres.»

Text mecanoscrit.

Datat del 5 set. 1925.

Rafel (2006): núm. 695. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 606, dins la sèrie «Addenda». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera en què s'indiquen l'autor, la procedència i la data de publicació del text; numeració a l'inici del text).

- **Foli 629.** «607.— És una cosa de no dir el bé que farien els nostres diaris si apareguessin escrits correctament, en un català lliure de ~~castellanismes~~ **forasterismes**, i de faltes de gramàtica, i d'inversions i pleonasmes inelegants.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 5-8-24.

Rafel (2006): núm. 584. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 607, dins la sèrie «Addenda». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 630.** «608.— Que les publicacions catalanes, amb poques excepcions, surtin actualment entacades d'innombrables faltes d'ortografia, és un fet deplorable sobretot per tal com, mentre subsistirà, no cal pensar que la nostra gent pugui arribar a saber mai d'ortografia, ja que l'únic mitjà d'evitar les grafies errònies és que els lectors no trobin absolutament mai, en llurs lectures, els mots de la llengua escrits d'altra manera que la correcta, la qual es fixa així en llur memòria.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 21-VII-25.

Rafel (2006): núm. 682. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 608, dins la sèrie «Addenda». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

* El f. és de mida inferior a un DIN-A4 (13 cm. × 21'5 cm. aprox.).

- **Foli 631.** «609.— Va a emprendre's, dirigida per un grup d'estudiosos, la publicació dels nostres clàssics en condicions que els posaran a l'abast d'un públic molt més nombrós que no permetien les edicions fins ara aparegudes.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 13-7-24.

Rafel (2006): núm. 576. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 609, dins la sèrie «Addenda». Coincidència en la numeració.
Amb correccions estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 632.** «~~610.~~— Davant l'anunci ~~d'una edició popular dels nostres~~ **de la iniciació de la biblioteca «Els Nostres «Clàssics»**, hi haurà molts que dubtaran del seu èxit en la creença que un text medieval ha d'ésser intel·ligible per a tots els qui no han fet un estudi especial del català antic, que són la gran majoria dels lectors actuals.»

Text mecanoscrit.

Datat del 18 de juliol del 1924.

Rafel (2006): núm. 578. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 610, dins la sèrie «Addenda». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera en què s'indiquen l'autor, la procedència i la data de publicació del text («P. Fabra, *Converses filològiques*, «La Publicitat», 18 juliol 1924»); numeració a l'inici del text).

- **Foli 633.** «~~611.~~— En el català modern es generalitzà el costum de dir *an* en lloc de *a* (preposició) davant un cert nombre de mots començats en vocal tals com el pronom *ell*, els demostratius i l'article *el*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 13-3-23.

Rafel (2006): núm. 334. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 611, dins la sèrie «Addenda». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 634.** «~~612.~~— No creiem que hagi passat encara, però podria molt ben ésser que, emparant-se en l'autoritat del senyor Par, s'ocorregués a algú de reemplaçar el nostre verb *derrotar* per *desconfitar*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 1-5-24.

Rafel (2006): núm. 553. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 612, dins la sèrie «Addenda». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «*Desconfitar o derrotar*»)¹⁵⁰ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 635.** «~~613.~~— ~~Al S. C. V.~~ Sense gosar condemnar en absolut la construcció *Des de tal indret estant*, nosaltres creiem que cal donar la preferència a *De tal indret estant*, en la mateixa mesura, però, que preferim *De tal indret a tal altre* ~~o a~~ **a** *Des de tal indret a tal altre*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 28-10-23.

Rafel (2006): núm. 468. Correspondència de dates.

¹⁵⁰ Aquest no és el títol amb què apareix a Pey (1954).

Pey (1954): núm. 613, dins la sèrie «Addenda». Coincidència en la numeració.
Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la dedicatòria, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 636.** «614.— *D'ara endavant és una locució ben viva, que diem a cada moment, que cap català no ignora.*»
Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 20-2-24.

Rafel (2006): núm. 521. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 614, dins la sèrie «Addenda». Coincidència en la numeració.

Amb correccions estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

- **Foli 637.** «615.— “Serà un goig per a nosaltres poder-los acollir amb tot honor, *tant més quan* l'alcalde de Palamós acompanyarà la caravana.”»

Text mecanoscrit.

Datat del 10-XI-1920.

Rafel (2006): núm. 218. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 615, dins la sèrie «Addenda». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques; sense títol;¹⁵¹ amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera en què s'indiquen l'autor, la procedència i la data de publicació del text («P. Fabra, *Converses filològiques*, “La Publicidad”, 10-XI-1920 (ed. nit)») i de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text).

* La conversa continua al dors del f., enganxat per la part superior a un altre f. de mida superior.

- **Foli 638.** «616.— Un altre exemple dels efectes deplorables de fer correspondre exactament un mot català a cada mot ~~espanyol~~ **castellà**: *Amb arranjament a la llei...*, traduint *Con arreglo a la ley...*»

Text mecanoscrit.

Datat a mà: 9-11 [o II?]-24.

Rafel (2006): núm. 520. No hi ha correspondència de dates: 19-II-24.

Pey (1954): núm. 616, dins la sèrie «Addenda». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la data; numeració a l'inici del text).

- **Foli 639.** «617.— En Casas-Carbó ens fa saber que una vella de Sarrià que li havia demanat quina hora era i a qui ell havia respost que eren *les dotze i cinc minuts*, li havia preguntat, no acabant d'entendre'l, si volia dir que eren *cinc minuts d'una*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 3-2-25.

Rafel (2006): núm. 630. No hi ha correspondència de dates: 31-II-1925. A més, en l'ed. de Rafel (2006) la conv. no apareix al lloc que li correspon segons l'ordre cronològic: apareix entre la del 31-I-1925 i la del 4-II-1925, cosa que apunta la possibilitat que es

¹⁵¹ El títol que es proposa al marge superior del f. apareix ratllat («Frases fetes i expressions formulàries incorrectes»), i no coincideix amb el de l'edició de Pey (1954).

tracti d'un error tipogràfic i que la data correcta sigui la del 3-II-1925, atès que aleshores l'ordre de les conv. seguiria la cronologia, com és habitual.

Pey (1954): núm. 617, dins la sèrie «Addenda». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 640.** «618.— Es dóna compte, en un *El lector diu*, que una vella diu *cinc minuts d'una* en lloc de *les dotze i cinc minuts*, i s'insinua que aquella expressió és millor, més catalana, que aquesta; nosaltres, en una altra conversa, tot trobant perfectament explicable l'expressió emprada per la vella (imitació de les expressions *un quart d'una* i anàlogues), ens ~~declarem~~ *declaràvem* però partidaris de l'expressió habitual *les dotze i cinc minuts*; i tot seguit es ~~reben~~ *reberen* a LA PUBLICITAT dos, tres, quatre comunicacions de lectors que també “hi volen dir la seva”.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 22-2-25.

Rafel (2006): núm. 637. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 618, dins la sèrie «Addenda». Coincidència en la numeració.

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol;¹⁵² amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura; numeració a l'inici del text).

• **Foli 641.** «619.— Dèiem una vegada a un escriptor valencià: “Nosaltres, catalans, no desitjaríem altra cosa sinó que emprenguéssiu una obra de forta depuració del vostre idioma, encara que no us preocupéssiu gens d'acostar-vos al nostre català; que tractéssiu de descastellanitzar el valencià i de redreçar-lo i d'enriquir-lo procurant acostar-lo al valencià dels vostres grans escriptors medievals.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): No localitzada.

Pey (1954): núm. 619, dins la sèrie «Addenda». Coincidència en la numeració.

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (numeració a l'inici del text).

* Hi ha una anotació al marge superior esquerra: «És conversa? Epíleg de la 1a edició».

• **Foli 642.** «145. Solament els verbs en *-ir* preuen prenen l'increment *-eix* (*florir: floreix*), i si trobem formes com *ocorreix, emiteix, prescribeix*, és perquè, al costat dels verbs com *ocórrer, emetre, prescriure*, existeixen, presos de l'espanyol *del castellà*, els verbs *ocurrir, emitir, prescribir*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 17-11-22.

Rafel (2006): núm. 264. Correspondència de dates.

Pey (1954): — (No hi ha coincidència en la numeració)

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; sense títol;¹⁵³ amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura). El text apareix ratllat.

¹⁵² Al marge superior esquerre del f. es proposa un títol («Designació de l'hora»), però apareix ratllat i, a més, no correspon amb el de Pey (1954).

¹⁵³ Al marge superior esquerre del f. es proposa un títol («Increment *-eix*»), però apareix ratllat.

- **Foli 643.** «165. En català, com en castellà, la forma de la primera persona del singular del present d'indicatiu és a la forma de la tercera persona com, en el nom, la forma del masculí és a la forma del femení.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 220 (15-XI-1920).

Pey (1954): — (No hi ha coincidència en la numeració).

Amb correccions tipogràfiques; sense títol; amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes; numeració a l'inici del text). El text apareix ratllat.

- **Foli 644.** «Acaba d'aparèixer la segona edició del Diccionari ortogràfic de l'Institut d'Estudis Catalans.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 26-3-24.

Rafel (2006): núm. 537. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge dret del f.: «no».

- **Foli 645.** «De la llista de les modificacions que cal fer en la primera edició del *Diccionari ortogràfic* de l'Institut, perquè pugui prestar exactament els mateixos serveis que la segona, que ara acaba de publicar-se (llista que, com diguérem, serà lliurada gratuïtament als posseïdors de la primera edició que la demanaran a la Secció filològica o a qualsevol llibreria on el diccionari està de venda).»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 29-3-24.

Rafel (2006): núm. 539. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge dret del f.: «no».

- **Foli 646.** «(Continuació) Afegiu *abriüll*, *abriüllar*, preferibles *abrull*, *abrullar*.»

Original de «La Publicitat»

Datat a mà: 30-3-24.

Rafel (2006): núm. 540. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge dret del f.: «no».

- **Foli 647.** «(Continuació) *Algoritme* és reemplaçat per *algorisme* (pàg. 90).»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 2-4-24.

Rafel (2006): núm. 541. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge dret del f.: «no».

- **Foli 648.** «(Continuació) On diu *assud*, ha de dir *assut* (pàgina 107).»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 4-4-24.

Rafel (2006): núm. 542. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge dret del f.: «no».

- **Foli 649.** «(Continuació) Suprimiu *bon m.* (pàg. 123).»

Original de «La Publicitat».

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 543 (5-IV-1924).

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge dret del f.: «no».

- **Foli 650.** «(Pàg. 137.) Afegiu *carbon* (o *carboni*).»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 6-4-24.

Rafel (2006): núm. 544. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge dret del f.: «no».

- **Foli 651.** «(Continuació) (Pàgs. 138 i 139.) En la segona edició del Diccionari ortogràfic figura *cartó* com a preferible a *cartró*, i *cartolina* es troba reemplaçat per *cartolina*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 8-4-24.

Rafel (2006): núm. 545. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge dret del f.: «no».

- **Foli 652.** «(Continuació) En la segona edició figura com a forma única per al femení de *comú*, la forma *comuna*, mentre que en la primera edició s'admetia *comú* al costat de *comuna* (pàg. 153).»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 11-4-24.

Rafel (2006): núm. 546. No hi ha correspondència de dates: 2-IV-1924. A més, en l'ed. de Rafel (2006) la conv. no apareix al lloc que li correspon segons l'ordre cronològic: apareix entre la del 8-IV-1924 i la del 12-IV-1924, cosa que apunta la possibilitat que es tracti d'un error tipogràfic i que la data correcta sigui la del 11-IV-1924, atès que aleshores l'ordre de les conv. seguiria la cronologia, com és habitual.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge dret del f.: «no».

- **Foli 653.** «(Continuació) Altres canvis a fer són: On diu *fortuït*, *fortuïtament* (pàgina 243) ha de dir *fortuit*, *fortuitament* [sic].»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 12-IV-24.

Rafel (2006): núm. 547. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge dret del f.: «no».

- **Foli 654.** «(Continuació) Hi ha, en fi, en la llista completa de les esmenes a fer a la primera edició del Diccionari —ultra algunes correccions de meres errades d'impremta (com *conseqüència*, amb accent gràfic sobre la *e* forta, com els restants mots en *ència*) i d'alguns lapsus evidents, dels quals no cal fer esments ací—, una esmena important que

consisteix en l'admissió del mot *porfídia*, equivalent al mot espanyol *porfía*, al costat de *perfídia* corresponent a l'espanyol *perfidia* i al francès *perfidie*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 16-4-24.

Rafel (2006): núm. 548. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge dret del f.: «no».

• **Foli 655.** «Al costat de les qüestions suscitées pel senyor F. Soldevila, pròpies d'un estat ja molt avançat de depuració de la llengua, oferien un contrast ben notador, ens portaven a un pla ben per sota del d'aquelles qüestions, aquells *suculent* i *violent* femenins constatats pel mateix senyor Soldevila, que demostren com és de vaga la coneixença que molts periodistes tenen de les regles més elementals de la gramàtica catalana.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 22-1-28.

Rafel (2006): núm. 813. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

• **Foli 656.** «L'altre dia rebíem un ofici que començava així: *Me complasc en participar-li*.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 122 (20-IV-1920).

Pey (1954): —

Sense correccions.

• **Foli 657.** «És prou sabut que a una combinació sintàctica d'una llengua no correspon sempre una mateixa combinació en una altra llengua.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 9-6-26.

Rafel (2006): núm. 746. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

• **Foli 658.** «Des que havem reprès en LA PUBLICITAT catalana les nostres converses filològiques, havem rebut nombroses cartes, adés demanant-nos aclariments sobre algunes de les qüestions tractades per nosaltres, adés denunciant-nos faltes de gramàtica o de lèxic en què ha incorregut aquest o aquell escriptor, adés demanant-nos o suggerint-nos la solució d'algun dels múltiples problemes a resoldre en l'obra de depuració i fixació del català literari.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 10-2-23.

Rafel (2006): núm. 315. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

• **Foli 659.** «És plaent de constatar com és cada dia més general entre els catalans l'interès per l'obra de depuració de la nostra llengua.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 4-5-24.

Rafel (2006): núm. 554. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 660.** «Considerant el poc èxit que, en general, tenen els advertiments fets en aquestes converses sobre les faltes de gramàtica que solen constatar-se en les publicacions catalanes, creiem que potser una manera més eficaç de combatre-les fóra de citar sobre cadascuna una sèrie d'exemples trets d'aquest o d'aquell escriptor, tot posant al costat els mateixos paisatges [sic] convenientment corregits.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 17-1-1925.

Rafel (2006): núm. 626. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 661.** «Contava un acadèmic francès, per fer veure fins a quin punt els correctors de proves del seu país no deixaven passar el menor manament ortogràfic, que, una vegada, havent ell intentat que en un seu article sortís escrit amb s simple un mot que en l'ortografia oficial s'escriu amb s doble, no ho pogué aconseguir àdhuc després d'haver restablert en les primeres proves la s simple, que el corrector havia reemplaçat per una s doble, i d'haver, en les segones proves, on el mot apareixia encara amb s doble, advertit expressament al corrector que era la seva voluntat que el mot sortís escrit amb s simple.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 22-11-22.

Rafel (2006): núm. 267. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 662.** «(Correspondència) Al S. C. V. A. – És clar que en el vostre parlar *foren* significa exclusivament *fuera*: és perquè no hi perdura el perfet simple.»

Text mecanoscrit.

Datat del 30-I-1927.

Rafel (2006): núm. 778. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Amb una capçalera en què s'indiquen l'autor, la procedència i la data de publicació del text («P. Fabra, *Converses filològiques*, “La Publicitat”, 30-I-1927»). Sense correccions. Hi falta la segona meitat de la conversa que Rafel recull (2006: p. 612, l. 7-18 de la corresponent conv.). Amb una indicació al marge dret: «fora».

- **Foli 663.** «CXXXIX. Un lector ens fa notar que els dos desplaçaments d'accent constatats en la conversa CXXXIV són tots dos progressius (“càtedra”: “catédra”: “cadira”; “filiolum”: “filiólu”: “fillol”), i es pregunta si això no provaria que, ja des del llatí vulgar, hi ha hagut una tendència general a transportar l'accent envers la darrera síl·laba del mot.»

Text manuscrit. De mida inferior a un f. DIN-A4 (13cm. x 21'5cm. aprox.), per ambdues cares (però el text del *verso* apareix ratllat).

Datat a mà: 18-5-20.

Rafel (2006): núm. 137. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 336, dins la sèrie «Desplaçament de l'accent».

Sense correccions. Amb una anotació feta damunt del text: «REPETIDA».

• **Foli 664. Continuació del f. anterior.** «-bal “cantabàmus” l'accent és transportat a l'antepenúltima síl·laba (en gran part del domini romànic) sota la influència de les altres formes de l'imperfet “amàbam”, “amàbas”, etc.»

Text manuscrit, continuació del f. anterior. De mida inferior a un f. DIN-A4. Escrit per una sola cara.

Sense correccions. Amb una anotació al marge inferior del f.: «és la XXVII del llibre».¹⁵⁴

• **Foli 665.** «S.A.M. – És un error greu, que hem combatut moltes vegades, de creure que perquè es diu *esperit*, cal dir *espiritual* i no *espiritual*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 7-4-27.

Rafel (2006): núm. 789. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. El f. ha estat retallat (11'5 cm. × 21 cm. aprox.) de manera que sols es llegeix una part de la conversa: Tota completa —tal com apareix a Rafel (2006: p.620)—, però, conté dos paràgrafs més, el segon dels quals («Dr. B.— És aviat dit que *desenvolupar*... que és el derivat del verb») es correspon amb la conv. 456 de Pey (1954).

• **Foli 666.** «Al Sr. R.S.— La llengua literària, emprant *bo i* per reforçar un gerundi, adjectiu, etc. (*bo i callant*, *bo i ajagut*), no creiem que fóra gaire encertat (com ja hem dit en alguna altra ocasió) d'admetre-hi el *bo i* dialectal (Vilafranca, etc.), equivalent *‡ a gaire bé*: en naixerien una munió d'expressions equívokes.»

Fragment d'un original de «La Publicitat».

Datat a mà: 13-1-27.

Rafel (2006): núm. 776. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Amb correccions tipogràfiques. El fragment de diari ha estat retallat de manera que sols se'n llegeix la darrera part; en l'original —Cf. Rafel (2006: p. 611)—, però, consta d'un altre paràgraf.

• **Foli 667.** «La repugnància que alguns senten per una forma com *carbon* té la seva explicació en llur bilingüisme: si no coneixien l'espanyol, no trobarien res a objectar a un mot que rima amb *mon*, *pregon*, etc.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 25-4-24.

Rafel (2006): núm. 551. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge dret del f.: «suprimir perquè avui és *carboni*».

• **Foli 668.** «Al S. M. M. És *blasmar algú*, no *blasmar d'algú*.»

Original de «La Publicitat».

¹⁵⁴ Es refereix a la conv. núm. 27 de l'edició de 1924.

Datat a mà: 21-2-28.

Rafel (2006): núm. 820. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb anotacions als marges dret i esquerre del f.: «constatar si és repetit» i «repeteix. Suprimir?».

- **Foli 669.** «Agafàvem l'altre dia un diari català i, a penes començada la lectura, hi trobàvem el mot *aconteixement*; tot seguit hi trobàvem el mot *afició*; més enllà, el mot *atropell*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 20-1-23.

Rafel (2006): núm. 300. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb anotacions als marges superior i dret del f.: «això hauria d'afegir-se a l'apartat de la construcció...», «construcció» i «repetit».

- **Foli 670.** «Quan el català presenta, amb la mateixa valor, dues construccions *A* i *B*, l'una comuna al català i a l'espanyol (*A*) i l'altra estranya a aquesta llengua (*B*), no és pel mer desig d'allunyar la nostra llengua de l'espanyola que generalment proposem de donar preferència a la construcció *B*: és que si, de les dues construccions catalanes, la *B*, estranya a l'espanyol, ha subsistit fins als nostres dies malgrat la influència espanyola, és indubtablement perquè tenia arrels pregones en la llengua, i val per tant la pena d'envigorir-la ~~en front~~ **enfront** de la *A*, que si no féssim res en favor de la *B*, perillaria de triomfar definitivament sobre aquesta.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 18-[II/11?]-25.

Rafel (2006): núm. 709. **No hi ha correspondència de dates: 13-XI-1925.**

Pey (1954): —

Amb correccions ortogràfiques i anotacions als marges superior i esquerre del f.: «es pot treure?», «?», «fora?» i «suprimir».

- **Foli 671.** «No hi ha mot usual de l'espanyol al qual els catalans no sentim la necessitat de ~~tenir~~ **trobar** un mot català que el tradueixi exactament.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 1-11-23.

Rafel (2006): núm. 471. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Amb correccions ortogràfiques.

- **Foli 672.** «(CORRESPONDÈNCIA) Al S. P.Q. – Realment “les meves oïdes” que dieu haver trobat en el “D'ací i d'allà” és un disbarat.»

Original de «La Publicitat»/ Text mecanoscrit/ Full de l'edició de 1924

Datat a mà: 16-4-27.

Rafel (2006): núm. 791. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge esquerre del f.: «repetit».

- **Foli 673.** «Quan apareix en un escriptor un nou mot o un nou gir, quan algú recomana qualsevol arcaisme o neologisme, és curiós com la novetat introduïda o proposada troba

immediatament prosèlits, sia o no encertada, i com la gent es llença a usar-la àdhuc sense tenir una idea exacta de la seva significació.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 17-6-26.

Rafel (2006): núm. 747. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge esquerre del f.: «repetir».

• **Foli 674.** «XX. Insistent: el cas del *doncs* causal, tantes vegades combatut sense aconseguir bandejar-lo definitivament de la llengua literària, és el d'un mot vivent al qual s'ha atribuït arbitràriament una valor que mai no ha tingut: la de conjunció causal.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 15-9-23.

Rafel (2006): núm. 445. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb dues anotacions al marge dret del f.: «rebuig» i «repetir».

• **Foli 675.** «XVI. "...la coloma, qui aportà per senyal un ram d'olivera en sa boca en significança *que* la mar era baixada."»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 5-9-23.

Rafel (2006): núm. 440. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge dret del f.: «rebuig».

• **Foli 676.** «Hi ha qui dóna una valor excessiva al fet de constatar-se una construcció determinada en català antic.»

Text mecanoscrit.

Datat a mà: 4 setembre 1926.

Rafel (2006): núm. 759. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge dret del f.: «rebuig».

• **Foli 677.** «XV. En certes proposicions subordinades, principalment les introduïdes amb la conjunció *quan* o amb un relatiu, la futuritat pot ésser expressada pel verb en futur d'indicatiu (*vinirà, pagaran*, etc.) o en present de subjuntiu (*vingui, paguin*, etc.): *Quan vindrà li diràs que se'n torni* i *Quan vingui li diràs que se'n torni*; *Els que no pagaran seran expulsats* i *Els que no paguin seran expulsats*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 24-8-23.

Rafel (2006): núm. 434. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge dret del f.: «rebuig».

• **Foli 678.** «Al nostre amic Rovira i Virgili: Vós, que us interesseu tant per totes les qüestions que afecten la llengua literària, us deueu haver fixat que una gran part de les nostres converses destinades a combatre defectuositats sintàctiques semblen no haver exercit la menor influència en la manera d'escriure dels redactors i col·laboradors dels nostres diaris i revistes.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 12-9-25.

Rafel (2006): núm. 697. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge dret del f.: «fora».

- **Foli 679.** «Fora davant un curt nombre de fonemes palatals, el castellà diftonga en tots els casos les dues vocals *é* i *ó* obertes del llatí vulgar: un mot com *pétram* dóna *pietra*, un mot com *mórit* dóna *muere*.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 144 (1-VI-1920).

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge dret del f.: «rebuig».

- **Foli 680.** « “Als seus pares, germans i demés parents, els donem el nostre més sentit condol...” »

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 4-3-24.

Rafel (2006): núm. 528. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge dret del f.: «suprimir».

- **Foli 681.** «**225.** La presència d'una construcció en l'antic, no diem ja en el català de documents anteriors al tretze, de sintaxi vacil·lant, sinó en el català de la millor època, no vol dir que aquesta construcció hagi, sense més, d'ésser considerada com a bona en el català dels nostres dies.»

Text mecanoscrit.

Datat a mà: 12-9-26.

Rafel (2006): núm. 760. Correspondència de dates.

Pey (1954): — (No hi ha coincidència en la numeració).

Sense correccions. Amb una anotació al marge dret del f.: «suprimir».

- **Foli 682.** «Ens demanava l'altre dia un lector de ~~LA PUBLICITAT~~ «**La Publicitat**» que donéssim en aquesta secció les regles que presideixen l'ús de la dièresi.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 7-4-23.

Rafel (2006): núm. 351. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques.

- **Foli 683.** «Ens escrivia, fa alguns dies, un nostre lector que, segons ell, els mots *memòria*, *tèbia*, *essència*, etc. no eren esdrúixols, sinó plans, i que si en realitat són plans, com ell creu, caldria escriure'ls sense accent gràfic.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 193 (30-VIII-1920).

Pey (1954): —

Sense correccions. Rafel (2006: p. 181) reporta un altre paràgraf («Sovint rebem cartes... ens serà possible d'abastar-hi», l. 1-7) que al f. no apareix.

• **Foli 684.** «En reprendre la nostra publicació a LA PUBLICITAT, —interrompuda per la necessitat d'apressar la confecció de tres llibres, dos dels quals comencen ara a estampar-se,—pensem dedicar la majoria de les nostres *converses* a notar les faltes que anem constatant en les publicacions catalanes, indicant-ne la correcció i recordant, si s'escau, les regles gramaticals que elles infringeixin.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 19-1-28.

Rafel (2006): núm. 812. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

• **Foli 685.** «Consultem el *Diccionari ortogràfic* de l'Institut: cap regla que digui que un mot s'ha d'escriure amb ç quan el mot castellà corresponent té una z.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 185 (16-VIII-1920).

Pey (1954): —

Sense correccions.

• **Foli 686.** «Si judiquem per la freqüència amb què en les publicacions catalanes apareixen certs mots escrits amb ç en lloc de s o ss, havem de creure que la majoria dels escriptors i dels correctors de proves continuen prenent per guia el castellà per a la recta escriptura d'aquelles lletres.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 184 (13-VIII-1920).

Pey (1954): —

Sense correccions.

• **Foli 687.** «En llatí vulgar tota *b* situada entre dues vocals esdevingué *v*, d'on resultà que mots com *caballus*, *faba*, *habere*, *proba*, *gubernare*, presenten *v* i no *b* en totes les llengües ~~ne~~*ovineol*latines.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 42 (2-I-1920).

Pey (1954): —

Sense correccions.

• **Foli 688.** «AL SENYOR M. B. Ara, que, en català, la major part d'aquests llatínismes que molts veuen amb mals ulls, els tenim per mediació de l'espanyol.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 25-2-26.

Rafel (2006): núm. 729. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

• **Foli 689.** «En la fixació de l'ortografia d'una lletra, la ç per exemple, no basta d'establir el criteri a seguir per regular-ne l'ús.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 21-XII-1920.

Rafel (2006): núm. 236. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la numeració en xifres romanes).

- **Foli 690.** «En una poesia hem trobat el grup *duu el capell* tractat com a trisíl·lab.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 1-5-26.

Rafel (2006): núm. 740. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge esquerre del f.: «supr.? és repetit».

- **Foli 691.** «En Cases-Carbó, en el seu article de dissabte, 4 d'abril, donava quatre exemples de la perífrasi *el... del qual*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 14-4-25.

Rafel (2006): núm. 650. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques. Amb una proposta de títol al marge dret del f.: «adj. i pron.».

- **Foli 692.** «Hi ha encara molts que, en l'escriptura dels pronoms inaccentuats, obliden sovint dues regles fonamentals sobre les quals tots els gramàtics i els escriptors han estat sempre d'acord.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 180 (5-VIII-1920).

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge superior del f.: «ort.? cf. [xxxx]¹⁵⁵ retirar els dobles».

- **Foli 693.** «AVANTATGE és, com dèiem ~~ahir~~, un mot que apareixerà en la segona edició del ~~Diccionari Ortogràfic~~ *Diccionari Ortogràfic* amb una grafia diferent que en la primera.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 26-5-23.

Rafel (2006): núm. 379. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera) i anotacions al marge dret i al verso del f.: «fora», «repetit» i «Ep! Cal mirar si hi ha més mots amb vacil·lació ortogràfica per a posar aquí».

- **Foli 694.** «Els individus bilingües, per escriure correctament la llengua pròpia, cal sobretot que es fixin en les divergències d'ortografia, de sintaxi i de lèxic que presenten aquella i la llengua forastera.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 19-1-26.

Rafel (2006): núm. 721. Correspondència de dates.

¹⁵⁵ La cal·ligrafia és il·legible.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge esquerre del f.: «suprimida». El text apareix ratllat.

- **Foli 695.** «Hi ha, en català, tocant la grafia de l'article, un cas que no ha rebut encara una solució satisfactòria.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 15-3-24.

Rafel (2006): núm. 532. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge esquerre del f.: «supr.?».

- **Foli 696.** «Si un mot com *sleeping* convingéssim [sic] a pronunciar-lo *slíping*, llavors no hi hauria dubte que l'article masculí davant aquest mot començat en consonant, hauria de revestir la forma *el*: *el sleeping*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 16-3-24.

Rafel (2006): núm. 533. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge esquerre del f.: «supr.?».

- **Foli 697.** «La solució que sembla tenir avui més partidaris és *lo sleeping*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 18-3-24.

Rafel (2006): núm. 534. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge esquerre del f.: «supr.?».

- **Foli 698.** «Si se'ns hagués ocorregut d'advertir, en alguna d'aquestes converses, que *combatir* (que es diu algun cop en lloc de *combatre*) és una forma dolenta, segurament hauríem desistit de fer-ho pensant que molts trobarien inoportú que ens entretinguéssim encara a *combatre* una forma que tothom que escriu en català (així almenys ho pensàvem), sap prou bé que és inacceptable.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 16-11-22.

Rafel (2006): núm. 263. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge dret del f.: «fora».

- **Foli 699.** «¿Per què, pronunciant *circuít*, escrivim *circuit* i no *circuït*?»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 12-10-23.

Rafel (2006): núm. 460. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; anotacions al marge esquerre del f. («supr.?» i «?») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera).

- **Foli 700.** «En una conversa recent explicàvem per què *circuit* ha de portar l'accent sobre la *u* i a què es devia que la pronúncia habitual d'aquest mot fos *circuít* i no *circúit*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 3-11-23.

Rafel (2006): núm. 472. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge esquerre del f.: «supr.».

- **Foli 701.** «Quan a la fi d'una ratlla cal dividir un mot i la divisió afecta un grup format per dues vocals separades per una *s* doble, fem anar la primera *s* amb la vocal precedent i la segona *s* amb la vocal següent; un mot com ~~cor-rent~~ *passar* era dividit així: ~~cor-rent~~ *pas-sar*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 23-11-22.

Rafel (2006): núm. 268. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques; supressió d'un fragment de text;¹⁵⁶ anotacions al marge esquerre del f. («supr.?») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera i de la signatura).

- **Foli 702.** «El fet que Lluís Nicolau d'Olwer empra, com a abreviació de *Lluís*, *L* i no *Ll*, motivava, fa alguns dies, un *El lector diu* on es demanava quina havia d'ésser l'abreviatura d'aquell nom.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 28-1-26.

Rafel (2006): núm. 722. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Amb correccions tipogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Lletres simples i dobles: ordre alfabètic, abreviatures i separació a fi de ratlla»),¹⁵⁷ anotacions al marge dret del f. («tsch.» i «alerta! Contradicció amb 63») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera i de la signatura).

- **Foli 703.** «El fet que l'espanyol consideri com a lletres els grups *ll* i *ch* és degut segurament a la confusió que es feia abans entre lletres i sons.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 2-2-26.

Rafel (2006): núm. 723. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, anotacions al marge dret del f. («id. contradicció») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera i de la signatura).

- **Foli 704.** «Hi ha un cert nombre de faltes d'ortografia que ja no cometien mai els qui escriuen habitualment en català.»

¹⁵⁶ Aquest fragment («Així, inconscientment... en lloc de *azorar* (*astorar*)») apareix a Rafel (2006: p.243, l.10-20).

¹⁵⁷ Aquest títol no consta enlloc, és probable que sigui el que es proposés per si el text s'acabava incloent en l'edició de Pey (1954).

Text manuscrit, escrit en un paper de dimensions menors a les habituals (21'5 cm. × 15'9 cm. aprox.) i enganxat a un f. de tamany habitual.

Datat a mà: 10-7-20.

Rafel (2006): núm. 166. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques.

- **Foli 705. Continuació del f. anterior.** «... que no es preocupen d'estudiar-ne l'ortografia, i aquests són els que*i* perpetuen aquelles falten, caient en les mateixes errors en què incorregueren els principiants de *d'*altres temps.»

Text manuscrit, continuació del f. anterior. Escrit en un paper de dimensions menors a les habituals (21'5 cm. × 15'9 cm. aprox.) i enganxat a un f. de tamany habitual.

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques.

- **Foli 706.** ~~«AL DR. P.V.~~ El dígraf *ch* que en espanyol representa un so anàleg al nostre *tx*, té en francès un so anàleg a la *x* catalana de *xai*, *guixaire*, etc.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 21-1-23.

Rafel (2006): núm. 301. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Amb correccions ortogràfiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Ortografia dels grups *x*, *tx*, *gn* i *ny*»)¹⁵⁸ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura).

- **Foli 707.** «En molts dels mots en que*e*, abans de la fixació de l'ortografia, eren habituals dues o me*e*s grafies, no és rar avui de trobar encara de tant en tant, en les nostres publicacions, una grafia que no e*e*s precisament l'adoptada dins l'actual sistema ortogràfic.»

Text mecanoscrit.

Datat del 25 juliol 1926.

Rafel (2006): núm. 752. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques, anotacions al marge superior del f. («suprimir?») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera en què s'indiquen l'autor, la procedència, i la data de publicació del text: «P. Fabra, *Converses filològiques*, “La Publicitat”, 25 juliol 1926»).

- **Foli 708.** «... *fiesta festa, siempre sempre, ciento cent, viento vent, diente dent, diez deu, tiene té, viene ve, bien bé, puede pot, bueno bo, nuevo nou, rueda roda, juego joc, cuece cou, prueba prova, muere mor, vuela vola, duele dol, suegro sogre, pueblo poble, cuello coll, grueso gros, hueso os, nuestro nostre, fuerte fort, muerto mort, cuerda corda, cuervo corb, cuerno corn*, etc. etc. .»

Text manuscrit, de dimensions inferiors a un f. (21'5 cm. × 15'5cm. aprox.) que conté un fragment d'una conversa. Manquen l'inici i el final del text.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 145 (2-VI-1920).

Pey (1954): —

¹⁵⁸ Ídem n. 154.

Sense correccions.

- **Foli 709.** «Sembla impossible, però encara és l'hora que els nostres diaris apareixen amb innumbrables faltes d'ortografia.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 5/2/24.

Rafel (2006): núm. 516. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. El paper en el qual s'enganxa el retall de diari és de dimensions inferiors a un f., i probablement pertany al quadern d'Artur Martorell (perquè les dimensions del paper són similars a les dels papers del quadern i perquè al marge dret hi té dos forats fets expressament per passar-hi les anelles de la carpeta).

- **Foli 710.** «Paral·lelament a la substitució de les formes *sapigués* i *capigués*, jutjades impròpies de la llengua literària, per *sabés* i *cabés*, alguns fan la de *pogués* per *podés*, la de *hagués* per *havés* .»

Full de l'edició de 1924.

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 36 (26-XII-1919).

Pey (1954): —

Amb correccions ortogràfiques i tipogràfiques.

- **Foli 711.** «VIII. Havem parlat ~~aquests dies~~ de les formes errònies que resulten de donar a certes veus un radical en *-gu* en lloc del radical pur (*creguent*, en lloc de *creient*) o viceversa (*creiés*, en lloc de *cregués*).»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 5-8-23.

Rafel (2006): núm. 422. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera i de la signatura).

- **Foli 712.** «Llegim en la *Gasetta municipal*: “Sessió... Fou celebrada el dia... En ella assistiren...”»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 22-6-23.

Rafel (2006): núm. 398. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera i de la signatura).

- **Foli 713.** «Llegim, en la secció telegràfica d'un diari; en un telegrama en què es parla d'una assemblea d'estudiants: “En ella hi prendran part...”, traducció de “En ella tomaran parte...”»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 7/3/24.

Rafel (2006): núm. 530. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge esquerre del f.: «Vegis [sic] PLEONASME en ORDRE DELS MOTS EN LA PROPOSICIÓ»

- **Foli 714.** «(Correspondència) Al Sr. M. R. – Les expressions espanyoles *tal y cual* i *tal o cual* són, efecte [*sic*], millor traduïdes per *tal i tal* i *tal o tal* que per *tal i qual* i *tal o qual*, com encara fan molts.»

Original de «La Publicitat»

Datat a mà: 13-1-27.

Rafel (2006): núm. 776. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. La segona part de la conversa ha estat retallada, de manera que sols se'n llegeix el primer paràgraf (Cf. Rafel (2006: p. 611, l. 10-15 de la corresponent conv.)

- **Foli 715.** «Cal combatre enèrgicament, i per això insistim a assenyalar-la, la falta greu de gramàtica que consisteix a tractar el terme relatiu (pronom o adverbi) com un mot merament conjuntiu; la falta que es comet, per exemple, quan en una oració com *on viu*, s'expressa el complement adverbial del verb *viu* mitjançant l'adverbi *hi* (*on hi viu*) com si ja no estigués expressat per l'adverbi relatiu *on*; o quan en una oració com *d'on prové* s'expressa la determinació circumstancial de *prové* per l'adverbi *en* (*d'on en prové*), com si ja no estigués expressada pel terme relatiu *on*; o, encara, quan en una subordinada com *que... considerem inexacte*, s'expressa el complement directe de *considerem* pel pronom feble *el* (*que... el considerem inexacte*) com si ja no estigués expressat pel pronom relatiu *que...*»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 16-1-23.

Rafel (2006): núm. 297. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «En, hi pleonàstics»).¹⁵⁹

- **Foli 716.** «"...de la Comissió de l'Atlàntic, de la qual n'és president."»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 9-8-24.

Rafel (2006): núm. 586. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 717.** «De tant en tant, en llibres, en diaris —pensada d'algun corrector de proves—, apareix *el que*, combinació de l'article neutre usat com a antecedent i del relatiu *que*, canviat en *el què*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 1-4-25.

Rafel (2006): núm. 647. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 718.** «"...e pren experiència de aquell tan famós cavaller, lo nom *del qual* era Q."»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 21-8-23.

¹⁵⁹ Ídem n. 154.

Rafel (2006): núm. 432. Correspondència de dates.
Pey (1954): —
Sense correccions.

- **Foli 719.** «“...s’uniren per a derrotar el candidat ciervista, el qual valgué el triomf al candidat C.”»

Original de «La Publicitat».
Datat a mà: 14-8-24.

Rafel (2006): núm. 588. Correspondència de dates.
Pey (1954): —
Sense correccions.

- **Foli 720.** «El que per una banda adobem, s’espalla per una altra.»

Original de «La Publicitat».
Datat a mà: 25-12-23.

Rafel (2006): núm. 496. Correspondència de dates.
Pey (1954): —
Sense correccions.

- **Foli 721.** «Són curioses les vicissituds per les quals ha passat el mot *qual* en el català escrit.»

Dos originals de «La Publicitat», enganxats l’un al costat de l’altre.
Datat a mà: 25-1-23.

Rafel (2006): núm. 304 i 305. Correspondència (parcial) de dates: 25-1-23 i 26-1-23.
Pey (1954): —

Sense correccions. Es tracta d’una sola conv. que, per raons d’espai, Fabra publicà dividida en dues parts.

- **Foli 722.** «No és rar de trobar, àdhuc en impresssions acurades, *perquè* en lloc de *per què*: “Ells no s’explicaven *perquè* se n’havia anat tan enutjada.”»

Original de «La Publicitat».
Datat a mà: 20-12-23.

Rafel (2006): núm. 493. Correspondència de dates.
Pey (1954): —
Sense correccions.

- **Foli 723.** «S’ha dit que l’article neutre de l’espanyol podia traduir-se per *ço* davant el relatiu *que*, que *lo que* podia traduir-se per *ço que*.»

Fragment d’un original de «La Publicitat».
Datat a mà: 25-3-23.

Rafel (2006): núm. 343. Correspondència de dates.
Pey (1954): —

Sense correccions. El diari ha estat retallat de manera que sols es llegeix la darrera part de la conv.; Rafel (2006), però, reporta un paràgraf inicial que aquí no apareix (Vg. p. 298, l.1-7).

- **Foli 724.** «En la premsa catalana trobem encara exemples de *ço* traduïnt *lo* davant un adjectiu: ahir mateix, *ço normal* traduïnt *lo normal*.»

Original de «La Publicitat».
Datat a mà: 22-9-23.

Rafel (2006): núm. 450. Correspondència de dates.
Pey (1954): —
Sense correccions.

- **Foli 725.** «Indubtablement els encarregats de traduir els telegrams castellans tenen les seves instruccions encaminades a evitar determinats castellanismes.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 26-2-28.

Rafel (2006): núm. 821. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 726.** «“Sembla com si en la seva vida empordanesa quotidiana, En Pep Ventura hi recollís tresors inexhauribles de sentiment i de gràcia.”»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 2-1-23.

Rafel (2006): núm. 290. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Falta la darrera frase del text, que ha estat retallada.

- **Foli 727.** «En la nostra conversa de diumenge assenyalàvem un ús del gerundi molt generalitzat avui en la llengua escrita, i que creiem que caldria evitar en absolut; és l'ús del gerundi en casos com “Ahir vaig anar a casa del meu cosí, *informant-me* llavors que feia vuit dies que era a París.”»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 17-9-24.

Rafel (2006): núm. 597. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Gerundi»).¹⁶⁰

- **Foli 728.** «“...informant-los de l'accident en termes iguals als que *hem deixat exposats*.”»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 25-4-25.

Rafel (2006): núm. 655. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 729.** «“I encara se n'empenedeix.”»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 24-4-26.

Rafel (2006): núm. 738. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

¹⁶⁰ Ídem n. 154.

- **Foli 730.** «~~Sr. F. V.S.~~ Encara que convinguéssim a dir *cranc* amb exclusió de *càncer*, l'adjectiu corresponent podria molt bé ésser *cancerós*, com l'adjectiu en en ós corresponent a *aigua* és *aquós* i el corresponent a *concepte*, *conceptuós*.»

Fragment d'un original de «La Publicitat».

Datat a mà: 20-1-27.

Rafel (2006): núm. 777. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb anotacions al marge superior del f.: «És [sic] pot suprimir tranquil·lament». El f. ha estat retallat de manera que sols es llegeix la primera meitat de la conv.; l'original de «La Publicitat» —que Rafel (2006) reporta—, però, consta d'un segon paràgraf (Vg. p. 612, l.7-15).

- **Foli 731.** «~~393.~~— En un “~~El lector diu~~” *El lector diu de «La Publicitat»* era oposat al mot *il·lustrí*, que nosaltres proposàvem com a substitut de *antiquèla*, el mot *lluentina*, el qual, segons els comunicants, tenia l'avantatge d'ésser un mot en ús i no un manlleu de l'italià.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 20-4-24.

Rafel (2006): núm. 549. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 393, dins la sèrie «*Antiquèla o lluentó?*».

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques, anotacions al marge dret del f. ([en relació al darrer paràgraf del text] «cal afegir-lo a les galerades» i «compondre aquest darrer paràgraf») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (numeració a l'inici del text).

- **Foli 732.** «Sovint des d'aquestes planes responem a preguntes que sobre qüestions de llenguatge ens són adreçades per lectors de ~~LA PUBLICITAT~~ «*La Publicitat*».»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 8-12-26.

Rafel (2006): núm. 773. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera i de la data).

- **Foli 733.** «Per a provar el que dèiem en la conversa anterior ens bastarà copiar un tros de text del XIV, no certament dels més fàcils [sic], un fragment de la crònica de Jaume I.»

Text mecanoscrit en un paper de dimensions inferiors a un f. DIN-A4 (20'8 cm. × 17 cm. aprox.).

Datat del 24 juliol 1924.

Rafel (2006): núm. 579. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 734. Continuació del f. anterior.** «...e la Regina pres-se a plorar, e dix que en mal punt era nada, que ella era vinguda aquí per adobar a nos e a son genre, e ara veés que així es partia tan mal.»

Text mecanoscrit, continuació del f. anterior. El f. ha estat enganxat a un altre f. de dimensions habituals.

Sense correccions.

- **Foli 735.** «... medieval. Qui per primera vegada agafa un text antic, potser en trobar una grafia medieval com *hoyt* per *oït*, *hans* per *ha'ns*, *noy* per *no hi*, o una forma verbal estranya al català modern, com *poch* per *pogué*, *hagra* per *haguera*, o un mot o expressió desapareguts de la llengua, com *aontar*, *hanc*, *entró*, *hauer ops*, el deixarà, descoratjat, creient que és incapaç d'entendre'l.»

Text mecanoscrit, continuació d'un f. que no és a la capsa.

Datat del 18-VII-1924.

Rafel (2006): núm. 578. Correspondència de dates.

Pey (1954): núm. 610.

Sense correccions. El text apareix ratllat. El text complet —tal com el reporta Rafel (2006: p. 461-462)— consta d'un primer paràgraf que aquí no apareix (vg. p. 461, l. 1-14 de la corresponent conv.), que és justament el que Pey (1954: vol. X, p. 46-47) recull en la seva edició com una conv. sencera.

- **Foli 736.** «Els editors de “Els nostres clàssics”, tot respectant fidelment el català dels textos, hi adoptaran, però, l'ortografia moderna.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 15-7-24.

Rafel (2006): núm. 577. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 737.** «Repasant, ara, el reglament d'una societat barcelonina, hem pogut constatar fins a quin punt ha desaparegut de la llengua escrita una antiga construcció catalana.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 11-4-26.

Rafel (2006): núm. 736. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Confusió en l'ús del temps futur pel subjuntiu»¹⁶¹).

- **Foli 738.** «És curiós d'observar, en aquells casos en què és possible d'usar el verb en dos temps diferents (*Si volíem...*, *Si volguéssim...*), com la llengua escrita tendeix molt més que la parlada a conformar l'ús dels seus temps a l'ús castellà.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 107 (26-III-1920).

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 739.** «“Qui riurà, una bufetada haurà”.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 6-12-22.

Rafel (2006): núm. 277. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

¹⁶¹ Ídem n. 154.

Amb correccions tipogràfiques.

- **Foli 740.** «“El que treballarà serà recompensat.”»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: cal·ligrafia il·legible.

Rafel (2006): núm. 467 (27-X-1923).

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 741.** «Deia l’original espanyol: “Cuando se acepte la dimisión, les diré lo satisfecho y lo reconocido que estoy a mis compañeros de Consejo...”»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 5/3/24.

Rafel (2006): núm. 529. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge esquerre del f.: «rebuig».

- **Foli 742.** «Fa temps que es va fer una campanya en la premsa contra els gerundis incorrectes.»

Text mecanoscrit.

Datat del 29 juny 1928.

Rafel (2006): núm. 838. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 743. Continuació del f. anterior.** «...podríem fer una cosa semblant.»

Text mecanoscrit, continuació del f. anterior.

Sense correccions.

- **Foli 744.** «¿Recordeu la campanya que es va fer temps endarrera contra els gerundis desadverbialitzats?»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 11-2-28.

Rafel (2006): núm. 818. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge esquerre del f.: «rebuig».

- **Foli 745.** «En la conversa anterior constàvem que el gerundi abusiu no existeix sinó en la llengua escrita, on és degut a una imitació del castellà, i llavors notàvem com aquest gerundi ha estat també combatut pels gramàtics i pels bons escriptors castellans.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 22-X-21.

Rafel (2006): núm. 704. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge esquerre del f.: «rebuig».

- **Foli 746.** «Des que ha estat donat el crit d’alarma sobre l’abús del gerundi en les publicacions catalanes, sembla que s’observa una minva en el mal, però amb lamentables recaigudes.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 25-9-25.

Rafel (2006): núm. 700. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge esquerre del f.: «rebuig».

- **Foli 747.** «El gerundi que hem combatut darrerament i que algú, per distingir-lo del gerundi correcte (nucli d'una frase adverbial), ha proposat encertadament d'anomenar gerundi espanyol, sembla estendre's cada dia més dins la nostra llengua escrita: l'usem potser ja amb la mateixa freqüència que els castellans.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 8-9-25.

Rafel (2006): núm. 696. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge esquerre del f.: «rebuig».

- **Foli 748.** «Traduït, al peu de la lletra, de l'espanyol: “Des de l'estació i acompanyat de l'ambaixador de França, s'ha traslladat el senyor Malvy al Palace Hotel, *ocupant* en el segon pis les habitacions que fan xamfrà amb...; *conferenciant* en les seves habitacions amb el seu secretari...”»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 4-7-25.

Rafel (2006): núm. 676. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge esquerre del f.: «rebuig».

- **Foli 749.** «Diferents vegades hem combatut l'ús de certes frases verbals, degudes indubtablement a la influència de l'espanyol.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 24-8-26.

Rafel (2006): núm. 757. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge esquerre del f.: «rebuig».

- **Foli 750.** «Diferents vegades hem combatut, sense èxit, l'ús de la perífrasi *va a fer* en el sentit d'un simple futur.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 1-6-28.

Rafel (2006): núm. 834. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 751.** «Que el català de les nostres publicacions abundi en faltes de sintaxi i en castellanismes de lèxic és fins a cert punt explicable.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 24-5-23.

Rafel (2006): núm. 377. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Faltes generals dels verbs»).

¹⁶²

- **Foli 752.** «Si en el gerundi es sent a vegades *prenguent* en lloc de *prenent*, en canvi en el subjuntiu es sent alguns cops *prenem* i *preneu* en lloc de *prenguem* i *prengueu* per exemple, *Vol que ho prenem* en lloc de *Vol que ho prenguem*.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 31 (19-XII-1919).

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 753.** «Un català mitjanament instruït s'esgarriaria si en un escrit castellà trobava *estase* en lloc de *estuviese* o *andaron* en lloc de *anduvieron*: a cada moment trobem avui encara, en llibres sortits de bones impremtes, *estés* en lloc de *estigués*, *poderen* en lloc de *pogueren*, *beveren* en lloc de *begueren*, etc., etc.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 22-7-27.

Rafel (2006): núm. 808. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Faltes generals en la conjugació del verb»).

¹⁶³

- **Foli 754.** «Malgrat quant s'ha dit contra llur admissió en la llengua literària, encara hi trobem usats profusament els gerundis en *guent*: *prenguent*, *diguent*, *beguent*, *caiguent*, *coneguent*, *absolguent*, *tinguent*, *vinguent*, *sapiguent*, *capiguent*, *volguent*, *valguent*, *siguent*, etc.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 30 (18-XII-1919).

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió del títol («Qüestions morfològiques: Verb. Nom. Pronom») i de la numeració en xifres romanes).

- **Foli 755.** «En un número recent d'un diari barceloní trobem *pretingut* en lloc de *pretès*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 12-4-23.

Rafel (2006): núm. 355. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 756.** «"No *pretenim*..."»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 18-6-25.

Rafel (2006): núm. 671. Correspondència de dates.

¹⁶² Ídem n. 154.

¹⁶³ Ídem n. 154.

Pey (1954): —
Sense correccions.

- **Foli 757.** «Bilingües, s'esdevé sovint que ens són igualment familiars dues construccions, dues formes o dues paraules, l'una catalana i l'altra espanyola; i, quan això s'esdevé, no és rar que les usem indistintament dins la pròpia llengua i dins la llengua forastera; de vegades usem la catalana en espanyol, sobretot parlant; però, més freqüentment encara, usarem l'espanyola en català, sobretot escrivint.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 15-9-25.

Rafel (2006): núm. 710. **No hi ha correspondència de dates: 15-XI-1925.**

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb anotacions als marges dret i esquerre del f.: «per error gairebe [sic] identica [sic] a una altra», «per error identica [sic] a una altra».

- **Foli 758.** «Després del que havem dit a propòsit [sic] de l'ortografia de les vocals inaccentuades, de la *b* i la *v* i de la *c* i de les plosives finals, no ens cal examinar els altres casos en què l'ortografia d'una lletra no pot fer-se recolzar en la sola pronunciació.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 22-7-23.

Rafel (2006): núm. 412. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb anotacions al marge dret del f.: «?» i «dubtosa! [xxxx]»¹⁶⁴ El paper en el qual s'enganxa el retall de diari és de dimensions inferiors a un f., i probablement pertany al quadern d'Artur Martorell (perquè les dimensions del paper són similars a les dels papers del quadern i perquè al marge dret hi té dos forats fets expressament per passar-hi les anelles de la carpeta).

- **Foli 759.** «Si un verb com *entendre*, que per a les dues primeres persones del plural posseeix les quatre formes *entenem*, *enteneu*, *entenguem*, *entengueu*, les dues primeres, d'indicatiu, i les altres dues, de subjuntiu, ja, en el subjuntiu, notem nombroses vacil·lacions entre aquestes i aquelles (Exemple: *Vol que ho entenem*, en lloc de *Vol que ho entenguem*), no ens ha de fer estrany de trobar usades incorrectament les dites formes en l'imperatiu que, en la majoria dels verbs dels dits irregulars, té la primera persona del plural igual a la de la subjuntiu (*entenguem*) i la segona igual a la d'indicatiu (*enteneu*), oferint així una complicació que no té el subjuntiu.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 31-7-23.

Rafel (2006): núm. 419. Data del 2-VIII-1923, i en una indicació al peu Rafel indica que aquesta conv. substitueix la del dia 31, que es publicà incompleta.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge esquerre: «Substituida [sic] per 2-8-23 que es [sic] completa».

- **Foli 760.** «Alguns lectors d'aquestes converses ens han parlat de la conveniència de publicar una llista d'aquells punts de la gramàtica en què sol incórrer-se en errades per

¹⁶⁴ La cal·ligrafia és il·legible.

tal que, tenint-los hom presents en escriure i sobretot en repassar els seus escrits, no fos tan fàcil que passessin inadvertides certes faltes de gramàtica avui freqüentíssimes.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 15-VII-23

Rafel (2006): núm. 407. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge superior del f.: «S'han dividit en els llocs corresponents». El paper en el qual s'enganxa el retall de diari és de dimensions inferiors a un f., i probablement pertany al quadern d'Artur Martorell (perquè les dimensions del paper són similars a les dels papers del quadern i perquè al marge dret hi té dos forats fets expressament per passar-hi les anelles de la carpeta).

- **Foli 761.** «D'una traducció d'un discurs castellà: “Afegeix que mai aniran contra un funcionari per tal que tingui idees determinades.”»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 25-3-24.

Rafel (2006): núm. 536. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 762.** «El senyor J.N. ens escriu consultant-nos sobre la bondat de la combinació *en què* en el següent passatge: “... resta un moment en l'aire, quan la marxa es caracteritza precisament *en què* sempre hi ha un dels peus en contacte amb terra.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 4-3-26.

Rafel (2006): núm. 730. No hi ha correspondència de dates: 24-III-1926. No es respecta l'ordre cronològic habitual: la conv. apareix entre la del 25-II-1926 i la del 10-III-1926. És probable, per tant, que es tracti d'un error tipogràfic, i que on diu «24» hi hagi de dir «4».

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 763.** «“Com sembla continua pensant encara”.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 26-11-22.

Rafel (2006): núm. 271. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 764.** «De totes les faltes de sintaxi del català modern, la més vergonyosa és potser el *doncs* casual [*sic*] (“No vaig venir, *doncs* estava malalt”): cometre avui aquesta falta que hom ha combatut incessantment des de fa més de vuit anys en conferències, articles, notes periodístiques, etc., denota, en efecte, de part dels que escriuen per al públic, una negligència imperdonable.»

Text mecanoscrit.

Datat del 1 set. 1926.

Rafel (2006): núm. 758. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

• **Foli 765. Continuació del f. anterior.** «Però, certament, allí on anys endarrera el *doncs* causal era encara freqüent —en els nostres diaris, per exemple—, ara el trobem clares vegades refugiat en algun treball de col·laboració que ha escapat segurament a la vigilància del revisador d'originals.»

Text mecanoscrit, continuació del f. anterior.

Sense correccions.

• **Foli 766.** «Ja sabíem que no exageràvem quan donàvem a entendre, en la nostra darrera conversa, que érem encara lluny d'haver aconseguit l'extirpació del *doncs* causal de la nostra llengua literària.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 26-6-28.

Rafel (2006): núm. 837. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

• **Foli 767.** «Hi ha defectuositats tan arrelades en la llengua escrita que hom arriba a dubtar si se'n podrà mai veure alliberada.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 2-6-23.

Rafel (2006): núm. 383. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

• **Foli 768.** «Els lectors d'aquestes Converses ens han de perdonar que tornem a parlar-hi del ja famós *doncs* causal.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 17-5-23.

Rafel (2006): núm. 372. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

• **Foli 769.** «Per evitar el *pues* castellà, tan freqüent en el llenguatge parlat, certs escriptors es posaren a reemplaçar-lo per *doncs* en tots els casos.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 14 (1-12-1919).

Pey (1954): —

Sense correccions.

• **Foli 770.** «Avui usem la locució conjuntiva *tota vegada que*, amb el verb en indicatiu, denotant la causa: *Tota vegada que és ric, li podem demanar que vulgui contribuir-hi.*»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 71 (5-II-1920).

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «tota vegada que»).

¹⁶⁵ Ídem n. 154.

- **Foli 771.** «Una altra falta denunciada per A. Martorell: *de què* en lloc de *que*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 28-2-23.

Rafel (2006): núm. 326. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 772.** «Diem habitualment *Pensar en tu*, *pensar en tal cosa*, però *Pensar a fer tal cosa*; *Tardar en l'execució d'una cosa*, però *Tardar a fer una cosa*; *Entossudir-se en una cosa*, però *Entossudir-se a negar-ho*.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 117 (12-IV-1920).

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 773.** «Considerem les dues proposicions: *No he pensat en l'encàrrec* // *No es pot acostumar a aquest clima*.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 118 (14-IV-1920).

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 774.** «Per tal com el català parlat, malgrat la influència castellana, manifesta una forta predilecció per l'ús exclusiu de la preposició *a* davant els infinitius complements, creiem que, davant un verb en infinitiu, hom hauria de traduir per *a*, no solament la preposició castellana *a*, sinó la preposició castellana *en*; que, així com el català parlat oposa *Tardar a fer una cosa* al castellà *Tardar en hacer una cosa*, o *Entretener-se a llegir* a *Entretener-se en leer*, així mateix la llengua escrita hauria d'oposar a expressions com *Consistir en decir*, *Insistir en negar*, *Obstinar-se en callar*, etc.: *Consistir a dir*, *Insistir a negar*, *Obstinar-se a callar*, etc.»

Full de l'edició de 1924

Sense datar.

Rafel (2006): núm. 121 (19-IV-1920).

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 775.** «XIX. Hi ha verbs que admeten un complement amb *a* (*Acostumar-se a la foscor*) i d'altres que admeten un complement amb *en* (*Entretener-se en una tasca*), però en la llengua moderna existeix evidentment una forta tendència a reduir les dues categories a una sola quan el complement és un infinitiu, en el sentit d'usar-se en aquest cas *a* tant amb els verbs de la primera categoria com amb els verbs de la segona: *Acostumar-se a estudiar una estona cada dia* i *Entretener-se a desfer-ho*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 9-9-23.

Rafel (2006): núm. 443. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «règims verbals»).

¹⁶⁶

• **Foli 776.** «Dèiem que en la llista de faltes de català trobades per A.Martorell en un llibre destinat als infants, figuraven alguns casos de *per a* en lloc de *per*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 24-2-23.

Rafel (2006): núm. 325. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

• **Foli 777.** «Ja iniciada la nostra decadència literària, s'ajuntaven formant un sol mot els dos elements de la preposició composta *per a*, i la novella preposició simple (*pera*) anà adquirint la mateixa extensió que l'espanyol modern dóna a la seva preposició *para*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 15-11-22.

Rafel (2006): núm. 262. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

• **Foli 779.** «Llegim en LA PUBLICITAT de l'II d'octubre: “Sabem desgraciadament l'interès pèrfid de certes agències *en* deformar les realitats portugueses”.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 4-11-22.

Rafel (2006): núm. 258. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

• **Foli 780.** «Fa ja temps que s'establí com a regla que els verbs que demanen un complement substituïble pel pronom *hi* (*acostumar-se*, *entretenir-se*) s'han d'enllaçar amb el seu complement mitjançant la preposició *a* quan aquest és un verb en infinitiu, essent així que, quan el complement és un nom, els uns es construeixen amb la preposició *a* i els altres amb la preposició *en*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 19-4-28.

Rafel (2006): núm. 827. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

• **Foli 781.** «Malgrat el que s'ha dit sobre la conveniència d'introduir els infinitius complements amb la preposició *a* amb exclusió de la preposició *en* (*pensar a fer-ho* i no *pensar en fer-ho*, malgrat *pensar en allò*), són molts els que encara usen *en* davant els infinitius complements dels verbs que, com *pensar*, *entretenir-se*, *consistir*, en el cas d'ésser llur complement un nom, el fan precedir de *en* (*pensar en una cosa*), a diferència dels verbs que, com *acostumar-se*, *decidir-se*, el fan precedir de *a* (*acostumar-se a un clima*).»

Original de «La Publicitat».

¹⁶⁶ Ídem n. 154.

Datat a mà: 8-4-26.

Rafel (2006): núm. 735. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Introduint infinitius complements»).

¹⁶⁷

- **Foli 782.** «Una de les construccions de què fèiem esment en la conversa d'ahir era la que consisteix a anteposar la preposició *de* a un infinitiu que fa de subjecte d'un verb en el cas de precedir aquest a aquell.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 20-5-23.

Rafel (2006): núm. 374. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «De davant infinitiu subjecte»).

¹⁶⁸

- **Foli 783.** «Pot discutir-se si, al costat de la construcció *en entrar jo*, és convenient l'acceptar *a l'entrar jo*: el que sembla discutible és la licitud de la primera d'aquestes construccions; i sobretot és un fet que la gran majoria dels escriptors actuals s'ha decantat de fa temps a favor d'ella i l'usa avui amplament.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 21-7-27.

Rafel (2006): núm. 807. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 784.** «Hem assenyalat tres casos en què el català escrit tendeix a reemplaçar la subordinació mitjançant *de* per la simple juxtaposició o almenys a donar a aquesta la preferència sobre aquella.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 10-11-25.

Rafel (2006): núm. 708. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 785.** «Ja fa temps que diem —i fixe'u-vos que no diem *venim dient*, defugint aquests allargassaments de mal gust que tan s'estilen avui dia: *venir dient*, *estan governant molt bé*, *ara anem a reunir-nos els dijous*,— ja fa anys que diem que el català escrit presenta un gran nombre de defectuositats que li són pròpies; de manera que llur abandó ens acosta precisament al català que ara es parla, del qual tant se'ns ha dit que pretenem allunyar-nos.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 29-X-25.

Rafel (2006): núm. 705. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb supressió del primer paràgraf del text.

¹⁶⁹

¹⁶⁷ Ídem n. 154.

¹⁶⁸ Ídem n. 154.

¹⁶⁹ Aquest fragment («Ja fa anys que diem... del mal català que ara s'escriu») apareix a Rafel (2006: p. 559, l.1-9).

- **Foli 786.** «Els guanys que en el català modern ha fet la construcció *m'agradarà veure'ls* en perjudici de la construcció *m'agradarà de veure'ls*, i l'aparició en el llenguatge escrit de la construcció *un negatiu* en substitució de la construcció tan catalana *un de negatiu*, són un bell exemple de com les construccions característiques del català poden anar desapareixent si no posem aturador a l'acció pertorbadora del castellà; i l'única manera de posar-hi aturador és de tenir una coneixença exacta de les construccions amenaçades de mort, i de recórrer-hi preferentment si no sistemàticament.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 18-X-25.

Rafel (2006): núm. 711. No hi ha correspondència de dates: 18-XI-1925.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 787.** «Un altre cas d'acostament al castellà és l'extensió que, en el català ciutadà i sobretot en la llengua escrita, havia pres l'ús de la preposició *a* en el complement directe: *això no afecta al resultat* en lloc de *això no afecta el resultat*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 21-X-25

Rafel (2006): núm. 712. No hi ha correspondència de dates: 21-XI-25.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Complement d'objecte sense a»).¹⁷⁰

- **Foli 788.** «La majoria dels castellanismes sintàctics del català modern són més freqüents en la llengua escrita que en la llengua parlada.»

Text manuscrit, de dimensions inferiors a un f. (21'5 cm. × 15'5 cm.). Escrit per una sola cara.

Datat a mà: 5-4-20.

Rafel (2006): núm. 112. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 789. Continuació del f. anterior.** «...inadvertidament en llurs escrits.»

Text manuscrit, continuació del f. anterior. De dimensions inferiors a un f. (21'5 cm. × 15'5 cm.), escrit per una sola cara.

Sense correccions.

- **Foli 790.** «Ja és una cosa acceptada per tothom que el complement directe, fora de casos comptadíssims, ha d'anar sense preposició: *Hem vist el teu amic*, i no pas *Hem vist al teu amic*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 13-6-25.

Rafel (2006): núm. 668. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

¹⁷⁰ Ídem n. 154.

- **Foli 791.** «Sabut és que en bon català el complement directe és introduït normalment sense l'auxili de la preposició *a*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 1-12-22.

Rafel (2006): núm. 74. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 792.** «En el català escrit dels nostres dies constatem una greu pertorbació en l'ús dels dos adverbis *hi* i *ne*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 12-3-24.

Rafel (2006): núm. 531. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 793.** «Quan hom proposa el bandejament d'algun mitjà d'expressió manllevat, sovint la gent es lamenta d'haver-hi de renunciar; els sembla gairebé impossible de prescindir-ne, i la seva falta implica, segons ells, una greu llacuna de la llengua; sense considerar que molts cops el tal mitjà és també complement estrany a llengües com l'italià o el francès.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 17-6-27.

Rafel (2006): núm. 799. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 794.** «En el temps d'obligació (*ha d'anar*) i en el perfet perifràstic (*va anar*), hom pot adjuntar els pronoms febles a l'auxiliar (*hi ha d'anar*, *hi va anar*) o posposar-los a l'infinitiu (*ha d'anar-hi*, *va anar-hi*); i és un fet prou conegut que hi ha gent del poble que fa les dues coses alhora, ço és, repeteix darrera l'infinitiu el pronom que ja havia adjuntat a l'auxiliar (*hi ha d'anar-hi*, *hi va anar-hi*).»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 20-7-27.

Rafel (2006): núm. 806. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 795.** «“Sembla com si en la seva vida empordanesa quotidiana, En Pep Ventura hi recollís tresors inexhauribles de sentiment i de gràcia.”»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 9-1-23.

Rafel (2006): núm. 291. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 796.** «No concebem, —no és possible de concebre-ho,— que cap català, responent a una pregunta com *¿Donaràs les flors a ta germana?*, digués *Se les donaré.*»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 9-12-22.

Rafel (2006): núm. 279. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 797.** «Més que un mot, una construcció forastera, pot penetrar en la llengua sense que ens en adonem [sic].»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 30-XII-24.

Rafel (2006): núm. 622. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 798.** «En un excel·lent article escrit en un català acuradíssim, trobem, però [sic], una falta de construcció que volem assenyalar al seu autor, segurs que la reconeixerà i ens agrairà que la hi advertim.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 28-X-22.

Rafel (2006): núm. 256. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 799.** «Ens sorprengué de trobar en un escrit de Mossèn Riber un *hi* incorrecte: “Les ànimes, em contava ell, no li feien por... car heu de creure que les *hi* furtava els diners del caixonet introduint pel badall una candela llarga i prima...”»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 19-1-23.

Rafel (2006): núm. 299. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 800.** «“Exigir ~~los~~-els-hi la resposta.”»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 30-9-23.

Rafel (2006): núm. 454. No hi ha correspondència de dates: 29-IX-1923.

Pey (1954): —

Amb correccions ortogràfiques.

- **Foli 801.** «Parlant, en l'última conversa, de la freqüència amb què hom troba avui les combinacions com *fixem-s'hi*, *fixeu-s'hi*, vam al·ludir a un fet del català parlat que, limitat abans al parlar del baix poble, ha pres avui una extensió considerable: volem dir la substitució dels pronoms *ens* i *us* pel pronom reflexiu de tercera persona en la conjugació dita pronominal.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 28-5-26.

Rafel (2006): núm. 744. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 802.** «En els originals que passen per les nostres mans i àdhuc en llibres impresos, fa pena la freqüència amb què trobem combinacions com *fixemzi* o *fixeuzi* analitzades així: *fixem-s’hi*, *fixeu-s’hi*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 23-5-26.

Rafel (2006): núm. 743. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 803.** «És elemental que l’acusatiu plural del pronom de tercera persona és *les*, no *els*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 25-7-24.

Rafel (2006): núm. 580. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 804.** «“Lloc de l’escena. El vestíbul de l’hotel Ritz, en el que...”»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 16-12-22.

Rafel (2006): núm. 283. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 805.** «“una munió d’obers als quals els hi prometia crescuts sous...”»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 13-8-24.

Rafel (2006): núm. 587. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 806.** «Si en un examen de gramàtica preguntéssim a molts dels que intervenen en la confecció de llibres, revistes, diaris, etc., “Com s’escriu *anemzen*?”, és de creure que no contestarien pas satisfactòriament.»

Text mecanoscrit.

Datat del 26 juliol 1927.

Rafel (2006): núm. 810. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 807.** «De tant en tant sorgeix una convenció ortogràfica errònia que per imitació, va estenent-se i perilla d’esdevenir endèmica, una de tantes tares de difícil extirpació.»

Text mecanoscrit.

Datat del 24 juliol 1927.

Rafel (2006): núm. 809. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 808.** «IX. Quan s’ha d’escriure *li*?»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 7-8-23.
Rafel (2006): núm. 423. Correspondència de dates.
Pey (1954): —
Sense correccions.

• **Foli 809.** «No és difícil de determinar en cada cas si un *li* del llenguatge parlat és un sol mot o són dos mots.»
Original de «La Publicitat».
Datat a mà: 8-8-23.
Rafel (2006): núm. 424. Correspondència de dates.
Pey (1954): —
Sense correccions.

• **Foli 810.** «Quan, en el llenguatge parlat, diem *els hi*, de nou casos, solament en tres és correcta la combinació *els hi*.»
Original de «La Publicitat».
Datat a mà: 9-8-23.
Rafel (2006): núm. 425. Correspondència de dates.
Pey (1954): —
Sense correccions.

• **Foli 811.** «IX. El llenguatge corrent no és, com havem vist, una guia segura per escriure correctament les combinacions de pronoms febles.»
Original de «La Publicitat».
Datat a mà: 11-8-23.
Rafel (2006): núm. 426. Correspondència de dates.
Pey (1954): —
Sense correccions.

• **Foli 812.** «Llegim: “extremismes que no mai no hem sentit”.»
Original de «La Publicitat».
Datat a mà: 26-4-23.
Rafel (2006): núm. 366. Correspondència de dates.
Pey (1954): —
Sense correccions.

• **Foli 813.** «El parlar de Barcelona, al mateix temps que suprimeix el no de les proposicions negatives en què figura algun dels mots *res*, *gens*, *mai*, etc., anteposats al verb, redueix o tendeix a reduir, en proposicions afirmatives, les locucions negatives *no res* i *no gens* a *res* i *gens*, respectivament.»
Original de «La Publicitat».
Datat a mà: 31-8-23.
Rafel (2006): núm. 437. Correspondència de dates.
Pey (1954): —
Sense correccions.

• **Foli 814.** «“*No res* de transcendental passa a la comèdia”.»
Original de «La Publicitat».
Datat a mà: 20-7-27.
Rafel (2006): núm. 781. No hi ha correspondència de dates: 20-II-27.

Pey (1954): —
Sense correccions.

- **Foli 815.** «Dèiem l'altre dia que no tenien raó els que consideren defectuosa una construcció com *mai no ve*, que és, al contrari, preferible a la construcció *mai ve*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 7-7-26.

Rafel (2006): núm. 750. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 816.** «“No res del que ha passat podia ésser previst un dia endarrera.”»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 27-3-26.

Rafel (2006): núm. 734. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 817.** «Des que fou advertit que era convenient de defugir l'omissió habitual de la negació *no* en les preposicions negatives en què el verb va darrera algun dels mots *ningú*, *cap*, *res*, *mai*, *enlloc*, *gens* i *tampoc*, no són rars, en el català literari, els casos d'addició indeguda de la negació *no*, deixant ara de banda els casos en què el *no* afegit apareix mal col·locat.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 21-4-26.

Rafel (2006): núm. 737. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 818.** «És sabut que, de temps, s'ha recomanat d'evitar, en el llenguatge escrit, la supressió habitual de la negació *no* en les proposicions negatives en què, davant el verb, figura algun dels mots *mai*, *res*, *gens* i anàlegs.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 1-7-26.

Rafel (2006): núm. 749. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 819.** «Heus aquí un exemple d'addició indeguda de la partícula *no*: “Sense que ningú *no* notés que a Barcelona hi ha autoritats.”»

Fragment d'un original de «La Publicitat».

Datat a mà: 28-5-23.

Rafel (2006): núm. 364. No hi ha correspondència de dates: 24-IV-1923.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb supressió dels dos primers paràgrafs del text.¹⁷¹

- **Foli 820.** «En el cas en què, en una proposició negativa, l'anteposició d'algun dels mots *cap*, *mai*, *enlloc*, etc., al verb ha emmenat a la supressió de la partícula *no*, bo és

¹⁷¹ Aquest fragment («Ja sabem com és perillosa... si la proposició és o no negativa») apareix a Rafel (2006: p. 312, l.1-14 de la corresponent conv.).

que combatem en el llenguatge escrit aquesta omisió i practiquem sistemàticament l'addició del *no*, que, diguem-ho encara una altra vegada, ha d'anteposar-se al verb, no al mot causant de la supressió del *no* (*Cap d'ells no ho ha fet*, i no pas *No cap d'ells ho ha fet*).»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 10-3-27.

Rafel (2006): núm. 786. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 821.** «Trobem en un escrit català: “Res no pot haver més agradós...”. volent dir *res no hi pot haver més agradós*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 23-5-23.

Rafel (2006): núm. 376. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 822.** «Ja sabem com és perillosa la introducció en la llengua literària d'un mot que no sigui l'equivalent exacte del mot usual que tracteu de combatre: prou advertireu una i cent vegades que aquell mot pot reemplaçar aquest solament en l'accepció A; però [*sic*] si aquest posseeix, ultra l'accepció A, les accepcions B, C, etc., no tardareu a trobar exemples del nou mot usat en alguna d'aquestes accepcions.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 23-4-23.

Rafel (2006): núm. 364. No hi ha correspondència de dates: 24-IV-1923.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 823.** «*Mai, res, gens, enlloc*, no són, contra el que creuen molts, mots de significació negativa.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 23-[X]-23.¹⁷²

Rafel (2006): núm. 341 (23-III-1923). Correspondència (parcial) de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 824.** «Hi ha en català alguns mots com *mai* que, sense ésser negatius, no ocorren mai en una proposició principal afirmativa.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 25-3-23.

Rafel (2006): núm. 340. No hi ha correspondència de dates: 22-III-1923.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 825.** ««Arribar a les meves oïdes»: No aprovem aquesta expressió que hem vist usada fa poc dies per un bon escriptor català.»

Original de «La Publicitat».

¹⁷² La cal·ligrafia és dubtosa.

Datat a mà: 24-2-25.

Rafel (2006): núm. 638. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Amb correccions ortogràfiques, tipogràfiques i estilístiques i amb una indicació al marge esquerre del f.: «No».

- **Foli 826.** «A vegades, quan un mot ha sofert dues evolucions divergents, la llengua s'empara de les dues formes resultants i, donant a cadascuna d'elles una significació diferent, en fa en realitat dos mots distints.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 13-12-24.

Rafel (2006): núm. 490. No hi ha correspondència de dates: 13-12-23.

Pey (1954): —

Amb correccions tipogràfiques i estilístiques i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data i de la signatura).

- **Foli 827.** «Maximilià Harden, que fins ara s'havia negat absolutament a fer declaracions, acaba de publicar un article en un periòdic de Berlín en el qual *recolza* el punt de vista del president del Consell francès Poincaré...»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 29-6-27.

Rafel (2006): núm. 801. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Amb correccions estilístiques, canvis en el títol (assignació d'un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Trad. d'*apoiar recolzar*»)¹⁷³ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera i de la data).

- **Foli 828.** «Autobús, diu ja tothom; en plural, *autobusos* o *autobussos*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 25-11-22.

Rafel (2006): núm. 270. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Amb correccions ortogràfiques i estilístiques, canvis en el títol (substitució de la capçalera general de l'article per un títol relacionat amb el tema de la conversa: «Autobús o *autòmibus?*»)¹⁷⁴ i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, de la data, de la numeració en xifres romanes i de la signatura).

- **Foli 829.** «~~(CORRESPONDÈNCIA) Sr. J. A.~~ El verb que tradueix millor el verb *adolecer* en sentit figurat és, no cal dubtar-ne, *patir*.»

Fragment d'un original de «La Publicitat».

Datat a mà: 7-4-27.

Rafel (2006): núm. 789. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb anotacions al marge superior del f. («És millor suprimir-ho. Basta la conversa anterior») i canvis que afecten qüestions formals de l'edició (supressió de la capçalera, del subtítol i de la dedicatòria). El f. ha estat retallat de manera que sols es llegeix el primer paràgraf de la conversa. El text sencer que es

¹⁷³ Ídem n. 154.

¹⁷⁴ Ídem n. 154.

publicà a «La Publicitat» —tal com el reporta Rafel (2006)—, però, consta de dos paràgrafs més (Cf. p.620, l.6-16 de la corresponent conv.).

- **Foli 830.** «Hi ha faltes d'ortografia que fins a un cert punt tenen excusa.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 16-X-20.

Rafel (2006): núm. 207. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. El paper en el qual s'enganxa el retall de diari és de tamany inferior a un f., i probablement pertany al quadern d'Artur Martorell (perquè el tamany del paper és similar al dels papers del quadern i perquè al marge dret hi té dos forats fets expressament per passar-hi les anelles de la carpeta). A partir d'aquest f. i fins al darrer (núm. 881), tots els f. són d'aquesta mida.

- **Foli 831.** «En un altre anunci: catorze ratlles, catorze faltes.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 7-2-24.

Rafel (2006): núm. 517. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 832.** «Al senyor A. Ll., que ens tramet un anunci on, entre altres faltes greus, hi ha un *no's* que vol dir *no us*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 24-2-24.

Rafel (2006): núm. 523. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 833.** «Impossible d'aconseguir que la gent escrigui correctament el català mentre la generalitat de les publicacions catalanes abundin en faltes d'ortografia.»

Text mecanoscrit.

Datat del 9-X-1920 (ed. nit).

Rafel (2006): núm. 203. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 834. Continuació del f. anterior.** «... constatar més d'una vegada.»

Text mecanoscrit, continuació del f. anterior.

Sense correccions.

- **Foli 835.** «Diferents vegades havem fet esment en aquestes converses d'algunes de les faltes de gramàtica que tan sovint es troben en la majoria de les publicacions catalanes.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 11-2-23.

Rafel (2006): núm. 316. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 836.** «La constatació d'una trentena de faltes greus de sintaxi i morfologia en solament cinc planes d'una obra destinada als infants, es presta certament a comentaris dolorosos.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 13-2-23.

Rafel (2006): núm. 317. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 837.** «Diferents vegades havem assenyalat la poca cura que hom posa en la revisió d'originals i en la correcció de proves, negligència que és tant més de doldre que avui la lectura és per a molts l'únic mitjà d'aprendre el català, de millorar llur lèxic i llur sintaxi, d'anar fixant en la memòria les grafies correctes.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 30-XI-24.

Rafel (2006): núm. 617. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 838.** «Es [sic] un vergonaya [sic], dèiem, que la correcció ortogràfica sigui tan negligida en les nostres impremtes; però el català de la majoria de les publicacions catalanes seria encara una cosa deplorable àdhuc després d'una acuradíssima correcció ortogràfica i morfològica.»

Text mecanoscrit.

Datat del 20-X-1920 (ed. nit).

Rafel (2006): núm. 209. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Amb correccions tipogràfiques.

- **Foli 839. Continuació del f. anterior.** «*tal i qual, lo costosos que són, lo molt subjectes al erro que són; casos de en ell i d'ell en lloc de hi i en (si tenen hangars i si es pot aterrisar en ells; avisats de la proximitat de les tempestats; aterritzaven abans de veure's presoners d'elles)*...»

Text mecanoscrit, continuació del f. anterior.

Amb correccions tipogràfiques.

- **Foli 840.** «“Aquest matí ha ocorrit un abordatge en la riera (?) de Vigo, entre el vaixell *Dolores* i la barca motora San Francisco 4.”»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 13-1-24.

Rafel (2006): núm. 507. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 841.** «En LA PUBLICITAT d'ahir constàvem una conseqüència curiosa del procediment adoptat en les nostres redaccions per traduir els telegrams i telefonemes, del qual ens havem lamentat prou vegades en aquestes converses: un *llevándose* (= *emportant-se*) traduït per *portant-se*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 30-8-24.

Rafel (2006): núm. 593. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 842.** «L'altre dia topàvem, en un diari català, amb un paràgraf intel·ligible.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 27-IX-25.

Rafel (2006): núm. 701. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 843.** «Un bell exemple de les absurditats a què condueix la traducció mecànica en els nostres diaris: fa poc trobàrem en un despatx telegràfic *fuero engrosando*, traduït [sic] per *foren engrossant!*»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 17-1-23.

Rafel (2006): núm. 298. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 844.** «“...he guanyat la convicció *de que per a que* el progrés posés arrels...”»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 21-2-24.

Rafel (2006): núm. 522. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 845.** «La gent vol que els diguen: tal mot, tal gir, cal reemplaçar-lo per tal altre “en tots els casos”: on diuen “menos”, per exemple, cal dir “menys”.»

Original de «La Publicitat».

Datat del 10-VIII-1920 (ed. nit).

Rafel (2006): núm. 182. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 846.** «“...compliquen les situacions i *acosen* el govern...”»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 17-III-25.

Rafel (2006): núm. 644. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 847.** «Abans de posar-nos a comentar els passatges transcrits en la nostra penúltima conversa —trets d'un sol número d'un diari barceloní—, copiarem un petit fragment de la secció telegràfica d'un altre diari, per tal que els nostres lectors es convencin que no són pas injustes les apreciacions que sobre el català dels nostres diaris, fèiem en la nostra darrera conversa.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 8-8-24.

Rafel (2006): núm. 585. Correspondència de dates.

Pey (1954): —
Sense correccions.

- **Foli 848.** «Les conseqüències deplorables de traduir mot per mot d'una llengua ja ella generalment mal escrita.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 6-XII-24.

Rafel (2006): núm. 619. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 849.** «Perquè es vegi que les nostres lamentacions són fundades.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 6-12-23.

Rafel (2006): núm. 486. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions. Amb una anotació al marge dret del f.: «supr.».

- **Foli 850.** «I, encara, *socol* per *sòcol*, *cuatre* per *quatre*, *edad* per *edat*, *penjen* per *pengen*, *mes* per *més*, *enmotllat* per *emmotllat*, *be* per *bé*, *clàsica* per *clàssica*, *apart* per *apar*, *nacionalisat* per *nacionalitzat*, *mudeixar* per *mudèixar*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 9-12-23.

Rafel (2006): núm. 487. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 851.** «Si un professor de català donava de tant en tant a llegir als seus deixebles fragments de diaris, de revistes i àdhuc de llibres catalans fent-los anotar les faltes de català que hi trobessin, i després comentava degudament a classe aquestes faltes, la correcció d'uns quants fragments li donaria segurament ocasió de repassar tota la gramàtica.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 28-11-22.

Rafel (2006): núm. 272. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 852.** «(continuació) Entre les faltes de morfologia, n'hi ha una de greu *inícia*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 30-XI-22.

Rafel (2006): núm. 273. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 853.** «(Continuació) La nostra alumna ha anotat com a faltes de sintaxi els casos d'ús de la preposició *de* davant la conjugació [*sic*] *que*.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 2-12-22.

Rafel (2006): núm. 275. Correspondència de dates.

Pey (1954): —
Sense correccions.

- **Foli 854.** «Els castellanismes són abundosos en la mitja plana examinada per la nostra alumna.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 3-12-22.

Rafel (2006): núm. 276. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 855.** «(Continuació) “... celebrar una festa en honor dels legionaris per a entregar-los-hi una bandera”.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 8-12-22.

Rafel (2006): núm. 278. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 856.** «Continuant l'enumeració de les faltes d'ortografia (dues centes cinquanta!) existents en sols una quarantena de pàgines d'una bona revista barcelonina notem avui les concernents a l'ús de l'apòstrof.»

Original de «La Publicitat».

Datat del 13-X-1920.

Rafel (2006): núm. 205. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 857.** «Tocant l'ortografia de les lletres, havem trobat, entre altres faltes, les següents (Ens referim a la mateixa revista de la qual, en les dues converses anteriors, notàvem les faltes d'accentuació i d'apostrofació).»

Text mecanoscrit.

Datat del 14-X-1920 (ed. nit).

Rafel (2006): núm. 206. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 858. Continuació del f. anterior.** «*per els per als...*»

Text mecanoscrit, continuació del f. anterior.

Sense correccions.

- **Foli 859. Continuació del f. anterior.** «*tel·lit, sòlit sòlid, vert verd.*»

Text mecanoscrit, continuació del f. anterior.

Sense correccions.

- **Foli 860. Continuació del f. anterior.** «*endrassat endreçat.*»

Text mecanoscrit, continuació del f. anterior.

Sense correccions.

- **Foli 861.** «En la mateixa publicació on havem pogut notar més de dues centes faltes d'ortografia en unes quaranta pàgines, hi ha també un gran nombre de formes i de construccions defectuoses que, avui, el corrector d'una bona impremta ja hauria d'esmenar, a l'igual de les grafies errònies.»

Text mecanoscrit.

Datat del 18-X-1920 (ed. nit).

Rafel (2006): núm. 208. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 862. Continuació del f. anterior.** «...-ons), *els hi* en lloc de *els* (els visitants que *'ls hi* tiren pa), *li* en lloc de *l'hi* (el nom meu, digué, no puc *negar-li*), *per lo que* toca...»

Text mecanoscrit, continuació del f. anterior.

Sense correccions.

- **Foli 863.** «Certes seccions dels nostres diaris són en el fons bilingües: els mots prou són, si no tots gairebé tots catalans, però la construcció és en absolut castellana.»

Text mecanoscrit.

Datat del 31-I-1928.

Rafel (2006): núm. 816. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 864. Continuació del f. anterior.** «... *transcurriendo el tiempo*, perfectament clara: vol dir *anà transcorrent* (no *transcurrent*, naturalment) *el temps*.»

Text mecanoscrit, continuació del f. anterior.

Sense correccions.

- **Foli 865.** «Donada la manera com es confeccionen els diaris, són explicables les faltes que hom hi constata contra regles de temps establertes i generalment acceptades, regles, però, que sembla que haurien de conèixer tots els que intervenen en la confecció d'un diari català.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 5-6-26.

Rafel (2006): núm. 745. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 866.** «El català dels nostres diaris ha millorat indubtablement; però de tant en tant hi constatem encara greus recaigudes.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 9-2-26.

Rafel (2006): núm. 724. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 867.** «Li sobra raó, a l'editorialista de LA PUBLICITAT, quan diu: “Si de les nostres tipografies sortissin habitualment ben escrits els impressos [*sic*] en llengua catalana, la difusió de la bona ortografia i de la bona sintaxi seria molt més ràpida.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 12-7-25.

Rafel (2006): núm. 680. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 868.** «Difícilment trobaríem avui un llibre exempt de faltes d'ortografia.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 15-7-25.

Rafel (2006): núm. 681. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 869.** «¿Què n'acabem que es vagin àrduament remeiant els castellanismes i les altres defectuositats del català modern, si la majoria dels que escriuen en català no són amatents a aprofitar-se dels resultats d'aquella tasca depuradora?.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 14-4-23.

Rafel (2006): núm. 357. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 870.** «El diari que, en la sola secció telegràfica, ens ha fornit quatre exemples de *per a* en lloc de *per* i tres exemples de *de què* en lloc de *que*, ens forneix també exemples de *el que* en lloc de *el qual*, d'addició indeguda de *hi*, etc.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 1-3-23.

Rafel (2006): núm. 327. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 871.** «Suposem que, en la secció telegràfica d'un diari català, corregim els *el que*, *per a* i *de què* incorrectes, reemplaçant-los per *el qual*, *per* i *que* (*els que*, *per a* i *de què*, deguts a la influència espanyola).»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 2-3-23.

Rafel (2006): núm. 328. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 872.** «Mostres del català que la majoria dels nostres periòdics serveixen al públic català a honor i glòria de la nostra estimada llengua.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 31-7-24.

Rafel (2006): núm. 583. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 873.** «De tant en tant és bo d'aturar-se a examinar en quin grau són aprofitades les millores que incessantment van introduint-se en el català literari.»

Original de «La Publicitat».
Datat a mà: 10-7-24.
Rafel (2006): núm. 575. Correspondència de dates.
Pey (1954): —
Sense correccions.

- **Foli 874.** «Es [sic] curiós com certes formes que un dia estigueren en voga i que foren després abandonades com a incorrectes o poc recomanables, les veiem reviscolar cada vegada que gent nova ve a engrossir al nombre dels que escriuen en català.»

Original de «La Publicitat».
Datat a mà: Al f. hi ha dues dates diferents: 16-1-24 i 20-I-24.
Rafel (2006): núm. 508. Correspondència amb la primera data.
Pey (1954): —
Sense correccions.

- **Foli 875.** «Ahir copiàvem un fragment en què figuraven, l'un a prop de l'altre, un *doncs* bo i un *doncs* dolent, sense que la proximitat dels dos *doncs*, amb llurs significacions tan oposades, hagués estat apta per a fer adonar el seu autor del segon *doncs*, causal.»

Original de «La Publicitat».
Datat a mà: Al f. hi ha dues dates diferents: 17-VI-23 i 4-6-23.
Rafel (2006): núm. 384. No hi ha correspondència de dates: 3-VI-1923.
Pey (1954): —
Sense correccions.

- **Foli 876.** «Escriure, donant compte d'un partit de tennis o un fet divers qualsevol, llargs paràgrafs a base de gerundis i relatius, és, en veritat, poc escaient; però [sic], encara més, donat el general desconeixement de la gramàtica catalana, és perillosíssim.»

Original de «La Publicitat».
Datat a mà: 14-12-22.
Rafel (2006): núm. 282. Correspondència de dates.
Pey (1954): —
Sense correccions.

- **Foli 877.** «Moltes vegades hem assenyalat els perills que comporta l'adopció d'un mot o d'un gir estranys a la llengua parlada.»

Original de «La Publicitat»
Datat a mà: 25-2-27.
Rafel (2006): núm. 782. Correspondència de dates.
Pey (1954): —
Sense correccions.

- **Foli 878.** «Es [sic] indubtable, i ho constatem amb veritable satisfacció, que els diaris catalans han millorat molt tocant la correcció ortogràfica.»

Original de «La Publicitat».
Datat a mà: 29-12-23.
Rafel (2006): núm. 498. Correspondència de dates.
Pey (1954): —
Sense correccions.

- **Foli 879.** «Indubtablement els castellanismes sintàctics són dels més difícils d'extirpar.»

Text mecanoscrit.

Datat a mà: 12 juny 1928.

Rafel (2006): núm. 835. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.

- **Foli 880. Continuació del f. anterior.** «... relatiu compost *el que*.»

Text mecanoscrit, continuació del f. anterior.

Sense correccions.

- **Foli 881.** «Ha vingut a les nostres mans una fulla d'inscripció al campionat mundial de lawn-tennis que tindrà lloc a Barcelona.»

Original de «La Publicitat».

Datat a mà: 24-1-23.

Rafel (2006): núm. 303. Correspondència de dates.

Pey (1954): —

Sense correccions.